

Μεταπτυχιακές Σπουδές

«Σύγχρονες Δημοσιογραφικές Σπουδές»

ΣΔΣ61: Σύγχρονες Δημοσιογραφικές Ειδικεύσεις II

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ονοματεπώνυμο φοιτήτριας: ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΟΦΗΤΗ

Καθηγήτρια/Σύμβουλος: κ. Γεωργία Γιολτζίδου

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΟΦΗΤΗ

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: κ.Γεωργία Γιολτζίδου

Πάτρα, Ιούνιος 2026

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία εκπονήθηκε στη Σχολή των Σύγχρονων Δημοσιογραφικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστήμιο, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026..

Η ολοκλήρωση αυτής της εργασίας δεν θα ήταν εφικτή χωρίς την βοήθεια και την συνδρομή της καθηγήτριας μου κυρίας Γεωργίας Γιολτζίδου. Εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου για τον χρόνο που μου διέθεσε ώστε να με κατευθύνει και να με συμβουλέψει σχετικά με την εκπόνηση της διπλωματικής μου.

Ευχαριστώ επιπλέον τους 7 δημοσιογράφους , για την θετική τους ανταπόκριση και τον πολύτιμο χρόνο που αφιέρωσαν προκειμένου να λάβουν συμμετοχή στην έρευνα που διενήργησα.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	6
Abstract.....	7
Εισαγωγή.....	8
Κεφάλαιο 1: Η εξέλιξη των ΜΜΕ και της δημοσιογραφίας	
1.1 Οι πρώτες ειδήσεις και οι τρόποι μετάδοσης των πληροφοριών.....	10
1.2 Τα πρώτα έντυπα, ο Τύπος και οι μέθοδοι εκσυγχρονισμού του και τα πρακτορεία ειδήσεων.....	11
1.3 Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση: η εμφάνιση τους και ο ρόλος τους.....	14
1.4 Το επάγγελμα του δημοσιογράφου: η αρχική του μορφή και η εξέλιξη.....	19
1.5 Τα αρχικά στάδια εμφάνισης του διαδικτύου και οι σταδιακές αλλαγές στην ενημέρωση.....	21
Κεφάλαιο 2: Οι νέες συνθήκες στην επικοινωνία	
2.1 Η επιρροή του διαδικτύου στην επικοινωνία και τα ΜΜΕ.....	24
2.2 Η αξιοποίηση κινητών συσκευών και οι νέες δυνατότητες στην τηλεόραση.....	25
2.3 Η παροχή πληροφοριών μέσω του διαδικτύου και ο ρόλος του κοινού.....	27
2.4 Αλλαγές στον τρόπο διαμόρφωσης των ειδήσεων.....	29
2.5 Η μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή εποχή και τα νέα γνωρίσματα των προϊόντων της δημοσιογραφίας.....	32
Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία	
3.1 Η ποιοτική έρευνα.....	34
3.2 Εις βάθος συνέντευξη και συλλογή στοιχείων.....	34
3.3 Συμμετέχοντες.....	36
3.4 Αποτελέσματα.....	38
3.4.1 Μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία.....	38
3.4.2 Μετασχηματισμός δημοσιογραφικών πρακτικών.....	49

3.4.3 Σχέση με το κοινό και αλληλεπίδραση.....	56
3.4.4 Δεοντολογία, αξιοπιστία και επαγγελματική ταυτότητα.....	64
3.4.5 Μέλλον της δημοσιογραφίας.....	70
Συμπεράσματα.....	79
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	81

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η καθιέρωση της ψηφιακής εποχής, είναι ένα σημαντικό στοιχείο που χαρακτηρίζει την σύγχρονη κοινωνία. Το διαδίκτυο αποτελεί πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η χρήση ψηφιακών μέσων αντικατέστησε τα παραδοσιακά. Έτσι καθιερώθηκαν νέα πρότυπα στον τομέα της ενημέρωσης, ενώ κυριάρχησε η ταχύτητα και η αμεσότητα. Οι τεχνολογικές εξελίξεις και η πρόοδος άσκησαν ιδιαίτερη επιρροή στην δημοσιογραφία. Ο τύπος με την παραδοσιακή του μορφή, άρχισε να χάνει την δυναμική του και οι νέες τεχνολογίες, τα ψηφιακά μέσα και η τεχνητή νοημοσύνη κυριαρχούν. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αρχίζουν να λαμβάνουν ισχυρό ρόλο στον τομέα της μετάδοσης των ειδήσεων. Η δημοσιογραφία του ρεπορτάζ και της έρευνας πλέον μετατρέπεται σε ψηφιακή και η διασφάλιση των θεμάτων και των αναγκών πληροφοριών γίνεται κατά βάση μέσω του διαδικτύου. Καινοτομία της εποχής αποτελεί και η αλληλεπίδραση με το κοινό μέσω των διαδικτυακών εφαρμογών και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Οι δημοσιογράφοι συγκεντρώνουν στοιχεία από το διαδίκτυο και καλύπτουν την θεματολογία τους, ενώ παράλληλα στην διασφάλιση στοιχείων συμβάλει και το κοινό. Το κοινό ενεργοποιείται, εκφράζει τις απόψεις του και πολλές φορές διασφαλίζει υλικό διαδικτυακά στον δημοσιογράφο. Οι νέες συνθήκες και τα σύγχρονα δεδομένα, σαφώς επέφεραν σημαντική πρόοδο στην άσκηση της δημοσιογραφίας και επήλθε σημαντική βελτίωση. Παράλληλα όμως προέκυψαν και σημαντικοί κίνδυνοι. Η ταχύτητα στην διάδοση των ειδήσεων, συχνά είναι δυνατόν να προάγει την παραπληροφόρηση και την μετάδοση fake news. Τόσο ο ρόλος του δημοσιογράφου λοιπόν όσο και οι πρακτικές που αξιοποιούνται παρουσιάζουν σημαντική διαφοροποίηση. Οι παλαιότεροι δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες και κάποιες φορές νιώθουν ότι το επάγγελμά τους απαξιώνεται, ενώ οι νεότεροι θεωρούν αυτονόητη την εξέλιξη. Αναντίρρητα πάντως, λόγω της ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας, η μετάβαση από την παραδοσιακή στην σύγχρονη μορφή δημοσιογραφίας με την αξιοποίηση ψηφιακών μέσων, ήταν μία αναμενόμενη εξέλιξη.

Λέξεις κλειδιά

Παραδοσιακή δημοσιογραφία, διαδίκτυο, ψηφιακά μέσα, δημοσιογραφικές πρακτικές, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αλλαγές στο επάγγελμα δημοσιογράφου

ABSTRACT

The establishment of the digital age is an important element that characterizes modern society. The internet is now an integral part of everyday life. In this context, the use of digital media has replaced traditional ones. Thus, new standards were established in the field of information, while speed and immediacy prevailed. Technological developments and progress have had a particular influence on journalism. The press in its traditional form began to lose its momentum and new technologies, digital media and artificial intelligence dominate. Social media is beginning to play a strong role in the field of news reporting. Reportage and investigative journalism is now turning digital and securing issues and necessary information is done mainly via the internet. Interaction with the public through online applications and social media is also an innovation of the era. Journalists gather data from the internet and cover their topics, while at the same time the public also contributes to securing data. The public is getting active, expressing their opinions and often providing material online to the journalist. The new conditions and modern data have clearly brought significant progress in the practice of journalism and significant improvement has occurred. However, at the same time, significant risks have also emerged. The speed of news dissemination can often promote misinformation and the transmission of fake news. Both the role of the journalist and the practices that are utilized present significant differentiation. The older ones find it difficult to adapt to the new conditions and sometimes feel that their profession is being devalued, while the younger ones take the evolution for granted. Undeniably, however, due to the rapid evolution of technology, the transition from traditional to modern forms of journalism with the use of digital media was an expected development.

Keywords

Traditional journalism, internet, digital media, journalistic practices, social media, changes in the journalistic profession

Εισαγωγή

Το διαδίκτυο, επέφερε αναντίρρητα σημαντικές αλλαγές στην άσκηση της δημοσιογραφίας. Στο πλαίσιο αυτό καθιερώθηκε η χρήση των ψηφιακών μέσων. Στην σημερινή εποχή είναι εφικτή η ενημέρωση και η αλληλεπίδραση δημοσιογράφων και κοινού, με την χρήση μίας ηλεκτρονικής συσκευής, για παράδειγμα ενός υπολογιστή, ενός κινητού ή ενός τάμπλετ. Επιπλέον, η αξιοποίηση των επιτευγμάτων της τεχνολογίας αλλάζει ουσιαστικά τον τρόπο δραστηριοποίησης των δημοσιογράφων, αλλά και το περιεχόμενο που οι ίδιοι παράγουν και μεταδίδουν στο κοινό. Τα νέα μέσα και η εξέλιξη του διαδικτύου, προωθούν την ενεργό συμμετοχή του κοινού στην διαμόρφωση των ειδήσεων, ενώ είναι εφικτή και η επικοινωνία και η διενέργεια διαλόγου. Με βάση τα παραπάνω, ο δημοσιογράφος θα πρέπει να προσαρμόζεται στις νέες συνθήκες και να υιοθετεί νέες συνήθειες, με συνέπεια πολλές φορές να απομακρύνεται από την παραδοσιακή δημοσιογραφία. (Παπαθανασόπουλος,2013)

Η δημοσιογραφία στη σύγχρονη εποχή, προάγει την μετάδοση των πληροφοριών μέσω των νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων και της χρήσης του διαδικτύου. Αντίθετα στο πλαίσιο της παραδοσιακής δημοσιογραφίας, στο επίκεντρο ήταν τα παραδοσιακά μέσα, όπως το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, η εφημερίδα. Στην εποχή μας, η δημοσιογραφία με την χρήση των επιτευγμάτων του διαδικτύου κυριαρχεί. Μάλιστα, θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι στα αρχικά της στάδια δεν ήταν τόσο διαδεδομένη σε μεγαλύτερες ηλικίες, ενώ πλέον παρατηρείται ότι όλο και περισσότεροι δημοσιογράφοι αλλά και πολίτες επιδιώκουν να εξοικειωθούν με τις νέες συνθήκες. (Kolodzy, 2015).

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, θα γίνει προσπάθεια προσέγγισης της επίδρασης των ψηφιακών μέσων στην άσκηση της δημοσιογραφίας στην Ελλάδα. Αρχικά, στο πρώτο κεφάλαιο, θα μελετηθεί η εξέλιξη των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της δημοσιογραφίας και θα γίνει αναφορά στον Τύπο, την τηλεόραση και το ραδιόφωνο με στόχο να παρατεθούν στοιχεία για την εμφάνιση των παραδοσιακών αυτών μέσων δημοσιογραφίας και της εξέλιξης τους. Στην συνέχεια θα αναλυθεί η εξέλιξη του επαγγέλματος του δημοσιογράφου, αλλά και τα στάδια εμφάνισης του διαδικτύου. Στο δεύτερο κεφάλαιο, θα προσεγγιστούν οι νέες συνθήκες στην επικοινωνία. Θα αναλυθεί η επίδραση του διαδικτύου στην επικοινωνία, αλλά και η χρήση

κινητών συσκευών και οι νέες δυνατότητες που δίνονται στην τηλεόραση. Επίσης, θα μελετηθούν η παροχή πληροφοριών μέσω του διαδικτύου και οι αλλαγές που επήλθαν σχετικά με την διαμόρφωση των ειδήσεων. Τέλος, θα γίνει αναφορά στην μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή εποχή, ενώ θα προσεγγιστούν και τα νέα γνωρίσματα των προϊόντων της δημοσιογραφίας. Στην συνέχεια, θα χρησιμοποιηθεί η εις βάθος συνέντευξη για την διενέργεια έρευνας για τις επιπτώσεις των ψηφιακών μέσων στην άσκηση της δημοσιογραφίας. Θα ληφθούν λοιπόν συνεντεύξεις από 7 δημοσιογράφους που δραστηριοποιούνται στην περιοχή της Χαλκιδικής, παλαιότερους αλλά και νεότερους, προκειμένου να εξαχθούν σχετικά συμπεράσματα και να είναι εφικτή η σύγκριση διαφορετικών γενεών δημοσιογράφων.

Κεφάλαιο 1

Η εξέλιξη των ΜΜΕ και της δημοσιογραφίας

1.1 Οι πρώτες ειδήσεις και οι τρόποι μετάδοσης των πληροφοριών

Η εξέλιξη σχετικά με την επικοινωνία και τη μετάδοση των ειδήσεων, είναι άμεσα συνυφασμένη με την εξελικτική πορεία των ανθρώπων. Στο πλαίσιο επίτευξης της επικοινωνίας, είναι εφικτή και η μάθηση, καθώς και η εξέλιξη. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι σε πρώτη φάση ο άνθρωπος επικοινωνούσε μόνο με τη φωνή του. Στην πορεία η ομιλία καθιστά το μοναδικό εργαλείο μετάδοσης σκέψεων και εννοιών. Η φωνή λοιπόν αλλά και η παραγωγή ήχων και κραυγών, καθιστούσε τον πρώτο τρόπο επικοινωνίας των ανθρώπων στις πρωτόγονες κοινωνίες.

Στην αρχαία Ελλάδα η επικοινωνία και η μετάδοση πληροφοριών ήταν δυνατή με την συνδρομή των πεζών ή έφιππων δρομέων. Σημαντικό ήταν το σύστημα του οπτικού τηλεγράφου, κατά το οποίο αξιοποιούνταν φωτεινές μεταδόσεις που βρίσκονταν σε ψηλά σημεία μικρής απόστασης μεταξύ τους, για να γίνεται αντιληπτό το σήμα από τον δέκτη. (Δασκαλοθανάσης,2013)

Σταθμό στην μετάδοση των πληροφοριών και στην επίτευξη της επικοινωνίας, αποτέλεσε η εφεύρεση της τυπογραφίας. Σπουδαίο χρονικό διάστημα με εξελίξεις, αποτελεί αυτό μεταξύ του 14^{ου} και του 15^{ου} αιώνα. Οι αλλαγές σε οικονομικό επίπεδο και σε κοινωνικό συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στην νέα πραγματικότητα. Σταδιακά παρατηρείται η απομάκρυνση από το μεσαίωνα και η συμμόρφωση με τις συνθήκες του σύγχρονου κόσμου. Συνεπώς τη συγκεκριμένη περίοδο, νέα δεδομένα προκύπτουν στο πλαίσιο σε σχέση με την οικονομική, κοινωνική και πνευματική ζωή. Η ανακάλυψη της τυπογραφίας το 1436 επίσης αποτέλεσε ένα κομβικό σημείο σχετικά με την μετάδοση πληροφοριών. Έτσι ήταν εφικτή η παραγωγή χιλιάδων αντιτύπων βιβλίων και η πρόσβαση μεγαλύτερης μερίδας πολιτών σε αυτά. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι η εφεύρεση του τηλεγράφου τον 19^ο αιώνα, συνδέεται με την αφετηρία μίας νέας εποχής. Προσπάθειες για την βελτίωση της επικοινωνίας συνεχίστηκαν, με ιδιαίτερη

σημασία στην επίτευξη της μεταφοράς της φωνής. Έτσι το 1876, κατασκευάστηκε από τον Γκράχαμ Μπελ η πρώτη συσκευή τηλεφώνου, μέσω της οποίας ήταν εφικτό να μεταφερθεί η φωνή και να μεταδοθούν πληροφορίες σε μεγάλη απόσταση. Στη συνέχεια, μέσω της εφεύρεσης του Μαρκόνι, τέθηκαν οι βάσεις για την εξέλιξη της ραδιοφωνίας. Χαρακτηριστικό ήταν το γεγονός ότι κατέστη πρωτοπόρος σχετικά με τις εφευρέσεις του και τα επιτεύγματα του αναφορικά με την ασύρματη τηλεγραφία και τα ραδιοκύματα. Θα ήταν εφικτή έτσι η διαμόρφωση του πρώτου αποδοτικού συστήματος ραδιοεπικοινωνίας. Θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι οι προσπάθειες που διενεργήθηκαν αναφορικά με την βελτίωση των εφευρέσεων του Μαρκόνι, αλλά και η επίτευξη της δυνατότητας παραγωγής και λήψης ήχου, επέφεραν την ανάπτυξη του ραδιοφώνου και την καθιέρωση του ως Μέσου Μαζικής Ενημέρωσης. (Fielding, 2018)

Χαρακτηριστικό αποτελεί το γεγονός ότι από το 1920 μέχρι περίπου το 1940, το ραδιόφωνο αποτέλεσε βασικό μέσο ενημέρωσης. Μάλιστα, η αξιοποίηση του κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου και η κάλυψη των γεγονότων από τους σταθμούς του ραδιοφώνου, κατέστησε το ραδιόφωνο ως ένα μέσο με ιδιαίτερη αξιοπιστία. (Καραμαγκάλη, 2015)

Η εποχή της άνθισης του ραδιοφώνου, ολοκληρώθηκε με την καθιέρωση της τηλεόρασης. Η ασπρόμαυρη τηλεόραση και η εξέλιξη της, επέφερε νέα δεδομένα στις επικοινωνίες. Το 1985, προέκυψε για πρώτη φορά από τους αδερφούς Λιμιέρ η εφεύρεση του κινηματογράφου. Μάλιστα το 1911, ο κινηματογράφος χαρακτηρίστηκε ως «Εβδομη τέχνη» από τον Κανούντο, παράλληλα με την Γλυπτική, τη Ζωγραφική, τη Μουσική, το Χορό, τη Λογοτεχνία. Το 1980, χαρακτηριστικό αποτέλεσε η επανάσταση σε ψηφιακό επίπεδο, γεγονός που συνδέθηκε με την καθιέρωση νέων μέσων ως προς την επικοινωνία, όπως οι υπολογιστές και το διαδίκτυο. Η δυνατότητα χρήσης εικόνων και κειμένου με ψηφιακά μέσα, η υιοθέτηση νέων μεθόδων και η διαμόρφωση νέων μέσων επικοινωνίας, οδηγεί στην κυριαρχία καινούργιων δεδομένων ως προς τη μετάδοση των πληροφοριών. Η ταυτόχρονη χρήση των επιτευγμάτων της πληροφορικής, των τηλεπικοινωνιών και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, οδήγησε σε ραγδαίες αλλαγές σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής. (Schmidt & Cohen, 2014)

1.2 Τα πρώτα έντυπα, ο Τύπος και οι μέθοδοι εκσυγχρονισμού του και τα πρακτορεία ειδήσεων

Προσεγγίζοντας την εξέλιξη των μέσων μαζικής ενημέρωσης στην Ελλάδα, εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με τις συνθήκες στο πλαίσιο των οποίων οι δημοσιογράφοι εκπλήρωναν τα καθήκοντα τους, καθώς και στοιχεία αναφορικά με τις προοπτικές τους με γνώμονα την εξέλιξη της τεχνολογίας. Η εμφάνιση των πρώτων μέσων μαζικής ενημέρωσης παρατηρείται σε πόλεις της Ευρώπης που χαρακτηρίζονται έντονα από το ελληνικό στοιχείο, την περίοδο πριν την Επανάσταση. Όταν επήλθε η απελευθέρωση, άρχισαν να εκδίδονται έντυπα και πιο συγκεκριμένα εφημερίδες και περιοδικά, ενώ στην πορεία αυτά αυξήθηκαν λειτουργώντας παράλληλα με τις δυνάμεις πολιτικού χαρακτήρα και τις παρατάξεις που προέκυψαν. (Βρετός & Παπαγιαννίδης,2016)

Η πρώτη ελληνική εφημερίδα που κυκλοφόρησε επίσημα ήταν η «Σάλπιγξ Ελληνική». Η έκδοση της χρονολογείται το 1821 ταυτόχρονα με την ελληνική εξέγερση. Το διάστημα μετά την Επανάσταση, παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση ως προς την έκδοση εφημερίδων στην Ελλάδα. Η «Εφημερίς» και η «Ακρόπολις», αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα εφημερίδων που άρχισαν να κυκλοφορούν. Η «Εφημερίς» μάλιστα εκδόθηκε από το πρώτο συγκρότημα εκδοτών στην Ελλάδα, ιδιοκτησίας του Κορομηλά. Η «Ακρόπολις», εκδόθηκε από τον Γαβριηλίδη, του οποίου η συμβολή στην ελληνική δημοσιογραφία ήταν μεγάλη. (Παπαθανασόπουλος,2011)

Θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι στο πλαίσιο του Συντάγματος του 1952, τα ατομικά δικαιώματα, η εκπαίδευση και ο Τύπος αντιμετωπίστηκαν με συντηρητισμό. Την αντιμετώπιση του γυναικείου φύλου στην κοινωνία επηρέασε σε μεγάλο βαθμό η έκδοση του πρώτου γυναικείου περιοδικού το 1950. Εξαιτίας των περιοριστικών συνθηκών, προέκυψε παρακώλυση της εξέλιξης του Τύπου. Το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, παρατηρήθηκε πλήθος εντύπων στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς με αντιδικτατορικά στοιχεία. Η εδραίωση της δημοκρατίας στη χώρα μας, επέφερε σημαντικές αλλαγές και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το 1975, εκδόθηκε για πρώτη φορά η «Ελευθεροτυπία», η πρώτη εφημερίδα που εξέδωσε κυριακάτικη έκδοση. Επίσης, προέβη και στην έκδοση πρωινού φύλου. Στην πορεία, οι σελίδες των εντύπων ξεκινούν να περιλαμβάνουν περισσότερες εικόνες, ενώ οι τίτλοι εντυπωσιάζουν το κοινό. Οι εφημερίδες που η διανομή τους γίνεται δωρεάν σε σημεία που συχνάζει μεγάλος αριθμός κόσμος, όπως καφέ ή μπαρ, αποτελούν μεγάλο επίτευγμα για την εξέλιξη του Τύπου. Τον 20^ο αιώνα, η ανάπτυξη της τεχνολογίας και η αξιοποίηση νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων, οδήγησαν στην

αναβάθμιση των εφημερίδων, καθώς και στην διαμόρφωση νέων μέσων με πρόθεση την επίτευξη του εκσυγχρονισμού του Τύπου. Σε πρώτη φάση εποικοδομητική ήταν η αξιοποίηση του ραδιοφώνου, το οποίο διαδέχθηκε η τηλεόραση, που κυριάρχησε. (Παπαθανασόπουλος,2011)

Αν και ο Τύπος σε έντυπη μορφή εμφανίζεται για αρκετά χρόνια στην Ευρώπη, στον ελλαδικό χώρο παρουσιάζεται αργά λόγω των καταστάσεων και των συνθηκών που επικρατούν. Ο τύπος στην Ελλάδα άρχισε να εμφανίζεται τον 18^ο αιώνα. Τα πρώτα έντυπα στα ελληνικά, διαμορφώνονται σε κάποιες πόλεις, όπου υπάρχουν παροικίες της Ελλάδος. Στη Βιέννη μάλιστα, όπου υπήρχε μεγάλος αριθμός Ελλήνων, πραγματοποιήθηκε η έκδοση των πρώτων εφημερίδων στην ελληνική, που αξιοποιούνταν τόσο ως προς την επικοινωνία, όσο και αναφορικά με την προετοιμασία για την Επανάσταση. Οι πρώτες εφημερίδες στη χώρα, είχαν χαρακτήρα ενημερωτικό, ώστε να πληροφορείται το κοινό τα όσα διαδραματίζονται στο πλαίσιο της Επανάστασης. Αφού τελείωσε η Επανάσταση, ο Τύπος στην Ελλάδα περιελάμβανε κυρίως πολιτικά ζητήματα, ενώ χαρακτηριστικό αποτελεί το ότι προωθούσε την ελευθερία. Χαρακτηριστικό επιπλέον είναι το γεγονός ότι οι εφημερίδες που εκδόθηκαν την περίοδο του Όθωνα, δεν παρουσιάζουν κοινά στοιχεία με τις σημερινές εφημερίδες. Δεν υπάρχουν οι αντίστοιχοι τίτλοι που εντυπωσιάζουν, αλλά χρησιμοποιούνται τίτλοι με γενικότερο περιεχόμενο. Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, παρατηρούνται σπουδαίες αλλαγές στις εφημερίδες. Το 1864, κατοχυρώνεται συνταγματικά η ελευθεροτυπία, ενώ παρατηρείται και η εμφάνιση σύγχρονων τυπογραφείων. Την περίοδο εκείνη κυκλοφορεί η πρώτη εφημερίδα με γυναικεία θέματα, καθώς και εφημερίδες με έμφαση στις σοσιαλιστικές ιδέες. Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, εμφανίζονται και εφημερίδες με έμφαση σε αριστερές ιδέες. Σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να αναφερθεί είναι η ίδρυση της Ένωσης Συντακτών το 1914, ενώ το 1935 ιδρύεται η ΕΣΗΕΑ, που υπάρχει μέχρι και σήμερα. (Μπακουνάκης,2014)

Με βάση το Σύνταγμα της Ελλάδος, η ραδιοτηλεόραση έχει ρόλο δημόσιας υπηρεσίας, αφού επιδιώκει την κάλυψη δημοσίων συμφερόντων. Ακόμα, επειδή συχνά τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι συνυφασμένα με την πολιτική κατάσταση, επικρατεί η άποψη ότι δεν υπάρχει αντικειμενικότητα και αμερόληπτη κρίση. Επίσης, πολλές φορές αμφισβητείται η ποιότητα των προγραμμάτων που προβάλλονται στην τηλεόραση σήμερα και κυρίως στα ιδιωτικά κανάλια. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η οικονομική κρίση που επήλθε, παράλληλα με την ανάπτυξη

του διαδικτύου και τη δυνατότητα διαφήμισης μέσω αυτού, οδήγησαν στην παύση της λειτουργίας σπουδαίων εφημερίδων. Σύμφωνα με τα νέα στοιχεία, επρόκειτο για δείγματα μετάβασης από την πληροφόρηση μέσω εφημερίδων στην διαδικτυακή ενημέρωση. Ο Τύπος συνεπώς δεν κυριαρχεί στην ενημέρωση. Η εξέλιξη στον τομέα της τεχνολογίας την περίοδο του 20^{ου} αιώνα, επέφερε τον εκσυγχρονισμό των έντυπων μέσων επικοινωνίας, ενώ θα πρέπει να επισημανθεί ότι την ίδια περίοδο αναπτύχθηκε αλλά και στην συνέχεια γνώρισε παρακμή το ραδιόφωνο, που αποτέλεσε τη βάση των σημερινών ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης. Ακολούθησε η τηλεόραση, ενώ οι πρώτες προσπάθειες τηλεοπτικών μεταδόσεων έγιναν το 1950. Κάποιες μάλιστα μεταδόσεις έγιναν το 1960, στην Διεθνή Έκθεση της Θεσσαλονίκης. Η τηλεόραση καθυστέρησε να καθιερωθεί στην χώρα μας, λόγω των συνθηκών σε πολιτικό επίπεδο, αλλά και εξαιτίας αντιδράσεων από το χώρο του θεάτρου για πιθανή απώλεια κοινού. Με γνώμονα λοιπόν όλα τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι η ενημέρωση μέσω των εφημερίδων δεν κυριαρχεί πλέον, εξαιτίας της παρουσίας του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης, της κυριαρχίας του διαδικτύου, της μη προτίμησης τους από το νεανικό κοινό, καθώς και των συνεπειών που επέφερε η κρίση σε οικονομικό επίπεδο. (Poulet,2009)

Σημαντικό ρόλο για την εξέλιξη της δημοσιογραφίας και την μετάδοση των πληροφοριών, διαδραμάτισε η διαμόρφωση των πρακτορείων ειδήσεων. Το πρακτορείο ειδήσεων στην Αθήνα ιδρύθηκε το 1905, ενώ το Μακεδονικό το 1991. Πρόκειται για επιχειρήσεις με ποικίλες νομικές μορφές, που διαχειρίζονται ειδήσεις χρήσιμες προς το κοινωνικό σύνολο. Τα πρακτορεία ειδήσεων είχαν καθοριστική σημασία για την πορεία της δημοσιογραφίας. Καθίσταται σαφές το γεγονός ότι η δημοσιογραφία και η άσκηση της στην Ελλάδα, κλήθηκε να συμβαδίσει με τις κρατούσες συνθήκες και την εξελικτική πορεία που ακολούθησαν ο Τύπος και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Επιπρόσθετα, πολλές ήταν και οι δυσκολίες και οι περίοδοι κρίσης στην ιστορία του Τύπου, γεγονός που επηρεαζόταν από τα τρέχοντα γεγονότα και τα ιστορικά στοιχεία που χαρακτήριζαν την κάθε εποχή. (Μπακουνάκης,2014)

1.3 Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση: Η εμφάνιση και ο ρόλος τους

Σημαντικές προσπάθειες καθιέρωσης του ραδιοφώνου στον ελλαδικό χώρο, έγιναν το 1920. Το 1922, έγιναν ορισμένες δοκιμαστικές ενέργειες ώστε να αξιοποιηθεί το ραδιόφωνο, ενώ το 1923 έγιναν και ορισμένες απόπειρες διάδοσης του μέσου από το Πολεμικό Ναυτικό. Το 1926 πραγματοποιήθηκε η πρώτη ραδιοφωνική εκπομπή, ενώ το 1929 διαμορφώθηκε και

ραδιοφωνικός σταθμός από τον Τσιγγιρίδη, γνωστό επιχειρηματία της εποχής που δραστηριοποιούνταν στην εισαγωγή ραδιοφωνικών συσκευών. Το ελληνικό κράτος, άρχισε να επιχειρεί την διάδοση του συγκεκριμένου μέσου το 1929. Το 1936, πραγματοποιήθηκε η ίδρυση της σχετικής υπηρεσίας Ραδιοφωνικών Εκπομπών. Ένα σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να επισημανθεί, είναι το γεγονός ότι ο Μεταξάς την εποχή της κυβέρνησης του, έκανε χρήση του ραδιοφώνου, ώστε να επιτευχθεί η διάδοση της ιδεολογίας του. Για να επιτευχθούν μάλιστα οι προσδοκίες του, προχώρησε στην διανομή συσκευών στους Έλληνες σε κάθε περιοχή. Σημαντικό γεγονός το 1945, αποτελεί η ίδρυση του Εθνικού Ιδρύματος Ραδιοφωνίας, κάτι που οδήγησε στην αναβάθμιση του ραδιοφώνου. Το 1966, όμως το ραδιόφωνο γνώρισε μικρότερη απήχηση, κάτι που σχετίζεται με την εμπλοκή του κράτους στη λειτουργία του και τον έλεγχο των σχετικών εκπομπών. (Χαιρετάκης,2014)

Το 1960 σημαντικό και ξεχωριστό καθίσταται το πρόγραμμα που υλοποιεί ο Ρώμας, θεατρικός συγγραφέας. Μάλιστα ο Ρώμας πραγματοποίησε αρκετές εκπομπές στο ραδιόφωνο που περιελάμβαναν απαγγελίες αλλά και παρουσίαση ορισμένων σημαντικών θεατρικών έργων. Στο πρόγραμμα της εποχής εκείνης παρατηρείται η διάκριση σε ζώνες, με γνώμονα τα χαρακτηριστικά του κοινού και το περιεχόμενο των εκπομπών. Στην πορεία το πρόγραμμα του ραδιοφώνου διαρκούσε όλο το 24ωρο. Οι περισσότερες εκπομπές που μεταδίδονταν ήταν ενημερωτικού χαρακτήρα. Έπειτα ακολούθησαν εκπομπές που μετέδιδαν ειδήσεις, ενώ στα διαλείμματα έπαιζαν μουσική. Τις απογευματινές ώρες και νωρίς το βράδυ έπαιζαν μουσικού περιεχομένου εκπομπές. Τέλος αργά το βράδυ και νωρίς το πρωί μεταδίδονταν διάφορες εκπομπές σε επανάληψη. (Ρήγου,2010)

Σημαντικές προσπάθειες έγιναν την περίοδο της μεταπολίτευσης, για να γίνουν αλλαγές στο ραδιόφωνο και τη λειτουργία του. Ο Χατζηδάκης κατέβαλε ιδιαίτερες προσπάθειες ως προς το συγκεκριμένου επίτευγμα. Θεωρούσε ότι το δημοκρατικό ραδιόφωνο που θα λειτουργούσε φιλελεύθερα, θα προήγαγε τον ελληνικό πολιτισμό. Υπό την αιγίδα του Χατζηδάκη, άκμασε το Τρίτο Πρόγραμμα στο κρατικό ραδιόφωνο. Όμως έπειτα από σύγκρουση του με την ΕΡΤ για θέματα διαδικαστικά, το ραδιόφωνο γνώρισε και πάλι παρακμή. (Ρήγου,2010)

Θα πρέπει γενικά να επισημανθεί το γεγονός ότι την δεκαετία του 1960, η Ελλάδα αποδεχόταν σε μεγάλο βαθμό τις ραδιοφωνικές εκπομπές επαναστατικού χαρακτήρα και μάλιστα επιδεικνύονταν μεγάλος ενθουσιασμός προς αυτές. Το 1982, με σχετικό νόμο η YENEΔ ξεκινά

να υπάγεται στο Υπουργείο Προεδρίας, με την επωνυμία Ελληνική Ραδιοφωνική Τηλεόραση. Το 1980 και γενικά την δεκαετία αυτή, οι έννοιες που σχετίζονται με την ενημέρωση και οι όροι διαφοροποιούνται για την Ελλάδα. Το 1987, η ΕΡΤ μετατρέπεται σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, ενώ σταδιακά η χώρα απομακρύνεται από το κρατικό μονοπώλιο, χωρίς όμως να έχουν ρυθμιστεί απόλυτα όλα τα ραδιοτηλεοπτικά ζητήματα. (Πασχαλίδης,2014)

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι όταν ξεκίνησε η ελεύθερη ραδιοφωνία, το ενδιαφέρον προς το ραδιόφωνο ήταν έντονο, άρχισαν να μεταβάλλονται οι συνηθισμένες συνθήκες, ενώ ξεκίνησε να καθιερώνεται και η έννοια της επικοινωνίας. Η έντυπη ενημέρωση λοιπόν ξεκινά να περιορίζεται, ενώ στο επίκεντρο τίθενται το ραδιόφωνο και η τηλεόραση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα στο πλαίσιο της ελεύθερης ραδιοφωνίας αποτελεί το κανάλι 15. Το πρόγραμμα του περιελάμβανε μουσική, ψυχαγωγία, ενημέρωση και στοιχεία πολιτισμού. Έπειτα την περίοδο της δεκαετίας του 90, το μέλλον του ραδιοφώνου σαφώς δέχεται επιδράσεις από την εξέλιξη της τεχνολογίας, αλλά και τις ισχύουσες πολιτικές συνθήκες. (Ρήγου,2010)

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελεί το μέσο με τα μικρότερα ποσοστά διαφήμισης, ενώ χαρακτηριστικό αποτελεί και ο μεγάλος ανταγωνισμός με τους τηλεοπτικούς σταθμούς. Επίσης, το ραδιόφωνο καθιστά μία δραστηριότητα προσωπικού χαρακτήρα, ενώ οι ραδιοφωνικοί σταθμοί παρουσιάζουν σε κάποιες περιπτώσεις εξειδίκευση σε συγκεκριμένα θέματα, γεγονός που σημαίνει ότι θα καλύπτονται οι ανάγκες μόνο μίας μερίδας των ακροατών. Σημαντικό παράγοντα για να μπορέσει το ραδιόφωνο να καθιερωθεί ως μέσο επικοινωνίας αποτελεί η υιοθέτηση των επιτευγμάτων της τεχνολογίας από τους ραδιοφωνικούς σταθμούς. Το ραδιόφωνο διασφαλίζει αμεσότητα στην παροχή πληροφοριών, γεγονός που το διαφοροποιεί από τα έντυπα μέσα και την τηλεόραση. Όμως επειδή είναι εφικτό να ακούει κανείς ραδιόφωνο κάνοντας ταυτόχρονα άλλες εργασίες, είναι πιθανό να μην δώσει ιδιαίτερη προσοχή σε κάποιες ειδήσεις. (Πασχαλίδης,2014)

Το 2000, όταν τέθηκε στο επίκεντρο η προσπάθεια διευθέτησης της διαδικασίας χορήγησης αδειών στον ελλαδικό χώρο, λειτουργούσα στη χώρα μας πάνω από 1000 ραδιοφωνικοί σταθμοί. Αν και η τεχνολογία επηρέασε αρκετά τον τρόπο μετάδοσης των ειδήσεων και των προγραμμάτων μέσω του ραδιοφώνου, ο παραδοσιακός τρόπος λειτουργίας του εξακολουθεί σε αρκετές περιπτώσεις να εφαρμόζεται. Οι μεταδόσεις του ραδιοφώνου προσαρμόζεται, με γνώμονα την κάλυψη των αναγκών ευρύτερου κοινού σε σχέση με το παρελθόν. Τα τεχνολογικά

επιτεύγματα σαφώς διευκόλυναν σε μεγάλο βαθμό τη λειτουργία του ραδιοφώνου, διασφαλίζοντας περισσότερες δυνατότητες. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί το ότι το ραδιόφωνο αποτελεί σημαντικό μέσο ενημέρωσης για μερίδα του πληθυσμού με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, για τον πληθυσμό που κατοικεί σε απομακρυσμένες περιοχές, καθώς και για όσους χρειάζονται για οποιοδήποτε λόγο εξειδικευμένη πληροφόρηση. (Daniels, 2012)

Αν και το ραδιόφωνο καθιστά ένα από τα πιο παλιά μέσα, παρουσίασε λίγες διαφοροποιήσεις με γνώμονα την εξέλιξη της τεχνολογίας. Στην Ελλάδα μέχρι το 1970, δεν υπήρξε αναγκαιότητα να αξιοποιηθούν τεχνολογικά επιτεύγματα στο πλαίσιο λειτουργίας του ραδιοφώνου. Με σχετική υπουργική απόφαση του 1987, στη χώρα παρατηρούνται ορισμένες πρωτοβουλίες ιδιωτικού και δημοτικού χαρακτήρα. Στην πορεία όλες οι ενέργειες αναφορικά με την οργάνωση της λειτουργίας του ραδιοφώνου και της ρύθμισης των σχετικών θεμάτων, δεν απέδωσαν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Συνεπώς οι αλλαγές που προκύπτουν στο ραδιόφωνο σε σχέση με την εξέλιξη της τεχνολογίας, δεν είναι οι αναμενόμενες. Τα ψηφιακά μέσα λοιπόν, δεν αντικαθιστούν την μετάδοση των ειδήσεων από το ραδιόφωνο, αλλά συντελούν στην προώθηση ή την βελτίωση της υπάρχουσας λειτουργίας. (Daniels, 2012)

Η τηλεόραση σαφώς ήταν αλλά και εξακολουθεί να είναι ένα πολύ σημαντικό μέσο, ενώ χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι μέσω αυτής είναι εφικτό να επιτευχθεί τόσο η όραση όσο και η ακοή των ειδήσεων από την πλευρά του κοινού. Αξιοσημείωτο είναι το ότι τον 20^ο αιώνα και πιο συγκεκριμένα στις αρχές του, η τηλεόραση κατέστη χρήσιμη τόσο στον τομέα της εκπαίδευσης όσο και της επικοινωνίας, ενώ στην πορεία αξιοποιήθηκαν από την τηλεόραση οι δυνατότητες του ραδιοφώνου, με απώτερη επιδίωξη την επίτευξη της πληροφόρησης αλλά και για ψυχαγωγικούς σκοπούς. Σε πρώτη φάση η εικόνα της τηλεόρασης ήταν ασπρόμαυρη, ενώ στην πορεία επιτεύχθηκε η έγχρωμη προβολή. (Fisher, 2020)

Η πρώτη τηλεόραση εμφανίστηκε το 1930 και παρουσίαζε εικόνες που κινούνταν. Το 1940, την περίοδο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, οι εκπομπές που παρουσιάζονταν τακτικά έπαψαν να προβάλλονται. Μετά το τέλος του πολέμου άρχισαν εκ νέου οι μεταδόσεις, αλλά σε μικρότερο βαθμό. Τον Σεπτέμβριο του 1960, υπό την αιγίδα της ΔΕΗ, στην Διεθνή Έκθεση της Θεσσαλονίκης, έγινε η πρώτη πειραματική προσπάθεια λειτουργίας τηλεοπτικού σταθμού. Αν και δεν επρόκειτο για έναν σταθμό μεγάλης εμβέλειας, αποτελούσε ένα σημαντικό βήμα για την συγκεκριμένη εποχή, δεδομένων των συνθηκών και των τεχνολογικών επιτευγμάτων που

σημειώθηκαν τότε. Σταθμό για την μετέπειτα εξέλιξη της τηλεόρασης, αποτέλεσαν κάποιες εκπομπές πειραματικού χαρακτήρα, που υλοποιούνταν από τον σταθμό της Δ.Ε.Η., ο οποίος βρισκόταν στο Ζάππειο. Τον Φεβρουάριο του 1966, ξεκινά να διαδίδεται η τηλεόραση στη χώρα μας, ενώ στην Αθήνα ο αριθμός των τηλεοράσεων που υπήρχαν ήταν μικρός. (<https://www.kathimerini.gr/>)

Τα πρώτα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, παρουσιάζονται σε πόλεις της Ευρώπης ενώ έχουν έντονες ελληνικές επιρροές. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι πριν την Επανάσταση, ο ρόλος των μέσων ήταν καθοριστικός αναφορικά με την εξέγερση εναντίον των Οθωμανών. Αφού απελευθερώθηκε η Ελλάδα, άρχισε η έκδοση εφημερίδων και περιοδικών στην χώρα. Μάλιστα αυξήθηκαν πολύ οι εφημερίδες και τα περιοδικά που ήταν σε κυκλοφορία. Ουσιαστικά η ελληνική τηλεόραση εδραιώνεται το 1951, ενώ με σχετικό νόμο καθορίζεται η λειτουργία σταθμών των Ενόπλων Δυνάμεων. Ταυτόχρονα λειτουργεί η σχετική υπηρεσία ενημέρωσης ενόπλων δυνάμεων, με βασική δραστηριότητα την σωστή λειτουργία των ραδιοτηλεοπτικών σταθμών. Όμως η μεγάλη ανάπτυξη της τηλεόρασης στη χώρα μας δεν ήρθε αμέσως. Η ΕΡΤ το 1987 αναδιαμορφώνεται, λόγω της διαμόρφωσης ιδιωτικών σταθμών. Από την συγχώνευση των ΕΡΤ1 και ΕΡΤ2, προκύπτει η ΕΡΤ Α.Ε., που ελέγχεται από το κράτος αλλά καθίσταται και διοικητικά και οικονομικά αυτόνομη. Επιπλέον, υπάρχει πρόβλεψη ίδρυσης Ινστιτούτου Οπτικοακουστικών μέσων, αλλά και εταιρείας παραγωγής προγραμμάτων και εκπομπών ραδιοτηλεόρασης. Αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί αυτό της ίδρυσης του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που πραγματοποιήθηκε το 1989. Επίσης, από το 1993 καθιερώνεται το Υπουργείο Τύπου και ΜΜΕ. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980, τα δεδομένα για την ελληνική τηλεόραση μεταβάλλονται, ενώ στο πλαίσιο συμπόρευσης του ελληνικού κράτους με την Ευρώπη, διαμορφώνονται 140 σταθμοί ιδιωτικού χαρακτήρα, γεγονός που επιφέρει αλλαγές σε σχέση με το μονοπώλιο του κράτους. Την ίδια περίοδο εξελίσσεται και αναπτύσσεται η τηλεοπτική διαφήμιση, ενώ εμφανίζονται και τηλεοπτικά προγράμματα προερχόμενα από άλλες χώρες. (<https://www.kathimerini.gr/>)

Το 1989 αποτελεί χρονιά σταθμό για την τηλεόραση, αφού δίνεται άδεια για τον τηλεοπτικό σταθμό Mega channel, που αποτελεί τον πρώτο σταθμό ιδιωτικού χαρακτήρα. Η άδεια λαμβάνεται από τον όμιλο επιχειρηματιών Αλαφούζου, Βαρδινογιάννη, Τεγόπουλου, Λαμπράκη. Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι σχετικά με την έναρξη λειτουργίας της

ιδιωτικής τηλεόρασης δεν υπήρξε συγκεκριμένο νομοθετικό πλαίσιο, αλλά η προσπάθεια έγινε χωρίς σχετικό νόμο. Η ίδρυση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης που περιγράφεται παραπάνω, είχε σαν στόχο τον έλεγχο λειτουργίας των ιδιωτικών σταθμών, αλλά και της τηλεόρασης σε δημόσιο επίπεδο. (Λέανδρος,2000)

Στην πορεία των ετών, η τηλεόραση εξελίχθηκε από ένα μέσο με συγκεκριμένη οπτική και σκοπό, σε ένα πολυδιάστατο ψηφιακό μέσο με έντονο το στοιχείο της διαδραστικότητας. Η σύγχρονη δημοσιογραφία, αποτελεί έναν συνδυασμό της παραδοσιακής μορφής των μέσων και του διαδικτύου. Βασική παράμετρο σήμερα αποτελεί και η αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης, αλλά και των πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να διαδίδονται πιο άμεσα οι πληροφορίες και να υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής και του κοινού. (Bullard,2013)

1.4 Το επάγγελμα του δημοσιογράφου: Η αρχική του μορφή και η εξέλιξη

Η εξέλιξη του διαδικτύου παράλληλα με τα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας, στην σύγχρονη εποχή που οι πληροφορίες είναι πολλές, κυριαρχεί η άποψη ότι το διαδίκτυο θα επιφέρει την αναδιάρθρωση της δημοσιογραφίας. Το διαδίκτυο προάγει την εξέλιξη της δημοσιογραφίας, αφού μέσω της διάδρασης θα επιτευχθεί η απομάκρυνση από την παλαιότερη μορφή δημοσιογραφίας και η αξιοποίηση νέων καινοτόμων τεχνικών. Όμως η τηλεόραση συνεχίζει να αποτελεί την βασική πηγή ενημέρωσης. Οι μεγάλοι φορείς της ειδησεογραφίας ακόμα έχουν επεκταθεί, εξυπηρετώντας ολοένα και περισσότερους επικοινωνιακούς σκοπούς. (Kolodzy, 2015)

Η δημοσιογραφία στην Ελλάδα λοιπόν παρουσιάζει μετάβαση από την απόδοση πληροφοριών και στοιχείων και την διενέργεια ερευνών σε έντυπη μορφή και το ρεπορτάζ κλασικού τύπου, στην ψηφιακή μορφή. Οι σημερινοί δημοσιογράφοι σε αντίθεση με παλαιότερα, καλούνται να διαχειριστούν την τεχνητή νοημοσύνη σε σχέση με την διαχείριση των δεδομένων και των πληροφοριών. Πλέον δεν καταγράφουν και δεν παραθέτουν απλά πληροφορίες και στοιχεία, αλλά τις επεξεργάζονται και προβαίνουν σε επαλήθευση των πηγών και σε διασταύρωση των εκτιμήσεων και των απόψεων που διατυπώνονται. Οι δημοσιογράφοι στο παρελθόν έπρεπε να προβούν σε αυτοψία των καταστάσεων. Προκειμένου να επιτευχθεί το ρεπορτάζ, βασική

προϋπόθεση αποτελούσε η επιτόπια έρευνα, ενώ απαιτούνταν περισσότερος χρόνος για να προετοιμαστεί και να διαμορφωθεί μία είδηση. Ακόμα, αρχικά στην δημοσιογραφία κυριαρχούσαν οι εφημερίδες, το ραδιόφωνο και στην συνέχεια η τηλεόραση. Στην πορεία των ετών, οι δημοσιογράφοι αξιοποιούν αλγόριθμους και ψηφιακές εφαρμογές προκειμένου να επιτευχθεί η επεξεργασία των δεδομένων. Οι δημοσιογράφοι σε σχέση με παλαιότερα πλέον επιχειρούν την κριτική ανάλυση και την επίβλεψη των γεγονότων. (Borah,2011)

Η ψηφιοποίηση στην δημοσιογραφία, ήταν συνυφασμένη με την κατάργηση θέσεων εργασίας στο πλαίσιο του ελέγχου των ειδήσεων ή στις εφημερίδες. Τα στοιχεία και οι πληροφορίες πλέον είναι εφικτό να τεθούν υπό επεξεργασία σε κάποιο ηλεκτρονικό υπολογιστή και δεν απαιτείται η συνδρομή πολλών δημοσιογράφων για την συλλογή και την επεξεργασία δεδομένων και την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος. Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι η δημοσιογραφία των πολιτών, οδήγησε στην επίτευξη της μείωσης των δημοσιογράφων και των φωτογράφων. Πρόκειται για έναν παράγοντα που επέφερε σημαντική αύξηση στις απολύσεις δημοσιογράφων. Εξαιτίας της ραγδαίας ανάπτυξης του διαδικτύου και της τεχνολογικής εξέλιξης, αυξήθηκαν εκείνοι που ερασιτεχνικά γράφουν άρθρα και εκφράζουν την άποψη του για ζητήματα που απασχολούν την κοινή γνώμη. (Borah,2011)

Σημαντική εξέλιξη στο επάγγελμα του δημοσιογράφου σε σχέση με παλαιότερα, αποτέλεσε η διαμόρφωση μεγάλων συγκροτημάτων δημοσιογράφων. Μεγάλες εταιρίες προέβησαν στην αγορά εφημερίδων και τηλεοπτικών σταθμών, γεγονός που οδήγησε στην απομάκρυνση μεγάλου αριθμού δημοσιογράφων από τα καθήκοντα τους. Σε γενικές γραμμές λοιπόν ο τρόπος διαχείρισης των ειδήσεων, παρουσιάζει μεγάλες αλλαγές στην πορεία των ετών. Πριν το 2000 δεν υπήρχαν blogs, ενώ και τα κινητά τηλέφωνα δεν ήταν εξελιγμένα και με πολλές δυνατότητες. Την τελευταία δεκαετία όμως ιδιαίτερα, η δημοσιογραφία έχει επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από τις εξελίξεις της τεχνολογίας. Οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι χρησιμοποιούσαν σε μεγάλο βαθμό γραφομηχανές, ενώ κατέβαλαν προσπάθειες να διαδοθούν οι ειδήσεις μέσω μηνυμάτων και έκαναν και χρήση συχνά του ταχυδρομείου. Επίσης, οι δημοσιογράφοι στο παρελθόν, έκαναν μεγάλες προσπάθειες να μεταδώσουν τις ειδήσεις και να τις προστατέψουν με τον οποιοδήποτε τρόπο. Στην σύγχρονη εποχή, τα ψηφιακά μέσα όπως για παράδειγμα τα έξυπνα τηλέφωνα, δίνουν τη δυνατότητα στους δημοσιογράφους να έχουν πρόσβαση σε όλες τις πρόσφατες εξελίξεις. Οι δημοσιογράφοι μπορούν πλέον με μικροσκοπικές

συσκευές να καταγράψουν ειδήσεις και γεγονότα οπουδήποτε βρίσκονται. Με την εξέλιξη της τεχνολογίας μπορούν να διενεργήσουν έρευνα και συνεντεύξεις ακόμα και σε εξωτερικό χώρο, συλλέγοντας οποιαδήποτε πληροφορία ή στοιχείο συναντήσουν στο δρόμο τους. Οι εφαρμογές, το you tube, το ασύρματο διαδίκτυο, οι διαδικτυακές εφημερίδες, έχουν επιφέρει μεγάλη βελτίωση στην άσκηση της δημοσιογραφίας και στις επιλογές και τις δυνατότητες που δίνονται. (Borah,2011)

Με γνώμονα την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, οι δημοσιογράφοι καλούνται να διαχειριστούν προκλήσεις που προκύπτουν από τις νέες εφαρμογές και τις καινοτομίες. Η δημοσιογραφία συνεπώς καλείται στην σύγχρονη εποχή να διαχειριστεί αλλαγές σε οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Ραγδαία εξέλιξη, με σημαντικές επιπτώσεις αποτελεί η δυνατότητα άμεσης αλληλεπίδρασης και επικοινωνίας με το κοινό. Μεγάλη καινοτομία στη σύγχρονη δημοσιογραφία, αποτελεί και η δυνατότητα διαλόγου του κοινού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μέσω του διαδικτύου είναι εφικτή η πληροφόρηση και πρόσβαση σε πολυμεσικό υλικό, ώστε να επαληθεύεται η είδηση. (Βέγλης,2019)

1.5 Τα αρχικά στάδια εμφάνισης του διαδικτύου και οι σταδιακές αλλαγές στην ενημέρωση

Στην σύγχρονη εποχή, η εξέλιξη του διαδικτύου είναι ραγδαία, ενώ πλέον αναντίρρητα κυριαρχεί σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής μας ζωής. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης κυριαρχούν πλέον στον τομέα της ενημέρωσης και παρατηρείται μειωμένη απήχηση των παραδοσιακών μέσων. Η ανακάλυψη της τυπογραφίας από τον Γουτεμβέργιο, έθεσε τα θεμέλια για την εξέλιξη της πληροφόρησης και της ενημέρωσης, αλλά και ως προς την εδραίωση νέων δεδομένων σχετικά με την μετάδοση των γεγονότων και των στοιχείων. Οι εφημερίδες που εμφανίστηκαν στην αρχή, αφορούσαν ιδέες, αξίες και ιδανικά. Αυτό είχε ως συνέπεια ο τύπος να έρθει σε αντίθεση με την εξουσία. Στην πορεία η εμφάνιση του ραδιοφώνου, ήταν σε μεγάλο βαθμό ανατρεπτικό στοιχείο στον τομέα της ενημέρωσης. Στο πλαίσιο της εξέλιξης του προγράμματος του ραδιοφώνου και της εισόδου σε αυτό ψυχαγωγικών δυνατοτήτων, παρουσίασε μεγαλύτερη εξέλιξη η δημοσιογραφία και η ενημέρωση. Το επόμενο στάδιο ήταν η τηλεόραση, η οποία παρουσίαζε το πλεονέκτημα της χρήσης της εικόνας. Όμως και αυτή δεν μπορούσε να συμβάλλει στην ελεύθερη διατύπωση απόψεων, αφού δεν προάγει το διάλογο και την ανταλλαγή κρίσεων. Το διαδίκτυο αποτέλεσε την συνέχεια των προαναφερόμενων μέσων,

ενώ σαφώς η εξέλιξη της τεχνολογίας έδωσε τη δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων, επικράτησης της δημοκρατίας και της ελευθερίας του λόγου και διαχείρισης της λογοκρισίας ,ιδιαίτερα αναφορικά με την χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. (Ρήγου,2014)

Η δημοσιογραφία με βάση το διαδίκτυο, άρχισε να εξελίσσεται από το 1990 και μετά. Αναπτύχθηκε με εξαιρετικά γρήγορους ρυθμούς και αποτέλεσε καθημερινό βίωμα για τους πολίτες και ειδικότερα για τους χρήστες του διαδικτύου. Η διαδραστικότητα, η υπερκειμενικότητα και η πολυμεσικότητα, είναι χαρακτηριστικά της σύγχρονης δημοσιογραφίας, βάσει των οποίων παρουσιάζει διαφοροποιήσεις από την παραδοσιακή. Η δημοσιογραφία στην παραδοσιακή της μορφή παρουσιάζει σημαντικές αλλαγές λόγω της ανάπτυξης του διαδικτύου. Λόγω της καθιέρωσης του διαδικτύου λοιπόν και των νέων δεδομένων, είναι αναγκαίο να διερευνηθούν εκ νέου ορισμένες έννοιες , να γίνει προσαρμογή στα νέα δεδομένα και να καταρτιστούν ανάλογα οι νέοι δημοσιογράφοι. Σύμφωνα με ορισμένες απόψεις, η δημοσιογραφία δεν απειλείται εξαιτίας της ραγδαίας ανάπτυξης του διαδικτύου, αφού το διαδίκτυο παρέχει εξαιρετικές δυνατότητες που μπορούν να αναδείξουν το δημοσιογραφικό επάγγελμα.(Ramonet,2011)

Με τη χρήση του διαδικτύου, οι χρήστες έχουν πλέον την δυνατότητα να εκφράσουν δημόσια τις απόψεις τους. Οι δημοσιογράφοι γράφοντας σε blogs ή ιστοσελίδες έχουν τη δυνατότητα να μεταδώσουν ειδήσεις και πληροφορίες χωρίς να πρέπει να απολογηθούν σε κάποιον αρχισυντάκτη ή ιδιοκτήτη καναλιού και δίχως να πρέπει να υιοθετήσουν συγκεκριμένες πολιτικές. Το διαδίκτυο διασφαλίζει πλήθος στοιχείων, που είναι δυνατόν να συντελέσουν στην διενέργεια ερευνών. Είναι συνεπώς εφικτή η διασφάλιση στοιχείων για την δημοσιογραφική έρευνα εξ αποστάσεως. Έτσι, ο δημοσιογράφος κερδίζει χρόνο προκειμένου να κάνει περισσότερες ενέργειες, σε σχέση με το χρονικό διάστημα συγκέντρωσης στοιχείων που θα απαιτούσε η επιτόπια έρευνα. Μέσω του διαδικτύου επιπλέον οι ειδήσεις δεν έχουν μόνο τοπικό χαρακτήρα, υπάρχει όμως πρόβλημα αναφορικά με το ότι είναι δύσκολη η διαχείριση τους λόγω του μεγάλου όγκου αλλά και το φιλτράρισμα τους. Η καθιέρωση και η ραγδαία εξάπλωση της χρήσης του ίντερνετ είναι συνυφασμένη με το στοιχείο της ταχύτητας σύνδεσης αλλά και την διαμόρφωση δικτύων. Επίσης, σταθμό στην ιστορία του διαδικτύου αποτελούν οι μηχανές αναζήτησης. Το διαδίκτυο συνδέθηκε επίσης με την διάδοση νέων μέσων και την δημιουργία εφαρμογών που διασφαλίζουν ποικίλες δυνατότητες στους χρήστες. (Ρήγου,2014)

Το διαδίκτυο λοιπόν αποτελεί ένα τεχνολογικό επίτευγμα, που έχει καθιερωθεί σταδιακά στην καθημερινότητα, ασκώντας επιρροές σε ποικίλους τομείς. Μάλιστα στην σύγχρονη εποχή είναι αναπόσπαστο στοιχείο της καθημερινής ζωής. Η χρήση του διαδικτύου παγκοσμίως καταλαμβάνει υψηλά ποσοστά, ενώ αναντίρρητα πρόκειται για ένα μέσο που είναι κυρίαρχο στην σύγχρονη εποχή. Το διαδίκτυο, ταυτόχρονα με την ανάπτυξη ψηφιακών μέσων, διασφαλίζει μεγαλύτερο όγκο ενημέρωσης και πληροφόρησης, επιφέροντας σημαντικές αλλαγές σε κοινωνικό επίπεδο. Με το διαδίκτυο διαμορφώνονται νέες συνθήκες στον τομέα της επικοινωνίας, ενώ προκύπτουν αλλαγές όπως η ψηφιακή συγκέντρωση πληροφοριών, η δημιουργία αιθουσών σύνταξης, οι πλατφόρμες, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. (Leandros,2011)

Στον τύπο προέκυψαν αλλαγές, αφού μειώθηκαν με την καθιέρωση του διαδικτύου οι διαφημίσεις που περιλαμβάνονταν σε αυτόν, γεγονός που οδήγησε σε οικονομικές απώλειες. Με βάση τις νέες συνθήκες προέκυψε η ανάγκη προσαρμογής των παραδοσιακών μέσων σε αυτές. Τα παραδοσιακά μέσα συνεπώς ξεκίνησαν σταδιακά να υιοθετούν στοιχεία της ψηφιακής εποχής, δημιουργήθηκαν για παράδειγμα εφημερίδες ηλεκτρονικής μορφής, χωρίς όμως να μπορούν να εξασφαλίσουν τα έξοδα τους και παράλληλα να ανταποκρίνονται επαρκώς στην αναγκαιότητα ενημέρωσης του κοινού. Τα μέσα που προϋπήρχαν επομένως κατέστη αναγκαίο να εναρμονιστούν με τις νέες συνθήκες που προέκυψαν λόγω της κυριαρχίας του διαδικτύου, ενώ χαρακτηριστικό παράδειγμα της εξέλιξης αυτής είναι το γεγονός ότι όλα τα μέσα πλέον διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο. (Ramonet,2011)

Κεφάλαιο 2: Οι νέες συνθήκες στην επικοινωνία

2.1 Η επιρροή του διαδικτύου στην επικοινωνία και τα ΜΜΕ

Όπως προαναφέρθηκε, λόγω της μεγάλης ανάπτυξης του διαδικτύου, προσαρμόστηκε η λειτουργία των ΜΜΕ στις νέες συνθήκες. Ενώ παλαιότερα ο δημοσιογράφος έπρεπε να τρέξει, να συλλέξει στοιχεία, να τα συνδυάσει και να επιβεβαιώσει τις πηγές του, σήμερα είναι εφικτό να μην μετακινηθεί και να έχει πρόσβαση στις ειδήσεις και στα δεδομένα. Οι δημοσιογράφοι μπορούν επιπρόσθετα να ελέγξουν τις πληροφορίες και τις πηγές τους, διαμορφώνοντας μία σφαιρική εικόνα και προβαίνοντας σε ασφαλέστερες εκτιμήσεις σε σχέση με το να συλλέγονταν τα αντίστοιχα στοιχεία από κάποιον απεσταλμένο για διενέργεια ρεπορτάζ. (Ramonet,2011)

Το διαδίκτυο επέφερε σημαντικές αλλαγές στον τομέα της επικοινωνίας και της ενημέρωσης. Η ενημέρωση λοιπόν άλλαξε μορφή και άρχισε να δραστηριοποιείται και το κοινό περισσότερο. Το κοινό πλέον δεν γίνεται απλά αποδέκτης μίας είδησης αλλά έχει τη δυνατότητα να εκφραστεί και να διαμορφώσει τις συνθήκες. Με το Web 2.0 το διαδίκτυο παύει να αποτελεί ένα απόμακρο μέσο και το καθιστά πιο προσιτό στο κοινό, δίνοντας την ευκαιρία άμεσης πρόσβασης. Η δημοσιογραφία σήμερα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις νέες εφαρμογές και την τεχνολογία. Μάλιστα αξιοποιεί πολυμέσα και στο πλαίσιο της άσκησης της συνδυάζεται κείμενο, εικόνα, βίντεο και ήχος. Η χρήση πολυμέσων, είναι συνηθισμένη στα περισσότερα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το διαδίκτυο και ο ψηφιακός χαρακτήρας των μέσων, επέφερε την αναδιάρθρωση της δημοσιογραφίας. Βασικό στοιχείο που συντελεί σε αυτό είναι η διαδραστικότητα, που χωρίς αμφιβολία αναβαθμίζει το δημοσιογραφικό έργο. (Παπαθανασόπουλος,2011)

Θα πρέπει να επισημανθεί το ότι η εξέλιξη του διαδικτύου δεν αποτέλεσε πλήγμα για τους μεγάλους φορείς της ειδησεογραφίας, αλλά τους βοήθησε να επικρατήσουν στον τομέα της επικοινωνίας. Οι αλλαγές που διαδραματίστηκαν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στο επάγγελμα του δημοσιογράφου, συνδέονται άμεσα με τα τεχνολογικά επιτεύγματα. Η επικοινωνία έχει δεχτεί θετικές επιδράσεις από το διαδίκτυο, λόγω της αμεσότητας που διασφαλίζεται σε αυτή με την χρήση του. Η μεγάλη εξέλιξη του διαδικτύου και η καθιέρωση των νέων μέσων, επέφεραν όμως και έντονες συνθήκες ανταγωνισμού, δημιουργώντας νέες συνθήκες στον τομέα της ενημέρωσης. Τα social media και η μεγάλη τους ανάπτυξη, είναι το βασικό στοιχείο που συνδέει το διαδίκτυο και την δημοσιογραφία. Ουσιαστικά με την χρήση

των μέσων κοινωνικής δικτύωσης είναι δυνατόν να διευκολυνθούν οι δημοσιογράφοι και να μεταδώσουν πιο άμεσα στοιχεία και ειδήσεις, δίνοντας ταυτόχρονα βήμα στο κοινό να εκφράσει τις απόψεις του και τις αντιρρήσεις του. Παράλληλα με τις εξελίξεις στον τομέα της δημοσιογραφίας και στις επικοινωνίες με την ανάπτυξη του διαδικτύου, σημαντικό βήμα προόδου αποτέλεσε η δημοσιογραφία των πολιτών. Βέβαια, τα σημαντικότερα επιτεύγματα προέκυψαν με την διαμόρφωση των δυνατοτήτων ψηφιακής επικοινωνίας και ενημέρωσης μέσω της χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η σημερινή δημοσιογραφία αναντίρρητα είναι εποικοδομητικό να συνδυάζει τα τεχνολογικά επιτεύγματα και τις καινοτομίες με τα θετικά στοιχεία της παραδοσιακής δημοσιογραφίας. (Ρήγου,2014)

2.2 Η αξιοποίηση κινητών συσκευών και οι νέες δυνατότητες στην τηλεόραση

Με την καθιέρωση του διαδικτύου, σημαντικά είναι τα πλεονεκτήματα που διασφαλίζουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα οποία πλέον είναι νέας τεχνολογίας και δίνουν περισσότερες δυνατότητες σε σχέση με τα παλαιότερα. Στην σύγχρονη εποχή τα κινητά τηλέφωνα και οι υπολογιστές, διασφαλίζουν στους δημοσιογράφους άμεση πρόσβαση στο διαδίκτυο όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο. Το διαδίκτυο δίνει λοιπόν νέες ευκαιρίες και δυνατότητες επικοινωνίας και ενημέρωσης μέσω των blogs, των ιστοσελίδων, των βιβλίων σε ηλεκτρονική μορφή, των φόρουμ κ.α. Μέσω των social media, όπως το facebook, στα οποία δίνεται πρόσβαση ανά πάσα στιγμή από τα σύγχρονα κινητά, διευκολύνεται η επικοινωνία και η άμεση ενημέρωση, με πιο ευχάριστο τρόπο. Μέσω των κινητών, δίνεται συνεπώς η δυνατότητα επικοινωνίας όλες τις ώρες και σε οποιοδήποτε σημείο. Ακόμα σημαντική ήταν και η συμβολή των ηλεκτρονικών υπολογιστών στην εξέλιξη της δημοσιογραφίας. Οι υπολογιστές είναι ένα τεχνολογικό επίτευγμα, που διασφαλίζει την πρόσβαση σε πληροφορίες με ταχύτητα και αμεσότητα, ενώ το διαδίκτυο διασφαλίζει την αλληλεπίδραση στο πλαίσιο των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. (Ρήγου,2015)

Με την διάδοση των νέων συσκευών τηλεφωνίας, που περιλαμβάνουν σύγχρονες εφαρμογές και διασφαλίζουν την πρόσβαση στο διαδίκτυο, μεταβλήθηκε σε μεγάλο βαθμό ο τρόπος πρόσβασης σε ειδήσεις αλλά και η διαδικασία διαμόρφωσης, παραγωγής και μετάδοσης ειδήσεων. Σπουδαία εξέλιξη αποτελεί η τεχνολογία 5G, που αναβαθμίζει την πρόσβαση των συσκευών στο διαδίκτυο. Επιπρόσθετα διασφαλίζεται η γρήγορη και αξιόπιστη πρόσβαση στο διαδίκτυο. Αξιοποιώντας συνεπώς την πρόσβαση στο «έξυπνο κινητό» του, μπορεί ο κάθε

πολίτης να αλληλεπιδρά, εκφράζοντας απόψεις και κρίσεις για δημόσια θέματα και αναπτύσσοντας σχετικούς διαλόγους. Παράλληλα η χρήση κινητών αλλά και ψηφιακής κάμερας, δίνει τη δυνατότητα αποτύπωσης εικόνων και στιγμιότυπων ακόμα και από καθημερινούς πολίτες, οι οποίοι στην συνέχεια είναι εφικτό να κοινοποιήσουν την εμπειρία τους στο διαδίκτυο και να εκφράσουν και την προσωπική τους άποψη. Δίνονται έτσι με την χρήση έξυπνων συσκευών πολλές ευκαιρίες πρόσβασης στην ενημέρωση και δυνατότητες άμεσης πρόσβασης σε πληροφορίες και διάδοσης τους, που παλαιότερα δεν υπήρχαν. (Πλειός,2011)

Το διαδίκτυο και οι έξυπνες συσκευές, επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την δημοσιογραφία, αφού κατέστη εφικτή η πρόσβαση σε πληροφορίες από οποιοδήποτε σημείο. Χαρακτηριστικό είναι και το γεγονός ότι και η τηλεόραση αξιοποιεί τις νέες ψηφιακές δυνατότητες. Αποκτά και η τηλεόραση μέσω του διαδικτύου διαδραστικό χαρακτήρα. Με τα νέα δεδομένα έτσι, η τηλεόραση δίνει περισσότερες ευκαιρίες ψυχαγωγίας αλλά και πρόσβασης σε πιο πολλές συχνότητες, άρα διευρύνονται οι πηγές ενημέρωσης και πληροφόρησης. Η εξέλιξη των τηλεοράσεων και η δημιουργία των smart TV, εξασφαλίζει πρόσβαση σε web υπηρεσίες από τον προσωπικό χώρο του καθενός. (Allan & Fowler-Watt, 2013)

Γενικά, στις έξυπνες συσκευές παρατηρείται διαρκής εξέλιξη και βελτίωση. Για παράδειγμα στα κινητά συχνά γίνεται αναβάθμιση της κάμερας. Στις τηλεοράσεις αλλά και στα κινητά επίσης συχνά αναβαθμίζονται τα ενσωματωμένα ηχεία. Μάλιστα η αναβάθμιση των έξυπνων συσκευών παρουσιάζει ραγδαία πρόοδο. Μέσω των smart TV, αλλά και των έξυπνων κινητών, είναι δυνατή και η πρόσβαση σε εφαρμογές όπως το youtube, όπου είναι πιο άμεση η ενημέρωση, αλλά και η ικανότητα σχολιασμού και άσκησης κριτικής σχετικά με τα τεκταινόμενα. (Siapera,2012)

Παρατηρείται συχνά και στο πλαίσιο των νέων εξελίξεων, ότι τα κανάλια της τηλεόρασης προκειμένου να επιτύχουν την καθιέρωση τους, επικεντρώνονται στην αναβάθμιση της ιστοσελίδας τους. Πολλές φορές προσπαθούν να συμβαδίζουν με τις τάσεις της εποχής, διαφοροποιώντας ανάλογα την εικόνα της σελίδας τους στο διαδίκτυο. Επιπρόσθετα συχνά κοινοποιούν το πρόγραμμα τους στην σελίδα τους, με συνέπεια να είναι εφικτή η πρόσβαση των χρηστών σε αυτό ανά πάσα στιγμή. Αυτό το στοιχείο διευκολύνει σε μεγάλο βαθμό το κοινό. (Allan & Fowler-Watt, 2013)

Τα έξυπνα τηλέφωνα, έχουν επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την λειτουργία των εφημερίδων, αφού οι χρήστες έχουν εύκολη πρόσβαση στην ενημέρωση μέσω αυτών. Προκειμένου να συμβαδίσουν λοιπόν με τις νέες συνθήκες, δίνουν και οι εφημερίδες πλέον τη δυνατότητα ενημέρωσης διαδικτυακά. Ταυτόχρονα χρησιμοποιώντας τις έξυπνες συσκευές οι χρήστες διασφαλίζουν άμεση επικοινωνία με τη βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ενώ μπορούν πατώντας ένα κουμπί να εντοπίσουν όποια πληροφορία επιθυμούν. (Allan & Fowler-Watt, 2013)

2.3 Η παροχή πληροφοριών μέσω του διαδικτύου και ο ρόλος του κοινού

Εξαιτίας της μεγάλης διάδοσης των μέσων επικοινωνίας, αυξήθηκε και η απήχηση στο κοινό, που είχε την πρόθεση αναβάθμισης των επικοινωνιακών συστημάτων που ήδη χρησιμοποιούνταν. Το κοινό προμηθεύεται συσκευές για να έχει τη δυνατότητα να αξιοποιεί προηγμένες υπηρεσίες επικοινωνίας. Σε γενικές γραμμές, το κοινό δέχεται τις διαθέσιμες πληροφορίες με γνώμονα τον τρόπο σκέψης και αντίληψης που έχει διαμορφώσει στην πορεία των ετών. Αυτό γίνεται με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως είναι η παιδεία που έχει αποκτηθεί ή το σύνολο των ιδεών που έχουν καλλιεργηθεί. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και η εξέλιξη του διαδικτύου επιχειρούν να ασκήσουν επιρροές σε μεγάλη μερίδα του κοινού. Μάλιστα προκειμένου να αναγνωριστεί το κοινό, σημαντικοί είναι παράγοντες όπως η ηλικία ή το φύλο. Τα μέσα ενημέρωσης, είναι σπουδαίο να προσδιορίζουν το κοινό τους, το οποίο περιλαμβάνει ανθρώπους με ομοιογένεια στα γνωρίσματα τους. Καθίσταται σαφές βέβαια το γεγονός ότι το κοινό των μέσων μαζικής ενημέρωσης διαφοροποιείται διαρκώς. Άλλωστε πρόκειται για ενεργούς πολίτες, που με την αξιοποίηση των τεχνολογικών επιτευγμάτων επιδιώκουν την αναβάθμιση των δυνατοτήτων επικοινωνίας. Όσο παρουσιάζεται εξέλιξη στην διάδοση των πληροφοριών, τόσο ευκολότερο είναι για το κοινό να αναπτύξει την κριτική του σκέψη και να αποκτήσει μία πιο σφαιρική άποψη. Η αύξηση των δυνατοτήτων της τεχνολογίας, δίνει στο κοινό την επιλογή. Οι τεχνολογικές δυνατότητες παράλληλα, επιτρέπουν την επικοινωνία κοινού και δημοσιογράφου. (Fadnes et al, 2020)

Η σχέση του κοινού με τον δημοσιογράφο, παρουσιάζει διαφοροποιήσεις εφόσον το διαδίκτυο τέθηκε στο επίκεντρο αναφορικά με την μετάδοση γεγονότων και των ειδήσεων. Τα μέσα

παραδοσιακής μορφής, λειτουργούσαν διαφορετικά. Θα πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι τα παλαιότερα μέσα δεν προήγαγαν την επικοινωνία κοινού και δημοσιογράφων. Σε ελάχιστες περιπτώσεις αναπτύσσονταν κάποια επικοινωνία μέσω τηλεφώνου, που όμως δεν χαρακτηριζόταν από αμεσότητα. Στην πορεία όμως το διαδίκτυο έδωσε την δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας του κοινού με τον δημοσιογράφο, ενώ κατέστη εφικτή και η άσκηση κριτικής αλλά και ο σχολιασμός κάθε είδησης, καθώς και η ανάπτυξη διαλόγου σε σχέση με αυτή. Το τι επιλέγει το κοινό στο διαδίκτυο, είναι εφικτό να ελεγχθεί και με βάση το πόσο συχνά επισκέπτεται μία ιστοσελίδα. Η απήχηση των ιστοσελίδων στο κοινό, υπολογίζεται λοιπόν και παρακολουθείται, ενώ έτσι προκύπτουν στατιστικά δεδομένα. Το διαδίκτυο επιπρόσθετα, προάγει την ανταλλαγή απόψεων του κοινού με τους δημοσιογράφους, αλλά και των πολιτών μεταξύ τους. Είναι εφικτή έτσι η επίτευξη επικοινωνίας, χωρίς να υπάρχουν όρια και περιορισμοί. (Παπαθανασόπουλος,2011)

Αξιοσημείωτο είναι και το γεγονός ότι η δυνατότητα που δίνει το διαδίκτυο για αναζήτηση στοιχείων με βάση συγκεκριμένα δεδομένα, επιτρέπει την ικανότητα αποθήκευσης πληροφοριών και ενισχύει την επίτευξη της σωστής διαδικασίας της ενημέρωσης. Στο πλαίσιο αυτό προκύπτει η μορφή εκείνη της δημοσιογραφίας, που καλύπτει τις ανάγκες του κοινού, αλλά και τις επιθυμίες του. Με γνώμονα όλα τα παραπάνω δημιουργείται αρκετές φορές διχογνωμία αναφορικά με το ποιος προβαίνει στην επιλογή της εξεταζόμενης θεματολογίας, Αν δηλαδή η επιλογή των θεμάτων που ερευνώνται και θίγονται γίνεται από τον δημοσιογράφο ή από το κοινό. Το κοινό σαφώς συνδέεται άμεσα με την επιλογή των πληροφοριών που θα λάβει, ταυτόχρονα όμως συχνά δεν λαμβάνει όλα τα στοιχεία που διαθέτουν οι δημοσιογράφοι, γεγονός που μπορεί να επιφέρει ενημέρωση μόνο ως προς συγκεκριμένες πτυχές του θέματος. Το κοινό αναζητά μεν την ενημέρωση βέβαια, αλλά δεν επιθυμεί να έχει πρόσβαση σε τεράστιο όγκο πληροφοριών. Στην περίπτωση επίσης που δεν υπάρχει συμφωνία ως προς τις απόψεις και τις αντιλήψεις, προκύπτουν ζητήματα συνοχής και σωστής επικοινωνίας. Σε πολλές περιπτώσεις οι χρήστες δεν επιθυμούν την δημοσίευση των προσωπικών τους πληροφοριών στο διαδίκτυο και αισθάνονται ανασφάλεια. Συνεπώς σε μία κοινωνία όπου κυριαρχεί η εξειδίκευση, οι δημοσιογράφοι επιτελούν το έργο σωστής κατεύθυνσης των πολιτών προς την πρόσβαση σε πληροφορίες και ειδήσεις και την ορθή ενημέρωση. (Παπαθανασόπουλος,2011)

Με γνώμονα τις εξελίξεις και τις ισχύουσες συνθήκες, το κοινό ζητά από τους δημοσιογράφους την παράθεση των ειδήσεων με τρόπο λακωνικό. Επιπλέον, είναι σημαντικό οι ειδήσεις να παρουσιάζονται με ακρίβεια και αντικειμενικότητα. Παράλληλα μέσω της τεχνολογίας που κυριαρχεί, έχει επικρατήσει η ιδέα της παράθεσης γεγονότων και πληροφοριών στο χρόνο που διαδραματίζονται. Πολλά γεγονότα και ειδήσεις που δημοσιεύονται σε εφημερίδες και τίθενται στο επίκεντρο ενδιαφέροντος του κοινού, έχουν γνωστοποιηθεί πιο πριν μέσω διαδικτύου και ιστοσελίδων. Τόσο το κοινό, όσο και οι δημοσιογράφοι, αξιοποιούν λοιπόν το διαδίκτυο, που προσελκύει πλέον σε μεγάλο βαθμό το ενδιαφέρον. Όπως αποδεικνύεται με βάση τις νέες συνθήκες και τάσεις, οι δημοσιογράφοι επιζητούν μέσω του διαδικτύου να διασφαλίσουν στοιχεία και γενικά το υλικό που είναι απαραίτητο. Το διαδίκτυο αποτελεί την κύρια πηγή πληροφοριών, αναφορικά με τα ζητήματα που είναι απαραίτητα ως προς την άσκηση της δημοσιογραφίας. Το διαδίκτυο επίσης είναι χρήσιμο και ως προς την διασταύρωση των διαθέσιμων στοιχείων. Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα είναι ότι οι δημοσιογράφοι εργάζονται ανά πάσα ώρα με την αξιοποίηση του ίντερνετ και το κοινό έχει διαρκή πρόσβαση στις ειδήσεις. Μεγάλο ποσοστό του κοινού προβαίνει καθημερινά στην χρήση του διαδικτύου, προκειμένου να προβεί σε έλεγχο του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αλλά και για να ενημερωθεί ως προς τα θέματα της επικαιρότητας. Το κοινό επίσης, έχει αποκτήσει από μόνο του την εξοικείωση με το διαδίκτυο και δεν έχει εκπαιδευθεί σχετικά. Επιπρόσθετα, είναι πλέον αυξημένη η διάδραση και η επικοινωνία ανάμεσα στον δημοσιογράφο και το κοινό. (Kolodzy, 2015)

2.4 Αλλαγές στον τρόπο διαμόρφωσης των ειδήσεων

Στην σύγχρονη εποχή που ο δημοσιογράφος απλά διαχειρίζεται το διαδίκτυο και έχει μεγαλύτερη ευκολία μετάδοσης των γεγονότων και των ειδήσεων, η παραδοσιακή δημοσιογραφία αναγκάζεται να διαχειριστεί τις αλλαγές τόσο σε τεχνολογικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Η καθιέρωση του διαδικτύου παράλληλα με την σύγκλιση και την επικράτηση των ψηφιακών μέσων, στην σημερινή εποχή που ο όγκος των πληροφοριών ολοένα και αυξάνεται, θεωρείται από πολλούς που γνωρίζουν σχετικά, ότι πρόκειται για μεγάλο βήμα της δημοσιογραφίας προς τον εκσυγχρονισμό. Το διαδίκτυο με βάση πολλές απόψεις, σχετίζεται άμεσα με την επικράτηση της απελευθερωμένης μορφής της δημοσιογραφίας. Η δυνατότητα επικοινωνίας του κοινού με τους δημοσιογράφους, αλλά και η ικανότητα έκφρασης απόψεων και κρίσεων με απώτερη επιδίωξη την μεταξύ τους αλληλεπίδραση, οδηγεί στον περιορισμό της

παραδοσιακής δημοσιογραφίας. Στην σύγχρονη εποχή ακόμα, η διάδοση πληροφοριών γίνεται με μεγάλη ταχύτητα. Αυτό βέβαια δημιουργεί δυσκολίες στους δημοσιογράφους, αφού η αμεσότητα στην κάλυψη των ειδήσεων, προϋποθέτει λιγότερο διαθέσιμο χρόνο σχετικά με την διαχείριση των στοιχείων και την κάλυψη των ειδήσεων. Η ραγδαία εξέλιξη των μέσων και του διαδικτύου συνεπώς, επιφέρει την απομάκρυνση από την παραδοσιακή μορφή έρευνας και διαχείρισης των ειδήσεων. (Παπαθανασόπουλος, 2011)

Παράλληλα στο πλαίσιο ανάπτυξης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, παρατηρείται το γεγονός ότι υπάρχουν πλεονεκτήματα, αλλά και αρκετά μειονεκτήματα λόγω της ραγδαίας διάδοσης των ειδήσεων. Είναι εφικτό λοιπόν να υπάρχει αμεσότητα στην διάδοση των ειδήσεων, τόσο μεγάλη που παλαιότερα δεν μπορούσε κανείς να την οραματιστεί. Ταυτόχρονα όμως υπάρχει πιθανότητα διάδοσης και ψευδών ειδήσεων, λανθασμένων εκτιμήσεων και φημών που δεν ισχύουν. Η πληθώρα ειδήσεων και ο καταγισμός πληροφοριών, σε πολλές περιπτώσεις οδηγεί στην δυσκολία οργάνωσης και διαχείρισης των στοιχείων. Συνεπώς, παρατηρείται το γεγονός ότι μεταβάλλεται και ο ρόλος του σύγχρονου δημοσιογράφου. (Kolodzy, 2015)

Σε παλαιότερες εποχές, οι ειδήσεις προέκυπταν έπειτα από τον έλεγχο και τη διαχείριση των δημοσιογράφων. Οι δημοσιογράφοι λοιπόν ενημερώνονταν για τα νέα της κάθε ημέρας, τα οργάνωναν και τα έκαναν γνωστά στο κοινό, με γνώμονα τα δικά τους κριτήρια ως προς την σπουδαιότητα της είδησης και την έμφαση που έπρεπε να δοθεί. Πλέον, η διαμόρφωση των ειδήσεων, με βάση τις νέες ανάγκες στις οποίες καλείται να συμμορφωθεί ο επαγγελματίας δημοσιογράφος, παρουσιάζει αλλαγές. Οι πλατφόρμες του διαδικτύου, εμφανίζουν σωρευμένο περιεχόμενο και πληροφορίες. Έτσι, η διασφάλιση των ειδήσεων δεν σχετίζεται με την δραστηριοποίηση των δημοσιογράφων μεμονωμένα, αλλά είναι άμεσα συνυφασμένη με τη συλλογή στοιχείων από μία τοποθεσία, στην οποία όλοι οι χρήστες έχουν άμεση πρόσβαση. Ως προς το περιεχόμενο των ειδήσεων, παρατηρείται το γεγονός ότι στην σύγχρονη κοινωνία είναι συνηθισμένη η έκθεση από κάθε πλευρά, αλλά και σε μεγάλο αριθμό ατόμων. Αναντίρρητα μεγάλος είναι και ο κίνδυνος να διαδοθούν ειδήσεις ανυπόστατες και ψευδείς, που θα γίνουν άμεσα γνωστές, αλλά και να γίνει απόκρυψη ορισμένων στοιχείων. Κάποτε λοιπόν οι ειδήσεις κοινοποιούνταν σε εφημερίδες και δεν ήταν άμεση η πρόσβαση σε αυτές. Πλέον, βρίσκονται αναλυτικά στο διαδίκτυο, ενώ μπορεί ο καθένας ανά πάσα ώρα να έχει πρόσβαση σε αυτές. Ακόμα στην σημερινή εποχή, τα νέα διαδίδονται άμεσα σε όλο τον κόσμο, χωρίς να τίθεται θέμα

σχετικά με το αν κανείς βρίσκεται σε απομακρυσμένη περιοχή και έχει πρόσβαση σε εφημερίδες ή όχι. Στο πλαίσιο αυτό βέβαια, συχνά δεν φιλτράρονται οι πληροφορίες και διαμορφώνονται και ειδήσεις που αφορούν θέματα χωρίς μεγάλη σημασία. (Λέανδρος,2000)

Οι σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της τεχνολογίας, αλλά και η μεγάλη εξέλιξη των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, επέφεραν λοιπόν σπουδαίες αλλαγές ως προς την διαμόρφωση των ειδήσεων. Βέβαια με βάση τις νέες συνθήκες, αλλαγές υπάρχουν και ως προς τον τρόπο που μεταφέρονται οι ειδήσεις στο κοινό, αλλά και σε σχέση με το πώς γίνονται αντιληπτές οι πληροφορίες όταν διαδίδονται. Πλέον, το κοινό ενεργοποιείται και συμμετέχει ουσιαστικά στην διαμόρφωση των ειδήσεων. Αυτό, μπορεί να επιφέρει αλλοίωση και φθορά στο περιεχόμενο και ορισμένες φορές να προκύψουν συγχύσεις, συγκριτικά με το αν διαμορφώνονταν οι ειδήσεις από επαγγελματίες δημοσιογράφους. Επιπρόσθετα, σημαντική εξέλιξη αποτελεί και το ότι πλέον οι ειδήσεις δεν τίθενται υπό διαχείριση από τα παραδοσιακά μέσα, αλλά οργανώνονται μέσω σχετικής πλατφόρμας και σε αυτό συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι δημοσιογράφοι λοιπόν έχουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο διαμόρφωσης των ειδήσεων, προκειμένου να προβούν στην σχετική έρευνα και να διασταυρώσουν την αλήθεια, για να γίνουν οι κατάλληλες διαπιστώσεις. Στο πλαίσιο της ραγδαίας εξέλιξης των μέσων και του διαδικτύου, είναι λεπτά τα όρια ανάμεσα στην διαμόρφωση και μετάδοση ειδήσεων μέσω επαγγελματιών και στην γρήγορη μετάδοση στοιχείων χωρίς καμία επιβεβαίωση και διασταύρωση.(Lewis και Molyneux, 2018)

Οι διαφοροποιήσεις στην επικοινωνία και στα σχετικά μέσα, αναντίρρητα είναι συνυφασμένες με την καθιέρωση μίας νέας μορφής δημοσιογραφίας. Κάθε νέα εξέλιξη που προέκυπτε στην πορεία, συνέβαλε στην διαμόρφωση νέων συνθηκών στην δημοσιογραφία, με συνέπεια να καταργηθεί το μονοπώλιο που επικρατούσε. Αρχικά, στην δημιουργία και μετάδοση των ειδήσεων κυριαρχούσαν τα έντυπα, στην συνέχεια καθιερώθηκαν το ραδιόφωνο και η τηλεόραση και εν τέλει μεγάλη εξέλιξη αποτέλεσε το διαδίκτυο που επέφερε και σημαντικές καινοτομίες. Το πόσο γρήγορα εξελίσσεται η τεχνολογία, αλλά και η ραγδαία ανάπτυξη του διαδικτύου, οδήγησαν σε αλλαγές στον τρόπο επικοινωνίας, καθώς και γενικά στην άσκηση της δημοσιογραφίας. Γενικά, το διαδίκτυο οδήγησε στην καθιέρωση νέας μορφής δημοσιογραφίας. (Βέγλης,2009)

2.5 Η μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή εποχή και τα νέα γνωρίσματα των προϊόντων της δημοσιογραφίας

Στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης, η παραδοσιακή δημοσιογραφία μεταβλήθηκε, ενώ ο Τύπος ειδικά επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό σε οικονομικό επίπεδο. Μεγάλη αλλαγή που προέκυψε επίσης, ήταν η μείωση των διαφημίσεων, αλλά και το γεγονός ότι όλο και λιγότεροι προέβαιναν στην ανάγνωση των έντυπων μέσων. Το κοινό δεν εμπιστευόταν πλέον την παραδοσιακή δημοσιογραφία και τα μέσα της. Γενικά, προκειμένου να επιτευχθεί η επιβίωση των παραδοσιακών μέσων στο χρόνο, ήταν πολύ σημαντική και εποικοδομητική η προσαρμογή στα νέα δεδομένα. Προέκυψε συνεπώς η μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή εποχή, γεγονός που επέφερε σημαντικές αλλαγές στον τομέα της επικοινωνίας. Διαμορφώθηκαν εφημερίδες σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο, ιστοσελίδες ενημερωτικού χαρακτήρα, ενώ γενικά μέσω του διαδικτύου προέκυψαν νέες ευκαιρίες σε σχέση με την ενημέρωση. Στην αρχή βέβαια σε πολλές περιπτώσεις, δεν εξασφαλίστηκαν τα αναγκαία εισοδήματα ώστε να επιβιώσουν τα μέσα, αλλά και να λειτουργούν πιο ποιοτικά. Μία πολύ εποικοδομητική αλλαγή που επήλθε στην παραδοσιακή δημοσιογραφία, ήταν η διαδικτυακές εκδόσεις, γεγονός που αναπτύχθηκε μέσω της αξιοποίησης της τεχνολογίας και αύξησε σε μεγάλο βαθμό τα εισοδήματα. Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης συνεπώς έπρεπε να συμβαδίσουν με τις νέες συνθήκες. Μάλιστα, τα περισσότερα από αυτά προωθούν τη δράση τους μέσω του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. (Πλειός,2011)

Σε παλαιότερες εποχές, οι δημοσιογράφοι προέβαιναν σε έρευνα, προσπαθώντας να ανακαλύψουν τα γεγονότα, να προβούν σε αξιολόγηση τους, να εκτιμήσουν τις συνθήκες, να συνδυάσουν, να επιβεβαιώσουν , προκειμένου να συντάξουν τις ειδήσεις και να τις γνωστοποιήσουν στο κοινό. Σήμερα, είναι εφικτή η προσέγγιση γεγονότων και ειδήσεων σε κάθε περιοχή, χωρίς να λαμβάνεται υπ' όψιν η απόσταση. Επιπλέον, ως προς την εξασφάλιση των πληροφοριών, είναι διαθέσιμες ποικίλες πηγές. Είναι έτσι εφικτή η διενέργεια αξιολογήσεων των συνθηκών που συνδέονται με θέματα της επικαιρότητας, ενδεχομένως βέβαια με διαφοροποιήσεις σε σχέση με την επιτόπια έρευνα. (Ramonet,2011)

Στο πλαίσιο των νέων συνθηκών στην ενημέρωση λοιπόν, η επικοινωνία μεταξύ δημοσιογράφων και κοινού, γίνεται πλέον αμφίδρομη. Το κοινό λαμβάνει πλέον ενεργό ρόλο στην ενημέρωση και την διαχείριση των ειδήσεων. Παλαιότερα, ενόψει της παραδοσιακής δημοσιογραφίας, το κοινό απλά ενημερωνόταν για τις ειδήσεις και τα γεγονότα, χωρίς τη

δυνατότητα έκφρασης και αντίδρασης. Στη σημερινή εποχή, το κοινό έχει τη δυνατότητα να δημιουργεί το περιεχόμενο των ειδήσεων. Η νέα μορφή δημοσιογραφίας, χρησιμοποιώντας τα τεχνολογικά επιτεύγματα, διαμορφώνει περιεχόμενο το οποίο περιλαμβάνει κείμενο, εικόνα, αλλά και ήχο. Είναι συνεπώς σπουδαίο, οι σημερινοί δημοσιογράφοι να αντιλαμβάνονται τα θετικά στοιχεία των πολυμέσων και να κατανοούν πόσο τους ωφελούν. Οι σπουδαίες μεταβολές σε σχέση με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και στον τρόπο δραστηριοποίησης των δημοσιογράφων, είναι στοιχεία άμεσα συνυφασμένα με την εξέλιξη της τεχνολογίας. Το διαδίκτυο πλέον κυριαρχεί στην καθημερινότητα των ανθρώπων. Η επικοινωνία δέχθηκε σημαντικές επιρροές από αυτό. Επίσης, η μεγάλη εξέλιξη του διαδικτύου, αλλά και τα τεχνολογικά επιτεύγματα, επέδρασαν θετικά στην δημοσιογραφία. Κατά την εξέλιξη του διαδικτύου και στα στάδια που προέκυπταν, η δημοσιογραφία προσαρμοζόταν στις συνθήκες. Αποκτά λοιπόν στην πορεία του χρόνου νέα γνωρίσματα, που προσελκύουν σε μεγαλύτερο βαθμό το ενδιαφέρον του κοινού. Η μετάδοση των ειδήσεων πλέον είναι συνυφασμένη με το στοιχείο της αλληλεπίδρασης, ενώ έντονη είναι η χρήση των πολυμέσων, δηλαδή του κειμένου σε συνδυασμό με βίντεο, φωτογραφίες, εικόνες. (Βρετός,2013)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μεθοδολογία

3.1 Η ποιοτική έρευνα

Βασικό χαρακτηριστικό της ποιοτικής έρευνας, αποτελεί το γεγονός ότι σε μεγάλο βαθμό δεν κατευθύνεται από τον ερευνητή. Κατά την διενέργεια τέτοιου τύπου έρευνας λοιπόν, βασικά στοιχεία είναι η παρατήρηση αλλά και η προσπάθεια ερμηνείας και περιγραφής των γεγονότων όπως ακριβώς διαδραματίζονται. Ο ερευνητής λοιπόν πρέπει να παρατηρήσει, να πάρει τις σχετικές συνεντεύξεις και να προβεί στην σωστή προσέγγιση και ερμηνεία των φαινομένων. Η παρατήρηση αλλά και η προσπάθεια ερμηνείας όλων των κινήσεων και των συμπεριφορών, αποτελούν σημαντικές παραμέτρους επιτυχίας της ποιοτικής έρευνας. Σε γενικές γραμμές η αξιοποίηση ποιοτικών μεθόδων έρευνας, δίνουν στον ερευνητή την ευκαιρία να ερμηνεύσει τα γεγονότα που αφορούν τα υποκείμενα των ερευνών και να μελετήσει εξονυχιστικά τα στοιχεία, εμβαθύνοντας. Σημαντικό στοιχείο στην ποιοτική έρευνα, αποτελεί και ο τρόπος αντίληψης των συνθηκών και των γεγονότων από τον ερευνητή. Ο ερευνητής συνεπώς, είναι αναγκαίο να αξιολογήσει τα στοιχεία και να καταλήξει σε σχετικά συμπεράσματα, με γνώμονα τα όσα έχει παρατηρήσει. Στις ποιοτικές μεθόδους μεγαλύτερη σημασία έχει η κριτική σκέψη του ερευνητή αλλά και του κοινού. (Eisner, 1991)

Τα βασικά χαρακτηριστικά της ποιοτικής έρευνας είναι τα ακόλουθα: Αρχικά, η προσέγγιση με συστηματικό τρόπο και η σαφήνεια σε σχέση με την μεθοδολογία. Επίσης, ένα άλλο γνώρισμα είναι το ότι υπάρχουν διάφορες μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ώστε να συλλεχθούν τα δεδομένα. Συνήθως στο συγκεκριμένο είδος έρευνας, δεν υπάρχει μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων, ενώ και η ευελιξία σχετικά με την διενέργεια της μελέτης αποτελεί πλεονέκτημα. Η ποιοτική έρευνα είναι αξιοσημείωτο και το ότι δεν αφορά απαραίτητα το σύνολο του πληθυσμού. (Cohen et all,2011)

3.2 Εις βάθος συνέντευξη και συλλογή στοιχείων

Στην παρούσα έρευνα θα γίνει αξιοποίηση της εις βάθος συνέντευξης. Στο πλαίσιο της συγκεκριμένης μεθόδου, πραγματοποιείται μία συνέντευξη από το πρόσωπο που διενεργεί την

έρευνα προς τον ερωτώμενο, δια ζώσης και σε άμεση επικοινωνία. Η συνήθης διάρκεια της συνέντευξης είναι περίπου μισή ώρα. Επίσης δεν υπάρχουν συγκεκριμένες ερωτήσεις που τίθενται, όπως γίνεται με τη χρήση ερωτηματολογίων, αλλά υπάρχει η ελευθερία να κατευθυνθεί συζήτηση ανάλογα με το αντικείμενο της έρευνας. Ακόμα, κατά την συνέντευξη είναι δυνατό να ζητηθεί να διευκρινιστούν παράμετροι και θέματα για τα οποία δημιουργούνται απορίες. Κατά την μέθοδο αυτή είναι σπουδαίο το άτομο που ερωτάται να νιώθει την ελευθερία να απαντά σε ερωτήσεις, όπως εκείνο κρίνει. Παράλληλα, το άτομο που διενεργεί την έρευνα είναι σημαντικό να επιδιώκει να επηρεάσει τις επικείμενες απαντήσεις. (Σιώμκος & Μαύρος,2015)

Κατά την αξιοποίηση της συγκεκριμένης μεθοδολογίας, είναι εφικτό να χρησιμοποιηθούν ερωτήσεις κλιμακωτές, με στόχο να προσδιοριστούν έννοιες που χαρακτηρίζουν μία κατάσταση. Οι ερωτήσεις είναι δυνατόν να είναι και κρυφογενείς, στο πλαίσιο των οποίων το άτομο που διενεργεί την έρευνα επικεντρώνεται στο πώς νιώθει ο ερωτώμενος για θέματα κοινωνικά, που ευαισθητοποιούν την κοινή γνώμη. Οι ερωτήσεις τέλος μπορεί να είναι και συμβολικές, δηλαδή ο ερευνητής να ζητά από τα άτομα που ερωτώνται την περιγραφή αντιθέτων καταστάσεων σε σχέση με μία δραστηριότητα ή ένα στοιχείο. Η συνέντευξη εις βάθος είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική μέθοδος σε περίπτωση που είναι αναγκαία η προσέγγιση και κατανόηση περίπλοκων αποφάσεων, αλλά και εφόσον η συνέντευξη διενεργείται σε επαγγελματίες και αφορά την εργασία τους και τα χαρακτηριστικά της. Επιπλέον, η μέθοδος αυτή είναι χρήσιμη σε περίπτωση που ένα ζήτημα που μελετάται θεωρείται ότι έχει προσωπικό χαρακτήρα και στην περίπτωση που είναι αναγκαία η προσέγγιση συμπεριφορών και απόψεων, αλλά και η περαιτέρω ανάλυση τους. (Σιώμκος& Μαύρος,2015)

Η εις βάθος συνέντευξη, ακολουθεί ορισμένα στάδια. Αρχικά, τίθενται οι στόχοι που θέτει ο ερευνητής και προσδιορίζεται το αντικείμενο της έρευνας του. Διαμορφώνονται κάποιες ερωτήσεις και καθορίζονται τα ερευνητικά πεδία. Έπειτα σχεδιάζεται η έρευνα. Δημιουργούνται κάποιες ερωτήσεις και το άτομο που διενεργεί την έρευνα οργανώνει τα όσα επιθυμεί να μελετήσει. Επίσης, ο ερευνητής κατευθύνει τη συζήτηση και διασαφηνίζει τα ζητούμενα. Το άτομο που διενεργεί την έρευνα, ξεκινά την συνέντευξη παρουσιάζοντας τον εαυτό του και εκθέτοντας τον στόχο της έρευνας. Επιδιώκεται βασικά το άτομο στο οποίο διενεργείται η συνέντευξη να νιώσει βολικά. Στην συνέχεια, ο ερευνητής προβαίνει στην συγκέντρωση των στοιχείων και στην καταγραφή τους. Επιπλέον, θα προσεγγιστούν οι πιο

σπουδαίες πληροφορίες ενώ θα γίνει προσπάθεια να γίνει σχετική έρευνα και να εξαχθούν τα σχετικά συμπεράσματα. Τέλος, γίνεται έλεγχος του κατά πόσο αξιόπιστες είναι οι πηγές πληροφόρησης και αναφορικά με το πόσο έγκυρα είναι τα στοιχεία που προέκυψαν. Σημαντικό και τελευταίο στάδιο είναι το άτομο που προβαίνει στην έρευνα να κοινοποιήσει στο κοινό τα πορίσματα του. (Σιώμκος & Μαύρος, 2015)

Στο πλαίσιο της συνέντευξης, βασική επιδίωξη είναι η προσέγγιση των όσων σκέφτονται τα άτομα προς τα οποία αυτή απευθύνεται και να γίνει και σύγκριση μεταξύ των απόψεων και των πορισμάτων που θα προκύψουν. Η εις βάθος συνέντευξη, περιλαμβάνει ορισμένες ερωτήσεις που έχουν σε μεγάλο βαθμό προκαθοριστεί, ενώ βοηθά στην έρευνα και υπάρχει έτσι ένας οδηγός ως προς τα θέματα που πρόκειται να προσεγγιστούν. Είναι ακόμα αναγκαίο να καταστεί σεβαστό και αποδεκτό το δικαίωμα των ατόμων που συμμετέχουν στην συνέντευξη στο να μην γνωστοποιήσουν προσωπικές πληροφορίες και στοιχεία. (Ισαρη & Πούρκος, 2015)

Ερευνητικά ερωτήματα αποτελούν το κατά πόσο έχει μεταβληθεί ο ρόλος του δημοσιογράφου στην σύγχρονη εποχή των ψηφιακών μέσων, σε σχέση με παλαιότερα, καθώς και το αν έχουν αλλάξει οι δημοσιογραφικές πρακτικές που αξιοποιούνται και σε τι βαθμό έχουν επηρεάσει τους δημοσιογράφους και το επάγγελμά τους. Επίσης, ερευνητικό ερώτημα αποτελεί το μέγεθος των επιπτώσεων στο επάγγελμα του δημοσιογράφου, ενόψει της μετάβασης από την παραδοσιακή στην σύγχρονη δημοσιογραφία.

3.3 Συμμετέχοντες

Αναφορικά με την εις βάθος συνέντευξη, επτά δημοσιογράφοι δέχτηκαν να συμμετέχουν, απαντώντας σε ερωτήσεις που αφορούσαν πέντε θεματικές. Ο κύριος Παπαδόπουλος Γεώργιος (Δημοσιογράφος 1), δημοσιογράφος σε blogs και τοπικές εφημερίδες που αφορούν την Χαλκιδική και δημοσιογράφος και παρουσιαστής εκπομπής στο κανάλι ΓΝΩΜΗ, η κυρία Καζάκα Σουζάνα (Δημοσιογράφος 2), δημοσιογράφος στην περιοχή της Χαλκιδικής και αρθρογράφος σε blogs και διαδικτυακές εφημερίδες, η κυρία Στεργιούδη Ελευθερία (Δημοσιογράφος 3), δημοσιογράφος και παρουσιάστρια, στην πρωινή εκπομπή του Δημοτικού Ραδιοφώνου Πολυγύρου Χαλκιδικής, η κυρία Ζωλά (Δημοσιογράφος 4) δημοσιογράφος στην περιοχή της Χαλκιδικής, ο κύριος Παύλος Γρηγόριος (Δημοσιογράφος 5) τοπικός αθλητικός συντάκτης στη Χαλκιδική, που καλύπτει συχνά τους αγώνες και κοινοποιεί τα αποτελέσματα και τις σχετικές ειδήσεις, ο κύριος Δημήτριος Ζάχος (Δημοσιογράφος 6), τοπικός δημοσιογράφος

στην Αρναία Χαλκιδικής που καλύπτει δημοσιογραφικά όλες τις εκδηλώσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος, τα έκτακτα συμβάντα, τα γεγονότα και μεταδίδει διαδικτυακά σε σχετικό blog που διατηρεί τόσο ειδήσεις και πληροφορίες, όσο και σχετικό φωτογραφικό υλικό και τέλος ο κύριος Στέλιος Ρήγας (Δημοσιογράφος 7), που καλύπτει τα τοπικά νέα και τα δημοσιεύει, εξασφαλίζοντας την είδηση αλλά και σχετικό φωτογραφικό υλικό . Ο κύριος Παύλου και ο κύριος Ζάχος είναι μικρότεροι σε ηλικία από τους υπόλοιπους, είναι 38 και 43 ετών αντίστοιχα.

Οι συγκεκριμένοι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν προκειμένου να διασφαλιστεί εκπροσώπηση από διαφορετικές γενιές, κατευθύνσεις και οπτικές. Υπήρξε τηλεφωνική επικοινωνία μαζί τους, για να επιτευχθεί εποικοδομητικός διάλογος και εξαγωγή πιο εύστοχων συμπερασμάτων. Οι συνεντεύξεις διενεργήθηκαν τα δύο τελευταία Σαββατοκύριακα του Απρίλη, δηλαδή οι τρεις στις 18-19 και οι υπόλοιπες τέσσερις στις 25-26. Η καθεμία διήρκεσε σαράντα πέντε λεπτά. Οι συνεντεύξεις περιελάμβαναν πέντε θεματικές ενότητες και πιο συγκεκριμένα τη μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία, τον μετασχηματισμό δημοσιογραφικών πρακτικών, τη σχέση με το κοινό και την αλληλεπίδραση, τη δεοντολογία, την αξιοπιστία και επαγγελματική ταυτότητα, καθώς και το μέλλον της δημοσιογραφίας.

Οι ερωτήσεις που τέθηκαν αναλυτικά για κάθε θεματική είναι οι ακόλουθες:
Μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία

- Πώς βιώσατε τη μετάβαση από τα παραδοσιακά στα ψηφιακά μέσα;
- Ποια αλλαγή θεωρείτε πιο καθοριστική στην καθημερινή σας εργασία;
- Ποιες δυσκολίες ή προσαρμογές αντιμετωπίσατε σε αυτή τη μετάβαση;
- Υπήρξε κάποιο σημείο καμπής που άλλαξε ουσιαστικά τον τρόπο που εργάζεστε;

Μετασχηματισμός δημοσιογραφικών πρακτικών

- Πώς έχουν αλλάξει οι τρόποι εύρεσης και επιλογής θεμάτων;
- Πώς επηρεάζουν τα ψηφιακά μέσα τη διαδικασία επαλήθευσης πληροφοριών;
- Πόσο σημαντική είναι σήμερα η ταχύτητα σε σχέση με την ακρίβεια;
- Σε ποιο βαθμό επηρεάζουν τα metrics (clicks, engagement) τις αποφάσεις σας;

Σχέση με το κοινό & αλληλεπίδραση

- Πώς έχουν αλλάξει τα ψηφιακά μέσα τη σχέση σας με το κοινό;
- Σε ποιο βαθμό επηρεάζει το feedback του κοινού τη δουλειά σας;
- Έχει το κοινό μεγαλύτερη επιρροή στη θεματολογία σε σχέση με το παρελθόν;
- Πώς διαχειρίζεστε αρνητικά σχόλια ή επιθετική συμπεριφορά online;

Δεοντολογία, αξιοπιστία & επαγγελματική ταυτότητα

- Πώς έχουν επηρεάσει τα ψηφιακά μέσα τη δημοσιογραφική δεοντολογία;
- Πώς αντιμετωπίζετε την παραπληροφόρηση και τα fake news;
- Θεωρείτε ότι υπάρχουν σήμερα λιγότερα φίλτρα πριν τη δημοσίευση;
- Πώς έχει αλλάξει ο ρόλος και η ταυτότητα του δημοσιογράφου;

Μέλλον της δημοσιογραφίας

- Ποια είναι τα βασικά οφέλη των ψηφιακών μέσων για τη δημοσιογραφία;
- Ποιες είναι οι σημαντικότερες προκλήσεις ή κίνδυνοι;
- Πώς επηρεάζεται η ποιότητα της ενημέρωσης;
- Πώς φαντάζεστε τη δημοσιογραφία στην Ελλάδα τα επόμενα χρόνια;

3.4 Αποτελέσματα

3.4.1 Μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία

Αρχικά λοιπόν τέθηκαν ερωτήσεις σχετικά με την μετάβαση από τα παραδοσιακά στα ψηφιακά μέσα. Συγκεκριμένα οι συμμετέχοντες ερωτήθηκαν για το πώς βίωσαν την συγκεκριμένη μετάβαση. Ο Δημοσιογράφος 1, επισήμανε ότι η μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία ήταν για αυτόν μία μεγάλη αλλαγή, στην οποία ακόμα προσπαθεί να προσαρμοστεί, χωρίς να το έχει επιτύχει απόλυτα. Σύμφωνα με όσα είπε η διαφοροποίηση στις συνθήκες εργασίας ήταν μεγάλη για τους παλαιότερους δημοσιογράφους που δεν είχαν συνηθίσει να αξιοποιούν τεχνολογικά μέσα. Πρόκειται για ένα καινοτόμο εργαλείο για εκείνον συνεπώς, που αντιμετωπίζει δυσκολίες ώστε να το χρησιμοποιήσει και ταυτόχρονα του διασφαλίζει πολλές νέες δυνατότητες.

«Το επάγγελμα του δημοσιογράφου πλέον έχει αλλάξει αρκετά και ένας παλιός δημοσιογράφος που δεν είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένος με την τεχνολογία, αντιμετωπίζει δυσκολίες. Δηλώνω εντυπωσιασμένος από την αμεσότητα που διασφαλίζει πλέον το διαδίκτυο στην ενημέρωση, αλλά πολλές είναι οι στιγμές που συμβουλεύομαι τα παιδιά μου προκειμένου να μπορέσω να αξιοποιήσω τις νέες τεχνολογίες κ να ανταποκριθώ στις απαιτήσεις της εποχής».

«Για εμένα στην δημοσιογραφία πλέον βιώνουμε μία μεγάλη καινοτομία εμείς οι παλιοί. Πού να φανταστείς ότι θα γίνονται όλα από μακριά και από απόσταση με το πάτημα ενός κουμπιού;»

Η Δημοσιογράφος 2, θεωρεί ότι η μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία, αποτελεί μία ευκαιρία που έπρεπε να δοθεί στο επάγγελμα της προκειμένου να εξελιχθεί. Κρίνει ότι ακόμα

και αν υπάρχουν προσαρμοστικές δυσκολίες, είναι σημαντικό αυτές να ξεπεραστούν προκειμένου να επιτευχθεί η εναρμόνιση του δημοσιογράφου με τις επιταγές της σύγχρονης εποχής. Επισημαίνει βέβαια και το γεγονός ότι η αλλαγή ήταν μεγάλη και οι δυσκολίες πολλές κυρίως για όσους ασκούσαν παλαιότερα την παραδοσιακή δημοσιογραφία».

«Όπως όλα γύρω μας παρουσιάζουν βελτιώσεις και εξελίξεις, έτσι και η δημοσιογραφία έπρεπε να ξεπεράσει πάγιες και πεπαλαιωμένες τεχνικές και να εκσυγχρονιστεί. Η τεχνολογία και η μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία, είναι συνθήκες που αποτελούν πρόκληση για τον παλαιότερο δημοσιογράφο, αλλά από την άλλη δηλώνω υπέρμαχος της διαρκούς κατάρτισης και εξέλιξης. Σαφώς και οι δημοσιογράφοι αντιμετωπίσαμε ορισμένες δυσκολίες, αφού ασκούσαμε την παραδοσιακή δημοσιογραφία, όμως σήμερα με επιμονή και υπομονή ο μάχιμος δημοσιογράφος που επιθυμεί να επιβιώσει, πρέπει να εξελίσσεται».

«Αν δεν αξιοποιεί ο δημοσιογράφος το διαδίκτυο σήμερα, παραμένει τυφλός. Δεν γίνεται όλοι οι συνάδελφοι να είναι γνώστες και εσύ να διαφέρεις. Αυτό έβαλα στο μυαλό μου από την πρώτη στιγμή και έτσι προχώρησα».

Η Δημοσιογράφος 3, αντιμετώπισε δυσκολίες όπως επισήμανε , που όμως με επιμονή διαχειρίζεται. Η προσαρμογή στις νέες συνθήκες της εποχής του διαδικτύου ήταν απαιτητική αφού θα έπρεπε να εξοικειωθεί με το διαδίκτυο. Όπως επισημαίνει όμως έπρεπε να προσπαθήσει να βελτιώσει τις δεξιότητες της και να μην «μείνει πίσω» σε σχέση με τις εξελίξεις. Το επάγγελμα της την βοήθησε να καλλιεργήσει την προσαρμοστικότητα και να συνεχίσει να προσπαθεί.

«Το επάγγελμα του δημοσιογράφου με έμαθε να αγωνίζομαι, ενώ βασικό μου χαρακτηριστικό είναι η προσαρμοστικότητα. Δεν λείπουν οι εκπλήξεις αλλά το παλεύω. Ο μάχιμος δημοσιογράφος θα πρέπει να προσπαθεί να προσαρμόζεται στις συνθήκες».

«Αγωνίζομαι όπως έμαθα να κάνω πάντα. Πρέπει να μάθω να αξιοποιώ νέες εφαρμογές και μέσα και να μην μείνω πίσω στις εξελίξεις».

Η Δημοσιογράφος 4, επισήμανε ότι τώρα βρίσκεται σε μία μέση ηλικία, με αποτέλεσμα να έχει διδαχθεί στο Πανεπιστήμιο όπου φοίτησε τις αρχές της παραδοσιακής δημοσιογραφίας. Παρατηρεί έτσι πλέον ότι και στο επάγγελμα αυτό, όπως και στα υπόλοιπα διδάσκεται κανείς διαρκώς. Στο επάγγελμα του δημοσιογράφου, όπως και στα υπόλοιπα, οι διαρκείς εξελίξεις,

επιφέρουν την ανάγκη συνεχούς κατάρτισης. Η αλλαγή ήταν μεγάλη και πολλές φορές χρειάζεται η συμβουλή των νεότερων ώστε να μπορέσει κανείς να συμβαδίσει με την νέα πραγματικότητα.

«Πραγματικά στο επάγγελμα μας όσο ζεις μαθαίνεις. Η δεκατετράχρονη κόρη μου είναι πλήρως εξοικειωμένη με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, τις εφαρμογές, το διαδίκτυο και τα επιτεύγματα της τεχνολογίας, με συνέπεια συνήθως εκείνη να με βγάζει από τη δύσκολη θέση».

«Αχ καλά που έχω και την κόρη μου. Δεν σας το κρύβω ότι έχω αντιληφθεί την αναγκαιότητα της διαρκούς κατάρτισης, αλλά παράλληλα βρίσκω δυσκολίες και εμπόδια συχνά. Θα προσαρμοστώ στην τεχνολογία, που θα πάει!»

Οι Δημοσιογράφοι 5 και 6, τόνισαν ότι εκείνοι δεν μπόρεσαν σε μεγάλο βαθμό να βιώσουν την παραδοσιακή δημοσιογραφία. Το διαδίκτυο ήταν από νωρίς μέρος της καθημερινότητάς τους, ενώ η πληροφορική αποτελούσε από τα μαθητικά χρόνια μάθημα το οποίο διδάσκονταν. Σε γενικές γραμμές οι νεότεροι είναι πιο εξοικειωμένοι με την τεχνολογία, αφού από μικρή ηλικία την αξιοποιούν. Ακόμα, για τους νεότερους υπάρχει και σχετικό μάθημα στο σχολείο. Ακόμα οι δημοσιογράφοι είναι εποικοδομητικό να γνωρίζουν την ιστορία της δημοσιογραφίας, αλλά ταυτόχρονα να μπορούν να προσαρμόζονται στην σύγχρονη εποχή.

Ο Δημοσιογράφος 5 επισημαίνει: «Δεν μπορώ να αντιληφθώ σε μεγάλο βαθμό πως υπήρχε η δημοσιογραφία χωρίς την τεχνολογία παλαιότερα. Η αξιοποίηση των τεχνολογικών μέσων και του διαδικτύου για εμένα είναι δεδομένη, για να επιτευχθεί η επιβίωση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος».

«Θεωρώ ότι ο σύγχρονος δημοσιογράφος είναι σημαντικό να γνωρίζει την ιστορία, αλλά παράλληλα θα πρέπει να χρησιμοποιεί τις σύγχρονες εφαρμογές για την διευκόλυνση του έργου του».

Σύμφωνα με τον Δημοσιογράφο 6: «Το επάγγελμα του δημοσιογράφου προϋποθέτει την χρήση του διαδικτύου, πρόκειται για δύο στοιχεία άρρηκτα συνδεδεμένα. Μάλιστα η τεχνολογία προάγει την σωστή άσκηση της δημοσιογραφίας».

«Ο δημοσιογράφος θα πρέπει να διδάσκεται την ιστορία του επαγγέλματος του, να μπορεί να έχει άποψη ως προς τις εξελίξεις, αλλά ταυτόχρονα να συμβαδίζει με την νέα εποχή».

Ο Δημοσιογράφος 7, δυσκολεύεται πολύ να αξιοποιήσει την τεχνολογία. Η μετάβαση στην ψηφιακή δημοσιογραφία στην αρχή του προκάλεσε πανικό όπως είπε, στην συνέχεια προσπάθησε να προσαρμοστεί, αλλά και πάλι ορισμένα πράγματα που έχουν καθιερωθεί στο μυαλό δεν αλλάζουν εύκολα. Είναι επίσης σύμφωνα με όσα λέει ραγδαία η εξέλιξη και δεν προλαβαίνει κανείς, ιδιαίτερα παλαιότερος να προσαρμοστεί εύκολα και να συνηθίσει άμεσα στα νέα δεδομένα.

«Ο δημοσιογράφος τρέχει, κάνει έρευνα, αυτοψία, διασταυρώνει, αξιολογεί, φωτογραφίζει και αυτά είναι που του λείπουν πολλές φορές, για αυτό και όσο μπορώ μένω παραδοσιακός. Στα 65, δεν είναι δυνατόν να μάθει κανείς να εργάζεται διαφορετικά, ευτυχώς νεότεροι συνεργάτες και συγγενικά νεότερα πρόσωπα διευκολύνουν την προσαρμογή στις νέες συνθήκες».

«Οι συνθήκες αλλάζουν τολμώ να πω συνέχεια, με ραγδαίους ρυθμούς. Δυσκολεύομαι συχνά να προλάβω τις εξελίξεις».

Στην ερώτηση σχετικά με το ποια αλλαγή είναι η πιο καθοριστική στην καθημερινή εργασία, ο Δημοσιογράφος 1, επισημαίνει ότι η υπερβολική έκθεση στο διαδίκτυο και η δυνατότητα αλληλεπίδρασης άμεσα με το κοινό, αποτέλεσαν για εκείνον μεγάλη μεταβολή. Παλαιότερα οι συνθήκες ήταν διαφορετικές και πρόκειται για καταστάσεις και δεδομένα που ο μεγαλύτερος σε ηλικία δημοσιογράφος θα πρέπει να αποδεχτεί και να εξοικειωθεί με αυτά.

«Έμαθα παλαιότερα, ότι έπρεπε αρχικά να μελετήσω και να ερευνήσω ένα ζήτημα και αυτό στην συνέχεια κατόπιν της αναγκαίας διασταύρωσης το κοινοποιούσα. Πλέον, ακόμα και μία απλή δημοσίευση να κάνω στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, παρατηρώ αμέσως ότι το κοινό παίρνει το λόγο και να σχολιάζει εκφράζοντας την άποψη του».

«Η επαφή με το κοινό και η ανταλλαγή απόψεων ήταν ένα στοιχείο που παλαιότερα δεν ήταν διαδεδομένο. Για εμένα ήταν μεγάλη αλλαγή λοιπόν να αλληλεπιδρώ με το κοινό, συχνά με αποσυντονίζει αυτό, με βγάζει από την ροή. Εννοείται δέχομαι και επιθυμώ την κριτική του κοινού, θέλω να ακούω τη γνώμη του, μην παρεξηγηθώ, αλλά αυτή η αμεσότητα, με το που δημοσιευτεί κάτι να υπάρχει ο σχολιασμός και η παρέμβαση του κοινού, είναι για εμένα πρωτόγνωρες καταστάσεις».

Η Δημοσιογράφος 2, βρίσκει ως πιο καθοριστική αλλαγή την ραγδαία μετάδοση των γεγονότων. Η ταχύτητα μετάδοσης των εξελίξεων είναι ένα στοιχείο που για την παραδοσιακή

δημοσιογραφία δεν συνηθιζόταν. Παλαιότερα η ενημέρωση ακολουθούσε μία διαφορετική διαδικασία. Έπρεπε να γίνει εξονυχιστική έρευνα, να διασταυρωθούν πηγές και να εξαχθούν τα σχετικά ερευνητικά αποτελέσματα. Σήμερα οι ειδήσεις μέσω του διαδικτύου και της τεχνολογίας, μεταδίδονται ραγδαία. Πρόκειται για σημαντικές εξελίξεις με τις οποίες ο σύγχρονος δημοσιογράφος πρέπει να συμβιβαστεί.

«Πλέον, πριν προλάβει να συμβεί κάτι έχει διαδοθεί και έχει χαθεί η παλιά έννοια του ρεπόρτερ. Ο δημοσιογράφος ακόμα, πρέπει διαρκώς να ενημερώνεται και να καταρτίζεται ώστε να συμβαδίζει με την εποχή».

«Με την τεχνολογία τα νέα διαδίδονται αμέσως, πριν προλάβουμε να κάνουμε έρευνα και να διασταυρώσουμε τις πηγές μας. Παλιά έπρεπε να τρέξουμε, να ερευνήσουμε, τώρα όλα είναι γρήγορα, με το πάτημα ενός κουμπιού έχουμε άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες».

Η Δημοσιογράφος 3, επισημαίνει ότι αλλαγή καθοριστικής σημασίας είναι η ανάγκη συμβαδίζει κανείς με τις εξελίξεις και την ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας. Η απουσία της συνήθειας χρήσης του διαδικτύου στο παρελθόν, εντείνει την δυσκολία εξοικείωσης με τα τεχνολογικά επιτεύγματα και τις εφαρμογές.

«Όταν δεν έχει μάθει κανείς να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο καθημερινά και ξαφνικά αυτό γίνεται απαραίτητο, η καθημερινότητα διαφοροποιείται».

«Η δυνατότητα διεκπεραίωσης εργασιών από απόσταση και η έλλειψη αναγκαιότητας αυτοψίας και έρευνας διά ζώσης, είναι σημαντική αλλαγή στην καθημερινή ζωή του δημοσιογράφου».

Η Δημοσιογράφος 4, επισημάνει ότι καθημερινή της συνήθεια πλέον έγινε η επαφή με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, γεγονός που δεν γινόταν παλαιότερα. Το διαδίκτυο και η τεχνολογία αποτελούν πλέον αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής της. Επίσης είναι σημαντικό το γεγονός ότι οι εξελίξεις είναι πολλές και διαρκείς και ο δημοσιογράφος θα πρέπει να προσαρμόζεται και να εξελίσσεται με βάση αυτές.

«Η καθημερινή πρόσβαση στο διαδίκτυο, αποτέλεσε πλέον μία νέα συνήθεια στην οποία ο παλαιότερος δημοσιογράφος αναγκάστηκε να προσαρμοστεί».

«Οι εξελίξεις τρέχουν και εμείς οφείλουμε αν θέλουμε να επιβιώσουμε να προσαρμοστούμε. Παλιά δεν μπορούσαμε να διανοηθούμε τις αλλαγές που έφερε η τεχνολογία στη ζωή μας».

Ο Δημοσιογράφος 5, τόνισε ότι η καθημερινότητα των δημοσιογράφων διευκολύνθηκε αφού πλέον η πρόσβαση στο διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες δίνουν πολλές δυνατότητες. Ο δημοσιογράφος διαθέτει πλέον σημαντικά εργαλεία που του διασφαλίζουν πολλαπλές δυνατότητες.

«Είναι εκπληκτικό το πόσα πολλά μπορεί κανείς να βρει και να ερευνήσει στο διαδίκτυο. Οι σύγχρονες τεχνολογίες και οι νέες δυνατότητες μας έχουν λύσει τα χέρια».

«Το διαδίκτυο και οι εφαρμογές πλέον είναι για εμάς εργαλεία, που μας δίνουν τη δυνατότητα να κάνουμε πιο εύκολα τη δουλειά μας».

Ο Δημοσιογράφος 6, εντοπίζει ότι η δημοσιογραφία δείχνει να προοδεύει και να εξελίσσεται. Οι νέες τεχνολογίες και εφαρμογές αποτελούν δείγμα προόδου, ενώ είναι εφικτό με τον τρόπο αυτό να γίνει πιο εμπειριστατωμένη και αξιόλογη έρευνα. Δεν είναι εφικτό να υπάρξει η δημοσιογραφία χωρίς τα τεχνολογικά επιτεύγματα, εφόσον πρόκειται για δείγμα προόδου και εξέλιξης.

«Οι εφαρμογές και η τεχνολογία διευκολύνουν την έρευνα και μάλιστα πλέον οι νέες δυνατότητες δίνουν πιο εμπειριστατωμένα αποτελέσματα».

«Η τεχνολογία δίνει σύγχρονα εργαλεία στο δημοσιογράφο και μπορεί να λειτουργήσει πιο σωστά, ερευνώντας λεπτομερώς τα δεδομένα».

«Τεχνολογία και δημοσιογραφία, είναι πλέον δύο έννοιες άρρηκτα συνδεδεμένες και έτσι μπορούν να γίνουν άλματα προόδου από τους δημοσιογράφους».

Ο Δημοσιογράφος 7, διαπιστώνει ότι η καθημερινή του εργασία παρουσιάζει δυσκολίες, εφόσον δυσκολεύεται να εξοικειωθεί με τις νέες τεχνολογίες. Είναι δύσκολο όταν κάποιος έχει εργαστεί για πολλά χρόνια υπό συγκεκριμένες συνθήκες, πλέον να συνηθίσει σε νέα δεδομένα.

«Η χρήση των υπολογιστών και του διαδικτύου για εμένα αποτελεί ραγδαία αλλαγή, ενώ εφόσον δεν είμαι απόλυτα εξοικειωμένος με αυτά συχνά έχω άγχος και διαχειρίζομαι δυσκολίες, που παλαιότερα δεν είχα».

«Όταν για μία ζωή δουλεύεις με συγκεκριμένο τρόπο, είναι σύνθετο και πολύπλοκο να μάθεις διαφορετικά. Το μυαλό μου πλέον δεν λειτουργεί όπως ακριβώς όταν ήμουν νέος και αυτό με δυσκολεύει».

Σχετικά με τις δυσκολίες και τις προσαρμογές που κλήθηκαν να αντιμετωπίσουν κατά την μετάβαση, ο Δημοσιογράφος 1 είπε ότι δεν μεγάλωσε μαθαίνοντας να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο, γεγονός που του δημιούργησε δυσκολίες στο να συμβαδίσει με τις νέες συνθήκες. Οι αλλαγές ήταν απότομες για εκείνον και η ηλικία, η καθημερινότητα και η κούραση τον δυσκόλεψαν πολύ ως προς το να αλλάξει συνήθειες.

«Η τεχνολογία δεν ήταν κομμάτι της καθημερινότητας μου παλαιότερα, δεν μεγάλωσα με αυτή και δεν εξοικειώθηκα σχετικά. Η ραγδαία ανάπτυξη του διαδικτύου ήταν για εμένα καινοτομία και το δυσκολότερο όλων ήταν ότι έπρεπε να προσαρμοστώ στα νέα δεδομένα».

«Στην ηλικία μου τώρα και δεδομένου του φόρτου εργασίας και της πιεσμένης καθημερινότητας, είναι δύσκολο να προσαρμοστώ και να μπορέσω να καταρτιστώ και να διδαχθώ νέα πράγματα. Το παλεύω μεν, αλλά αντιμετωπίζω δυσκολίες».

Ανάλογα απάντησε και ο Δημοσιογράφος 7, ο οποίος είπε ότι άνθρωποι που μεγαλώνουν χωρίς να μαθαίνουν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και τις εφαρμογές, είναι αναμενόμενο να δυσκολεύονται να εναρμονιστούν με τις συνθήκες. Όταν συνηθίζει κανείς σε ένα συγκεκριμένο τρόπο καθημερινότητας, είναι λογικό να δυσκολεύεται στην όποια αλλαγή.

«Εμείς οι παλιοί μάθαμε να είμαστε ρεπόρτερ και να χρησιμοποιούμε την πένα, οπότε το διαδίκτυο έφερε σημαντικές δυσκολίες. Είναι ιδιαίτερα απαιτητικό όταν είσαι δημοσιογράφος άλλης γενιάς να καταφέρεις να μάθεις διαφορετικά».

«Όταν για επί σειρά ετών δουλεύεις στους δρόμους, ψάχνοντας και προσπαθώντας να συγκεντρώσεις στοιχεία, είναι δύσκολο μετά λίγο πριν τη σύνταξη να μάθεις να χρησιμοποιείς νέες εφαρμογές».

Η Δημοσιογράφος 2, δυσκολεύτηκε να κατανείμει τον χρόνο της, ώστε να καταφέρει να καταρτιστεί σχετικά. Η καθημερινότητα και οι υποχρεώσεις δεν της επέτρεπαν σε μεγάλο βαθμό να παρακολουθεί σχετικά σεμινάρια και να προσπαθεί να εξοικειωθεί με την τεχνολογία και τις εφαρμογές και χρειάστηκε να θυσιάσει συνήθειες της καθημερινότητας και κομμάτια της

προσωπικής της ζωής, προκειμένου να προσπαθήσει και να μπορέσει να επιτύχει τους στόχους της.

«Σε εποχές με ρυθμούς ιδιαίτερα απαιτητικούς και έντονους, είναι δύσκολες οι ανατροπές. Το να πρέπει να καταρτιστείς σε νέα πράγματα και να αλλάξεις ρυθμούς, προϋποθέτει χρόνο που πολλές φορές δεν υπάρχει».

«Ουσιαστικά η ανάγκη προσαρμογής στις νέες συνθήκες μας έχει επιβαρύνει σε μεγάλο βαθμό, έχω θυσιάσει ακόμα και κομμάτια της προσωπικής μου ζωής, ώστε να μπορέσω να καταρτιστώ ανάλογα».

Η Δημοσιογράφος 3, δυσκολεύτηκε να προσαρμοστεί στην καθημερινή χρήση του διαδικτύου και των υπολογιστών, γεγονός όμως που μπόρεσε να πετύχει με την βοήθεια της κόρης της. Η ραγδαία εξέλιξη του διαδικτύου σε συνδυασμό με τους έντονους ρυθμούς της καθημερινότητας την δυσκολεύουν πολύ. Επισημαίνει σε μεγάλο βαθμό την διαφορά των παλαιότερων δημοσιογράφων με αυτούς της νεότερης γενιάς, που είναι απόλυτα εξοικειωμένοι με τις νέες συνθήκες.

«Η μικρή μου συχνά με κοροϊδεύει. ‘Καλά βρε μαμά δεν ξέρεις τι είναι το τικ τοκ, δεν μπορείς να σκρολάρεις, δυσκολεύεται να αναζητήσεις στο google όσα σε προβληματίζουν ή όσα ψάχνεις για τη δουλειά σου;’»

«Κάθε μέρα ο ίδιος σχεδόν διάλογος. Στην αρχή γελούσα, μετά πείσμωνσα. Το διαδίκτυο έγινε καθημερινότητα και εγώ αδυνατούσα να το αξιοποιήσω σωστά. Είχα άγνοια των δυνατοτήτων και των ποικίλων εφαρμογών. Ομολογώ ότι η μικρή με έσωσε».

Η Δημοσιογράφος 4, δυσκολεύτηκε πολύ να συνηθίσει τα νέα δεδομένα. Προσπάθησε να καταρτιστεί μόνη αλλά και με τη βοήθεια φίλων ώστε να εξοικειωθεί και πειραματίστηκε πολύ στις νέες τεχνολογίες. Η επιμονή όπως επισημαίνει είναι πολύ σημαντικό στοιχείο, ενώ η διαρκής προσπάθεια βελτιώνει την κατάσταση.

«Είμαι ανήσυχο πνεύμα, το πάλεψα πολύ, μου έδειξαν φίλοι, παιδιά φίλων, συγγενείς τις νέες τεχνολογίες, το διαδίκτυο και τις δυνατότητες του, είμαι δημοσιογράφος έλεγα, πρέπει να τα καταφέρω, ώσπου ξεκίνησα μόνη μου να ερευνώ και να εξερευνώ τις εφαρμογές».

«Η επιμονή είναι πολύ σημαντικό στοιχείο που με χαρακτήριζε πάντα. Επιμονή και διαρκής προσπάθεια, τουλάχιστο για να μπορέσω να βελτιωθώ κάπως, διότι να μπορέσω να χειριστώ τέλεια τις εφαρμογές και το διαδίκτυο δεν το θεωρώ πιθανό».

Ο Δημοσιογράφος 5, δεν αντιμετώπισε σημαντικές δυσκολίες προσαρμογής, αφού από μικρός ήταν απόλυτα εξοικειωμένος με το διαδίκτυο και τα μέσα. Η νέα γενιά σαφώς λόγω του ότι έχει επαφή από νωρίς με την τεχνολογία δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα. Πάντα βέβαια και για τους νεότερους, υπάρχουν δυνατότητες εξέλιξης.

«Μεγάλωσα μαθαίνοντας να χρησιμοποιώ την τεχνολογία και είμαι εξοικειωμένος με αυτή».

«Εμείς οι νεότεροι, μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε τα μέσα από νωρίς, με αποτέλεσμα να μην βρίσκουμε και πολλές δυσκολίες προσαρμογής όταν προκύψει κάτι διαφορετικό. Όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι αλλαγές είναι τόσο ραγδαίες, που πάντοτε και για τον νέο δημοσιογράφο υπάρχουν προοπτικές να εξελιχθεί».

Ο Δημοσιογράφος 6 σε κάποιες περιπτώσεις δυσκολεύτηκε να αντιμετωπίσει και να διαχειριστεί τις αντιδράσεις του κοινού. Όπως επισήμανε πολλές φορές το κοινό αποσυντόνισε το έργο του και τις προσπάθειες του, με συνέπεια να νιώθει ότι δυσκολεύεται και δεν προοδεύει.

«Ορισμένες φορές ένιωσα να αποσυντονίζομαι από το έργο μου στο πλαίσιο της καθημερινής επαφής με το κοινό. Πολλές φορές στην αρχή έχανα χρόνο προσπαθώντας να συντονιστώ και αυτό ήταν εις βάρος της δουλειάς μου».

«Η διαρκής παρέμβαση του κοινού στις αναρτήσεις και τις δημοσιεύσεις μου, με κάνει να νιώθω ότι δεν μπορώ να προχωρήσω, είναι μία κατάσταση που συχνά με δυσκολεύει».

Όλοι οι ερωτηθέντες στην ερώτηση για το αν υπήρξε κάποιο σημείο καμπής που μετέβαλε τον τρόπο με τον οποίο εργάζονται οι δημοσιογράφοι, επισήμαναν την μεγάλη διάδοση της τεχνητής νοημοσύνης. Στην αρχή ακόμα όπως επισήμαναν οι παλαιότεροι και συγκεκριμένα ο Δημοσιογράφος 1 και ο Δημοσιογράφος 7, προέβαιναν σε λάθη και αστοχίες, εφόσον δεν είχαν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν σωστά το διαδίκτυο. Η απουσία εξοικείωσης και η δυσκολία προσαρμογής, προφανώς επέφεραν σημαντικές δυσκολίες.

Σύμφωνα με το Δημοσιογράφο 1: «Η επαφή με το διαδίκτυο μηδαμινή στην πορεία των ετών, άμεση συνέπεια η μεγάλη δυσκολία να χρησιμοποιήσω τις νέες εφαρμογές».

«Τα λάθη αναπόφευκτα, με κίνδυνο πολλές φορές να εκτεθώ στο κοινό και τους συναδέλφους. Εφόσον δεν είσαι εξοικειωμένος, είναι πιστεύω λογικό».

Σύμφωνα με τον Δημοσιογράφο 7: «Πολλές φορές προσπάθησα να καταλάβω το διαδίκτυο ενώ δεν ήταν λίγες οι φορές που επιχειρώντας να διαχειριστώ τις σχετικές εφαρμογές έπεσα σε αστοχίες».

«Η τεχνητή νοημοσύνη, το διαδίκτυο, η τεχνολογία, οι εφαρμογές κατέκλυσαν εμάς τους παλαιότερους και προσπαθούμε ακόμα να προσαρμοστούμε».

Η Δημοσιογράφος 2 επίσης εντόπισε ότι έντονο σημείο καμπής αποτελεί η απροθυμία πολλών δημοσιογράφων να συμβιβαστούν στα νέα δεδομένα. Κρίνει ότι συχνά κάποιοι δημοσιογράφοι, δεν τολμούν να υιοθετήσουν την αλλαγή, γεγονός που δεν τους αφήνει να προοδεύσουν και να εκσυγχρονιστούν.

«Είναι λυπηρό δημοσιογράφοι που έχουν κάνει έρευνα, έχουν δουλέψει, έχουν εμπειρία, να αρνούνται να συμβιβαστούν με τις νέες συνθήκες και να μην αντιλαμβάνονται την σπουδαιότητα του να ακολουθείς τις εξελίξεις. Σαφώς υπάρχουν δυσκολίες, όμως έχουν βολευτεί κιόλας σε μεγάλο βαθμό κατά την γνώμη μου».

«Από την αρχή αντιμετωπίζουν τις αλλαγές απόλυτα και αρνητικά, αυτό είναι κυρίως που εντείνει το πρόβλημα».

Η Δημοσιογράφος 3, αναφέρει την τεχνική νοημοσύνη και την έντονη πληροφόρηση που κατακλύζει το κοινό, ως σημεία καμπής που διαφοροποιούν τα δεδομένα. Στην σύγχρονη εποχή η διαρκής και άμεση διάδοση των ειδήσεων συχνά μπορεί να επιφέρει σύγχυση και να δυσκολέψει τους δημοσιογράφους αναφορικά με την διαχείριση. Η τεχνητή νοημοσύνη επιπλέον πολλές φορές διασφαλίζει πληροφορίες που ενδεχομένως μπορούν να μπερδέψουν το κοινό και μην διασταυρωθούν σωστά.

«Η τεχνητή νοημοσύνη επιδρά αρνητικά στο επάγγελμα του δημοσιογράφου. Το κοινό βάλλεται από ειδήσεις και κατακλύζεται από πληροφορίες. Παράλληλα η τεχνητή νοημοσύνη κυριαρχεί και πέρα από το γεγονός ότι αποτελεί εξέλιξη και νέο επίτευγμα, είναι αναντίρρητα σημείο καμπής και ανατρέπει τα δεδομένα».

«Το κοινό είναι δυνατόν να κατακλυστεί με πληροφορίες στο πλαίσιο της τεχνητής νοημοσύνης, οι οποίες δεν έχουν διασταυρωθεί σωστά».

Η Δημοσιογράφος 4, θεωρεί ότι όλο το σκηνικό είναι ανατρεπτικό και η εργασία και η δραστηριοποίηση των δημοσιογράφων έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό. Τα δεδομένα και οι καθημερινές συνήθειες έχουν διαφοροποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, γεγονός που σαφώς αποτέλεσε σημείο καμπής.

«Η καθημερινή μας εργασία έχει αλλάξει ολοκληρωτικά. Είχα συνηθίσει με άλλα δεδομένα και συνθήκες και πλέον τα πάντα είναι διαφορετικά».

« Οι δραστηριότητες μου εφόσον θέλω να επιβιώνω και να προχωρώ έπρεπε να μεταβληθούν και αυτό έφερε την μεγάλη ανατροπή».

Ο Δημοσιογράφος 5, δεν διαπίστωσε κάποιο σημείο καμπής που μετέβαλε τον τρόπο που εργάζονται οι δημοσιογράφοι. Αντίθετα θεωρεί αυτονόητη την αξιοποίηση των νέων εφαρμογών και του διαδικτύου στην σύγχρονη εποχή της εξέλιξης και της ανάπτυξης της τεχνολογίας.

«Μεγάλωσα με το διαδίκτυο και την τεχνολογία. Ήξερα ότι θα είναι αναπόσπαστα κομμάτια της δουλειάς μου και πώς αν δεν συμβιβαστώ δεν θα επιβιώσω. Βέβαια, να πω την αλήθεια το θεωρώ αυτονόητο ότι θα πρέπει σαν δημοσιογράφος να χρησιμοποιώ το διαδίκτυο».

«Θεωρώ ότι η τεχνολογία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την μετάδοση των ειδήσεων και την δημοσιογραφία. Είναι μία φυσική εξέλιξη, όλα προχωρούν ομαλά με θετικά και αρνητικά στοιχεία, έτσι δεν μπορώ να μιλήσω ακριβώς για σημείο καμπής».

Ο Δημοσιογράφος 6, θεωρεί ότι υπήρξαν ορισμένα σημεία καμπής και αλλαγές στην καθημερινότητα, η έντονη πληροφόρηση, η δυσκολία διαχείρισης τόσων ειδήσεων, η ταχύτητα του διαδικτύου, η τεχνητή νοημοσύνη, που όμως θα οδηγήσουν στην πρόοδο και την εξέλιξη της δημοσιογραφίας και έτσι οι συνθήκες θα εξισορροπηθούν.

«Σαφώς υπήρξαν σημεία καμπής στην καθημερινότητα μας. Η ραγδαία εξέλιξη του διαδικτύου και της τεχνολογίας, η μεγάλη πληροφόρηση αλλά και η τεχνητή νοημοσύνη είναι σαφώς τέτοια».

«Πιστεύω όμως ότι όλα αυτά θα οδηγήσουν στην πρόοδο, δεν βλέπω κάτι αρνητικό, κάθε προσαρμογή στην αλλαγή και στα νέα δεδομένα και κάθε επίτευγμα διαχείρισης των δυσκολιών, είναι επιτυχία».

3.4.2 Μετασχηματισμός δημοσιογραφικών πρακτικών

Σύμφωνα με τον Δημοσιογράφο 1, οι τρόποι εύρεσης θεμάτων έχουν μεταβληθεί σε μεγάλο βαθμό. Παλαιότερα, γινόταν έρευνα, συλλέγονταν στοιχεία, αναζητούνταν πηγές. Πλέον η επιλογή των θεμάτων γίνεται με βάση την απήχηση που έχει ένα γεγονός στο κοινό και το πόσο πολυσυζητημένο είναι.

«Δεν είναι λίγες οι στιγμές που νιώθω έξω από τα νερά μου. Προσπαθώ να ανταποκριθώ και νιώθω ότι δεν τα καταφέρνω. Συχνά αισθάνομαι ότι έχω αλλάξει επάγγελμα».

«Πλέον δίνεται έμφαση σε αρκετές περιπτώσεις στο «τι πουλάει». Μη γελιόμαστε το διαδίκτυο και οι νέες συνθήκες προάγουν τον ανταγωνισμό. Δεν γίνεται να προωθεί ο δημοσιογράφος πλέον θέματα που δεν είναι στο επίκεντρο και δεν προσελκύουν το ενδιαφέρον του κοινού. Εύκολα έτσι το κοινό θα αναζητήσει ενημέρωση κάπου αλλού».

Η Δημοσιογράφος 2, έχοντας καταρτιστεί αρκετά προκειμένου να συμβαδίζει με τις νέες τάσεις, δηλώνει ότι οι πρακτικές που υιοθετούν οι δημοσιογράφοι έχουν μεταβληθεί σε μεγάλο βαθμό, αλλά αυτό είναι ωφέλιμο και αποτελεί καταλυτικό παράγοντα της βελτίωσης και της εξέλιξης. «Τα θέματα πλέον είναι ευκολότερο να αναζητηθούν μέσω διαδικτύου, ενώ δίνεται και η δυνατότητα άμεσης μελέτης και έρευνας ποικίλων σχετικών παραμέτρων. Οι μέθοδοι που ακολουθούν οι δημοσιογράφοι έχουν μεταβληθεί ριζικά».

«Τα θέματα επιλέγονται με γνώμονα την προσπάθεια εξέλιξης της δημοσιογραφίας»

Η Δημοσιογράφος 3, έκανε μεγάλες προσπάθειες να συμβαδίσει με τα νέα δεδομένα, δηλώνει όμως ότι όλη η εργασία της και τα υπάρχοντα δεδομένα παρουσίασαν τεράστια διαφοροποίηση. Παλαιότερα στην προσπάθεια εύρεσης των θεμάτων κυριαρχούσε το ρεπορτάζ και η έρευνα, ενώ γίνονταν οι απαραίτητες διασταυρώσεις ώστε οι ειδήσεις να επαληθευτούν πριν καταλήξουν στο κοινό. Στην σύγχρονη δημοσιογραφία δίνεται έμφαση στα θέματα που ενδιαφέρουν το κοινό.

«Παλαιότερα, η επιτόπια έρευνα και το ρεπορτάζ και η προσπάθεια του δημοσιογράφου να αναζητήσει ολοένα και περισσότερα στοιχεία έδιναν τη δυνατότητα αξιολόγησης και τεκμηρίωσης και η είδηση κατέληγε επαληθευμένη στο κοινό. Πλέον έχει έρθει η απόλυτη ανατροπή. Τα θέματα διασφαλίζονται με τελείως διαφορετικό τρόπο, ενώ είναι σημαντική και η απήχηση τους στο κοινό».

«Νιώθω συχνά ότι το κοινό κατευθύνει τη θεματολογία»

Σύμφωνα με την Δημοσιογράφο 4, οι ειδήσεις έρχονται μέσω αυτοματοποιημένων εργαλείων, ενώ υπάρχουν και διάφορες πλατφόρμες και εργαλεία ανάλυσης στο διαδίκτυο, γεγονός που επισκιάζει τις παραδοσιακές πρακτικές και τα δελτία τύπου.

«Οι κλασικές πρακτικές που ξέραμε έχουμε χαθεί. Οι ειδήσεις όλες είναι πλέον στην google, ενώ με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης η μετάδοση των πληροφοριών γίνεται με απίστευτη ταχύτητα. Το διαδίκτυο μας άλλαξε τα δεδομένα, όλα αυτόματα στην δουλειά μας και όλα πολύ γρήγορα».

«Η παραδοσιακή δημοσιογραφία πλέον αλλοιώνεται, αλλαγές σε όλη μας την καθημερινότητα και τον τρόπο εργασίας, σαφώς και στον τρόπο εύρεσης των θεμάτων».

Ο Δημοσιογράφος 5, θεωρεί ότι η αναζήτηση των θεμάτων πλέον έχει διευκολυνθεί σε μεγάλο βαθμό μέσω του διαδικτύου. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι η αναζήτηση στο διαδίκτυο δίνει ποικίλες δυνατότητες και εργαλεία στον δημοσιογράφο. Είναι εφικτή η ολόπλευρη προσέγγιση ενός θέματος.

«Οι δυνατότητες είναι άπειρες, ο δημοσιογράφος έχει εργαλεία στα χέρια του να δουλέψει και η ζωή του έχει διευκολυνθεί. Είναι απίστευτο το πόσες πολλές δυνατότητες μας δίνονται στην σύγχρονη εποχή, είναι ευεργετικό να συνεργαστούμε και να τις αξιοποιήσουμε».

«Πλέον είναι εφικτό να προσεγγιστούν όλες οι πλευρές ενός θέματος με απλή αναζήτηση στο διαδίκτυο και στην συνέχεια είναι στο χέρι του δημοσιογράφου φυσικά να ερευνήσει τα θέματα όσο περισσότερο επιθυμεί».

Ο Δημοσιογράφος 6, δηλώνει απόλυτα διευκολυμένος με την αλλαγή δεδομένων στον τρόπο εύρεσης των θεμάτων, εφόσον μένει χρόνος για περαιτέρω ενέργειες αναφορικά με την διασταύρωση των πηγών.

«Τα θέματα είναι πιο εύκολο να βρεθούν στην εποχή μας, αφού το διαδίκτυο είναι γεμάτο πληροφορίες και στοιχεία. Με ένα γκουγκλάρισμα, η έρευνα είναι εφικτή, ενώ πληθώρα στοιχείων είναι διαθέσιμα και υπάρχει μεγαλύτερο χρονικό περιθώριο για έλεγχο».

«Το διαδίκτυο όπως έλεγε και η γιαγιά μου μας ‘έλυσε τα χέρια’»

Ο Δημοσιογράφος 7 αναφέρει ακόμα, ότι πια δεν γίνεται παραδοσιακά έρευνα και ρεπορτάζ, αλλά χρησιμοποιούνται αλγόριθμοι και μέθοδοι μέσω του διαδικτύου, που οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι δυσκολεύονται να διαχειριστούν και συχνά ή μένουν στις παραδοσιακές πρακτικές.

«Είναι δύσκολο εμείς οι παλιοί να συμβαδίσουμε με την εποχή γεγονός που μας πάει πίσω. Ακόμα ζητάμε βοήθεια από νεότερους για να μπορέσουμε να διενεργήσουμε έστω τα στοιχειώδη».

« Δεν υπάρχει πια η έννοια του παραδοσιακού ρεπορτάζ, όλα γίνονται με το διαδίκτυο»

Όλοι οι ερωτώμενοι στο ερώτημα για το κατά πόσο τα ψηφιακά μέσα έχουν επιδράσει στην διαδικασία επαλήθευσης των πληροφοριών, απάντησαν ότι τα ψηφιακά μέσα επιταχύνουν μεν την διάδοση των ειδήσεων, καθιστούν όμως περίπλοκη την αξιολόγηση τους. Επίσης, όλοι σχολίασαν το γεγονός ότι η ραγδαία διάδοση πληροφοριών και ειδήσεων δεν δίνει περιθώρια επαλήθευσης στοιχείων και διασταύρωσης πηγών.

Αναφορικά με το πόσο σημαντική είναι η ταχύτητα σε σχέση με την ακρίβεια στο πλαίσιο της διάδοσης των ειδήσεων, η ακρίβεια σαφώς όπως αναφέρει ο Δημοσιογράφος 1 είναι σημαντική και θεμελιώδης παράμετρος, όμως η ταχύτητα είναι βασικό χαρακτηριστικό. Πιστεύει λοιπόν ότι συχνά η ταχύτητα διάδοσης των πληροφοριών επηρεάζει αρνητικά την ακρίβεια και μπορεί να αλλοιωθούν τα στοιχεία που διαδίδονται.

«Η γρήγορη διάδοση πληροφοριών και ο μεγάλος όγκος, περιορίζει την δυνατότητα της επαλήθευσης. Οι πληροφορίες και οι ειδήσεις διαδίδονται γρήγορα, όμως είναι δύσκολο να αξιολογηθούν».

«Νιώθω ότι η ταχύτητα διάδοσης των πληροφοριών και ο όγκος, επηρεάζει αρνητικά την ακρίβεια των στοιχείων, αφού συχνά δεν επιτυγχάνεται η αξιολόγηση».

Στη σύγχρονη εποχή όπως αναφέρει η Δημοσιογράφος 2, κυριαρχεί η άμεση πληροφόρηση, όμως η ταχύτητα συνδέεται με τον κίνδυνο της παραπληροφόρησης. Βέβαια τα παραδοσιακά μέσα προσπαθούν να διατηρήσουν τα καθιερωμένα τους πρότυπα.

«Είναι πολύ εύκολο την εποχή της γρήγορης πληροφόρησης, να υπάρξει παραπληροφόρηση. Όσο και να προσπαθούν τα παραδοσιακά μέσα, ενόψει της ραγδαίας μετάδοσης στοιχείων, τα fake news είναι επικίνδυνο να διαδοθούν».

Η Δημοσιογράφος 3 επισημαίνει ότι η έξαρση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, επιφέρει την ανάγκη για άμεση δημοσίευση και συνήθως δεν γίνεται διασταύρωση των πηγών, συνεπώς είναι αμφίβολη η ακρίβεια.

«Δεν μπορεί να εγγυηθεί κανείς την ακρίβεια, όταν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και η ανάγκη για μεγαλύτερη απήχηση κυριαρχούν. Λόγω της μεγάλης ταχύτητας, δεν είναι εφικτή η διασταύρωση των πηγών».

«Πολλές φορές άθελα του ο δημοσιογράφος βάλλεται από πληροφορίες και δεν προλαβαίνει να ελέγξει την πηγή, το κύρος της, την ορθότητα των στοιχείων».

Σύμφωνα με την Δημοσιογράφο 4, η ταχύτητα μπορεί να πλήξει σε μεγάλο βαθμό την ακρίβεια και είναι δυνατή η διάδοση ψευδών ειδήσεων, που όταν αποκαλυφθούν υπάρχει πιθανότητα να επηρεάσουν την εμπιστοσύνη του κοινού. Συνεπώς η ταχύτητα διάδοσης των ειδήσεων και ο μεγάλος όγκος, συχνά μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά την αξιοπιστία του δημοσιογράφου.

«Το κοινό πολλές φορές μπορεί να επηρεαστεί αρνητικά. Οι ψευδείς ειδήσεις δυστυχώς είναι δυνατόν να διαδοθούν λόγω της μεγάλης ταχύτητας ροής των ειδήσεων. Το κοινό συνεπώς μπορεί να αρχίσει να μην εμπιστεύεται».

«Ο μεγάλος όγκος πληροφοριών, πολλές φορές δημιουργεί ερωτηματικά. Το κοινό δηλαδή, δεν προλαβαίνει να επεξεργαστεί τα δεδομένα, να φιλτράρει και να ελέγξει την ακρίβεια..»

Ο Δημοσιογράφος 5, επισημαίνει ότι τα συγκεκριμένα δεδομένα οξύνουν και την κριτική σκέψη του κοινού. Η ταχύτητα διάδοσης των πληροφοριών και ο μεγάλος όγκος των ειδήσεων, πολλές φορές μπορεί να επιφέρει σύγχυση στο κοινό, να προκύψουν πληροφορίες που δεν ισχύουν και να δημιουργηθούν και παρεξηγήσεις. Το κοινό λοιπόν πρέπει να αξιολογήσει και να κρίνει τις συνθήκες και τις πληροφορίες που λαμβάνει.

«Το κοινό είναι σημαντικό να κρίνει πριν υιοθετήσει μία άποψη και ενστερνιστεί μία είδηση. Ουσιαστικά να πλήττεται η ακρίβεια λόγω της ταχύτητας, όμως η νέα κατάσταση είναι ένα είδος προόδου. Ο όγκος των πληροφοριών και η ταχύτητα διάδοσης τους, μπορεί να επιφέρουν συγχύσεις και να μπερδέψουν το κοινό. Εδώ είναι σημαντικό να σκέφτονται πριν πιστέψουν κάτι και πριν υιοθετήσουν μία γνώμη».

« Το κοινό αποκτά κρίση, μπορεί να διασταυρώνει, να κάνει μικρούς ελέγχους, να φιλτράρει. Προοδεύουμε έτσι, πάμε μπροστά, μας κάνει καλό η αλλαγή, γινόμαστε ως κοινό πιο οξυδερκείς, να μην δεχόμαστε άκριτα όσα μας κοινοποιούν».

Σε γενικές γραμμές κοινή γραμμή όλων των ερωτώμενων είναι ότι η ραγδαία διάδοση των ειδήσεων, δεν αφήνει σημαντικά περιθώρια αξιολόγησης. Ο Δημοσιογράφος 6 είπε ότι ναι μεν η ταχύτητα διάδοσης των ειδήσεων πλήττει την ακρίβεια, αλλά από την άλλη πρόκειται για σπουδαίο σύγχρονο επίτευγμα που είναι σημαντικό να καθιερωθεί αφού συντελεί στην εξέλιξη της δημοσιογραφίας.

«Η ακρίβεια πολλές φορές δεν είναι εφικτή με βάση τον μεγάλο όγκο πληροφοριών, αυτό είναι αδιαπραγμάτευτο. Όμως η ταχύτητα διάδοσης των πληροφοριών αποτελεί επίτευγμα και είναι σημαντικό στοιχείο για την εξέλιξη της δημοσιογραφίας. Η πρόοδος έρχεται μέσω τέτοιων προσπαθειών. Είναι επίτευγμα, είναι ένα βήμα , αφού στα πλαίσια της εξέλιξης θα πρέπει απλά οι δημοσιογράφοι να είναι λίγο πιο προσεκτική αναφορικά με την ακρίβεια».

Ο Δημοσιογράφος 7 θεωρεί επίσης, ότι η ταχύτητα αποκλείει την ακρίβεια συνήθως και έτσι οι ειδήσεις παρουσιάζονται μη τεκμηριωμένες και με ελλιπή στοιχεία, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά το κοινό.

«Το κοινό θέλει ξεκάθαρα πράγματα και κατανοητές ειδήσεις. Η παρουσίαση των ειδήσεων πλέον είναι τόσο ραγδαία, τα στοιχεία είναι υπερβολικά πολλά και δεν δίνονται οι κατάλληλες πληροφορίες. Συχνά στο κοινό διοχετεύονται ελλιπή στοιχεία και δεν διευκρινίζονται όλες οι πτυχές των θεμάτων, γεγονός που φέρνει αρνητικές επιπτώσεις».

Στην ερώτηση σχετικά με αν επηρεάζουν τα metrics τις αποφάσεις τους, οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι απάντησαν αρνητικά. Ο Δημοσιογράφος 1, είπε ότι πρόκειται για νέες έννοιες που δεν τις έχει συνηθίσει, με συνέπεια να μην δίνει ιδιαίτερη σημασία σε αυτά. Δεν είναι

εξοικειωμένος με τις έννοιες αυτές, οπότε δυσκολεύεται να τις λάβει υπ' όψιν και να επηρεαστεί στον τρόπο άσκησης των εργασιακών του καθηκόντων.

«Νέα δεδομένα, νέες συνθήκες, νέες έννοιες, καινούργια στοιχεία, εφαρμογές. Τα παρακολουθώ αλλά χωρίς να με επηρεάζουν. Πολλά όπως τα metrics, είναι για εμένα τόσο καινούργια, δεν τα γνωρίζω ακριβώς, δεν τα κατανοώ εις βάθος, δεν δίνω σημασία, δεν τα αφήνω να με επηρεάσουν και να με κατευθύνουν σε μεγάλο βαθμό».

Η Δημοσιογράφος 2, υιοθετεί την άποψη ότι είναι σημαντικό να συμβαδίζει με τις τάσεις της εποχής, οπότε ναι επηρεάζονται οι αποφάσεις της. Αναμφίβολα εφόσον πρόκειται για μία σύγχρονη τάση δεν είναι εφικτό να μην τη λάβει υπ' όψιν. Δεν κρίνει όμως ότι η συνολική της απόδοση κρίνεται από τα metrics.

«Πώς γίνεται να μην με επηρεάζουν τα metrics; Οι εξελίξεις μας κατευθύνουν. Πρέπει να συμβαδίζουμε με τα όσα συμβαίνουν, είναι σημαντικό να προσαρμοζόμαστε στα νέα δεδομένα αν θέλουμε να συνεχίσουμε να υπάρχουμε και να επιβιώνουμε στο χώρο».

«Δεν είναι δυνατόν να μην έχουμε επίγνωση των νέων στοιχείων, δεν γίνεται να μην επηρεαστούμε από τις νέες εφαρμογές, τα καινούργια πρότυπα, τα όσα συμβαίνουν».

Η Δημοσιογράφος 3, επηρεάζεται αλλά χωρίς αυτό να καταλήγει να γίνεται εμμονή. Θεωρεί ότι πρόκειται για μία σύγχρονη τάση που σαφώς θα την επηρεάσει, δεν γίνεται όμως να παρακολουθεί τα metrics με τέτοιο τρόπο ώστε να την επηρεάζουν αρνητικά στην καθημερινότητα της. Προσπαθεί να βελτιώνεται και όχι να επιβαρύνει την ψυχολογία και την εργασιακή της απόδοση παρακολουθώντας λοιπόν τα metrics.

«Σίγουρα θα επηρεαστώ από τα metrics, εννοείται ότι θα επιδιώξω να συμβιβαστώ με τα νέα δεδομένα, να προσαρμοστώ στις συνθήκες και να συνυπάρξω με νεότερους δημοσιογράφους αρμονικά. Όμως δεν αφήνω αυτό το στοιχείο να με κυριεύσει, δεν θέλω να έχω άγχος ως προς αυτό, κάνω ό, τι καλύτερο μπορώ δίχως να επηρεάζομαι υπερβολικά και εμμονικά. Επηρεάζομαι νομίζω εποικοδομητικά».

Η Δημοσιογράφος 4, δίνει τόση σημασία όση χρειάζεται προκειμένου να μην της δημιουργείται περιττό άγχος. Επιχειρεί να συμβαδίσει λοιπόν με τις νέες συνθήκες, χωρίς όμως αυτό να λειτουργήσει αρνητικά στην καθημερινότητα της και στην εργασιακή της απόδοση.

«Προφανώς θα επηρεαστώ από τα metrics, θα επιδιώξω εννοείται να κατανοήσω έννοιες τις οποίες δεν είχα υπ' όψιν, θα προσπαθήσω να συμβαδίζω με τα καινούργια δεδομένα, όμως θεωρώ παράλογο να κάνω πράγματα που μου φέρνουν περισσότερο άγχος. Δεν είναι βοηθητικό και θετικό, να δημιουργείται άγχος χωρίς λόγο».

«Στην έντονη καθημερινότητα μου δεν χρειάζεται να προσθέσω επιπλέον άγχος»

Ο Δημοσιογράφος 5 αλλά και ο 6, επεσήμαναν ότι σαφώς και οι αποφάσεις τους επηρεάζονται από τα metrics, εφόσον πρόκειται για τάσεις της εποχής και μάλιστα αυτό είναι η εξέλιξη της δημοσιογραφίας. Πρόκειται για ένα νέο κριτήριο αξιολόγησης του δημοσιογραφικού επαγγέλματος.

Ο Δημοσιογράφος 5 είπε: «Σαφώς επηρεάζομαι από τα metrics, αφού είναι αναπόσπαστο κομμάτι της σύγχρονης εποχής. Είμαι όλο αυτό άμεσα συνυφασμένο με την εξέλιξη και την πρόοδο. Όσο και να δυσκολευτεί κανείς με τα νέα δεδομένα, είναι σημαντικό να συμβαδίζει με τις εξελίξεις».

«Δεν νοείται ο σημερινός δημοσιογράφος να μην δίνει σημασία στα metrics, να μην ασχολείται με τα νέα στοιχεία, να μην προσπαθεί να κατανοήσει καινούργιες έννοιες. Είναι αυτό που μας πηγαίνει μπροστά, είναι η αρχή της νέας γενιάς δημοσιογράφων τα τεχνολογικά επιτεύγματα και τα νέα δεδομένα. Έτσι πλέον θα κριθεί ο καλός δημοσιογράφος, με βάση την προσαρμοστική του ικανότητα».

Ο Δημοσιογράφος 6 είπε: «Επηρεάζομαι από τα metrics, εφόσον πλέον η δημοσιογραφία εξελίσσεται και δεν είναι εφικτό να μην δέχεται επιρροές κανείς από τα νέα στοιχεία και δεδομένα. Είναι μέρος και αυτό της προόδου και της εξέλιξης, αν δεν συμβαδίσεις και δεν παρακολουθήσεις τα νέα στοιχεία μένεις πίσω, αυτό είναι κανόνας».

Ο Δημοσιογράφος 7, δηλώνει αρνητικός. Πρόκειται για καινούργιες έννοιες σύμφωνα και με αυτόν, στις οποίες δεν δίνει ιδιαίτερη έμφαση. Όπως επισήμανε είναι ένας παραδοσιακός δημοσιογράφος που δυσκολεύεται να επηρεαστεί από έννοιες που δεν γνωρίζει και δεν έχει συνηθίσει.

«Δυσκολεύομαι πάρα πολύ να αντιληφθώ τις νέες έννοιες, να κατανοήσω τα νέα δεδομένα, να αλλάξω τις συνθήκες της δουλειάς μου. Δεν επηρεάζομαι έτσι από τα metrics και έχω μεγάλη

δυσκολία να προσαρμοστώ στα νέα δεδομένα. Είμαι παραδοσιακός εγώ, δουλεύω τόσα χρόνια με έναν τρόπο και τα τελευταία χρόνια οι εξελίξεις ήταν πολλές. Τις ακολουθώ όσο μπορώ, ειλικρινά προσπαθώ, αλλά οι δυσκολίες είναι πολλές».

3.4.3 Σχέση με το κοινό και αλληλεπίδραση

Στις ερωτήσεις αναφορικά με τη σχέση κοινού και δημοσιογράφου και πώς έχει αυτή επηρεαστεί από τα ψηφιακά μέσα, όλοι οι ερωτώμενοι συμφώνησαν ότι η αλλαγή που επήλθε ήταν μεγάλη.

Μάλιστα, ο Δημοσιογράφος 1, σχολίασε ότι είναι απίστευτο το πόσο γρήγορα και άμεσα μπορεί να σε κρίνει και να σε αξιολογήσει το κοινό. Πλέον η σχέση κοινού και δημοσιογράφου είναι άμεση και αλληλεπιδρούν συχνά. Το στοιχείο αυτό δεν υπήρχε παλαιότερα.

«Πριν προλάβεις να κοινοποιήσεις ένα στοιχείο και γενικά να προβείς σε μία ενέργεια, έχεις κριθεί. Είναι απίστευτη η ραγδαία εξέλιξη των πραγμάτων, το κοινό αντιδρά απευθείας, δεν προλαβαίνει κανείς να το πολυσκεφτεί».

«Τεράστια αλλαγή, δηλαδή ομολογώ ότι από παλιά δεν θα μπορούσα ποτέ να φανταστώ αυτή την άμεση αλληλεπίδραση με το κοινό»

Η Δημοσιογράφος 2, επισήμανε ότι είναι πλέον μεγάλη η αλληλεπίδραση κοινού και δημοσιογράφων και αυτό οφείλεται στις τεχνολογικές εξελίξεις.

«Μέσω του διαδικτύου και των blogs, καθώς και στα μέσα κοινωνική δικτύωσης, δημοσιεύονται άμεσα οι ειδήσεις και το κοινό μπορεί να διατυπώσει την άποψη του. Αυτό αποτελεί εξέλιξη για τον κλάδο. Είναι απίστευτη η δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας, μπορείς να αλληλεπιδράσεις άμεσα, να συνομιλήσεις, να λάβεις απαντήσεις, να διατυπωθούν προτάσεις, είναι πολύ σημαντικό αυτό για τον κλάδο μας».

Η Δημοσιογράφος 3, δίνει έμφαση στην ραγδαία μετάδοση των ειδήσεων στο πλαίσιο της ψηφιακής εποχής και τονίζει ότι αυτή η αμεσότητα έχει τα θετικά της και τα αρνητικά της. «Γρήγορη ενημέρωση και αλληλεπίδραση με το κοινό σαφώς μπορεί να ωφελήσει και να κάνει την δημοσιογραφία πιο εποικοδομητική, όμως υπάρχει και ο κίνδυνος διάδοσης ψευδών

ειδήσεων και άσκησης κριτικής από το κοινό, χωρίς εξακρίβωση των στοιχείων, αξιολόγηση και δεύτερη σκέψη».

Η Δημοσιογράφος 4, χαρακτηρίζει την δυνατότητα αλληλεπίδρασης με το κοινό μέσω των ψηφιακών μέσων, ως μία μορφή «δικαίωσης της δημοσιογραφίας». Είναι σημαντικό να αλληλεπιδρά ο δημοσιογράφος με το κοινό, γεγονός που τον οδηγεί αμέσως και στην αυτοκριτική και στην συνεχή βελτίωση.

«Πραγματικά νιώθω ότι η δημοσιογραφία δικαιώνεται. Ο δημοσιογράφος αλληλεπιδρά με το κοινό, επικοινωνεί, ανταλλάσσονται απόψεις και δίνεται πλέον η δυνατότητα διαρκούς βελτίωσης και εξέλιξης. Είναι εφικτό ο δημοσιογράφος να κάνει την αυτοκριτική του, είναι δυνατόν με τη βοήθεια του κοινού να επέλθει η πρόοδος, αφού θα εξαχθούν συμπεράσματα για το τι έχει απήχηση και τι απωθεί το κοινό».

Ο Δημοσιογράφος 5, είπε ότι η σχέση με το κοινό πλέον έχει αλλάξει σαφώς και έγινε πιο άμεση, το κοινό παράγει περιεχόμενο και δραστηριοποιείται.

«Δίνονται πλέον πολλές νέες δυνατότητες στο κοινό. Το κοινό έχει πλέον την δυνατότητα να σκέφτεται, να αλληλεπιδρά, να κρίνει, να εκφράζεται πιο ελεύθερα. Είναι δυνατόν επιπλέον να δημιουργεί ειδήσεις, ερευνά, συλλέγει πληροφορίες, εξαγεί συμπεράσματα, αναλύει, ενεργοποιείται».

Ο Δημοσιογράφος 6, εντόπισε ότι η σχέση δημοσιογράφου και κοινού είναι σχέση αλληλεπίδρασης πια, γεγονός που ενισχύει την προσπάθεια και την συνεχή έρευνα.

«Το κοινό κάνει τον δημοσιογράφο να επιμένει περισσότερο και να επιδιώκει να ανταπεξέλθει όλο και πιο αποτελεσματικά στις απαιτήσεις του κοινού. Η άμεση επαφή, η δυνατότητα αλληλεπίδρασης, πολλές φορές και η αγωνία της κριτικής, δημιουργεί στον δημοσιογράφο την ανάγκη να γίνει καλύτερος. Ωθείται ο δημοσιογράφος στο να προσπαθήσει περισσότερο και να βελτιωθεί, να κάνει πιο διεξοδικές έρευνες».

Ο Δημοσιογράφος 7, ανέφερε ότι αυτή η αλληλεπίδραση με το κοινό που έχει καλλιεργηθεί, μπορεί να οδηγήσει και σε συγχύσεις και παρερμηνείες.

«Νομίζω ότι και όλη αυτή η ελευθερία έκφρασης απόψεων, η δυνατότητα εξωτερίκευσης συναισθημάτων, η διαρκής ανταλλαγή στοιχείων καμιά φορά μπορεί να μπλέξει τα πράγματα.

Είναι σημαντικό μεν να αλληλεπιδρά το κοινό με τον δημοσιογράφο και αυτό έχει αλλάξει ριζικά και είναι θετικό και σεβαστό, δημιουργούνται όμως νομίζω εγώ και παρεκκλίσεις από τον στόχο, τα πράγματα μπορεί αλλιώς να είναι και αλλιώς να ειπωθούν, να βγουν βιαστικά συμπεράσματα, που θα μπερδέψουν την κοινή γνώμη».

Όλους τους ερωτηθέντες τους επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το feedback του κοινού.

Σαφώς σύμφωνα με τον Δημοσιογράφο 1, οι δημοσιογράφοι είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με το κοινό. Προσπαθούν για το καλύτερο δυνατό και δεν γίνεται να μην επηρεάζονται.

«Στα πλαίσια της δουλειάς μας είναι και η κριτική που δεχόμαστε. Είναι πολύ σημαντικό να είναι αποδεκτό το έργο σου και οι προσπάθειες σου από το κοινό. Είμαστε στενά συνδεδεμένοι με το κοινό και πώς να μην επηρεαστείς; Είμαστε άνθρωποι, έχουμε τις μεταπτώσεις μας, προσπαθούμε για το καλύτερο και εννοείται η επιβράβευση του κοινού είναι κάτι που ζητάμε και μας ενθαρρύνει. Βέβαια και τα αρνητικά σχόλια είναι βοηθητικά, φέρνουν ίσως κάποια πικρία ορισμένες φορές, αλλά για να γίνω καλύτερος πρέπει να κριθώ και αρνητικά, αυτό είναι κανόνας».

Η Δημοσιογράφος 2 πιστεύει ότι είναι καλό και εποικοδομητικό ο δημοσιογράφος να επηρεάζεται άμεσα από τα σχόλια και την αξιολόγηση που γίνεται καλοπροαίρετα. Τα κακοπροαίρετα σχόλια και την σχετική κριτική είναι σημαντικό να μπορεί να τα φιλτράρει και να μην αναλώνεται σε αυτά.

«Σημαντική η κριτική και εννοείται μέσα στο πρόγραμμα. Είναι όμως σημαντικό να μπορούμε να ξέρουμε μέχρι πιο σημείο μπορούμε να την δεχτούμε και μας βοηθάει. Δεν γίνεται να αναλωνόμαστε στην κάθε αρνητική άποψη και δεν μας βοηθά να επηρεαζόμαστε από όλους. Πρέπει να μάθουμε να ξεχωρίζουμε τα καλοπροαίρετα από τα κακοπροαίρετα σχόλια και να δίνουμε την δέουσα σημασία στις κριτικές που μας ασκούνται. Δεν θα επιβιώσουμε διαφορετικά».

Η Δημοσιογράφος 3 αντιμετωπίζει το feedback του κοινού ως μία απόλυτα φυσιολογική κατάσταση, επισημαίνοντας ότι όταν εκτίθεται κανείς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και με γνώμονα την ψηφιακή τεχνολογία, είναι λογικό να αξιολογείται, να δέχεται κριτική και να λαμβάνει σχόλια θετικά ή αρνητικά.

«Η δημοσιότητα και η προβολή, επιφέρουν αναμφίβολα και την κριτική. Θα πρέπει να το δεχτούμε αυτό είναι κανόνας. Όταν κοινοποιείς τη δουλειά σου, όταν εκτίθεται, όταν σε γνωρίζουν, θα εκφράσουν και εκείνοι την άποψη τους. Η άποψη όπως συμβαίνει συνήθως μπορεί να είναι θετική ή αρνητική, όμως αυτό είναι ένα στοιχείο που πρέπει να το λάβουμε υπ' όψιν και να το δεχτούμε. Η δουλειά όλων κρίνεται, τα πάντα γύρω μας κρίνονται, εμείς δεν θα το υποστούμε αυτό;»

Η Δημοσιογράφος 4, αγχώνεται όπως λέει πολύ σε σχέση με το κοινό, λόγω του χαρακτήρα της είναι τελειομανής και όσα χρόνια και να περάσουν επηρεάζεται και πολλές φορές όπως χαρακτηριστικά είπε καταβάλλεται από το feedback του κοινού.

«Κάθε φορά που ακούω ή διαβάζω κάποιο σχόλιο του κοινού, ομολογώ ότι αγχώνομαι, το σκέφτομαι διαρκώς, λέω γιατί να ειπωθεί τώρα αυτό. Σαφώς δεν μπορούμε να αρέσουμε σε όλους. Όμως πιάνω τον εαυτό μου να είμαι υπερασισιόδοξη και χαρούμενη όταν δέχομαι θετικά σχόλια και να απογοητεύομαι πλήρως όταν ειπωθεί για εμένα κάτι αρνητικό».

Οι Δημοσιογράφοι 5 και 6, θεωρούν το feedback ως κάτι απόλυτα φυσιολογικό και αναμενόμενο, ενώ το λαμβάνουν υπ' όψιν σε λογικά πλαίσια, βελτιώνονται, αλλάζουν μεθόδους και τεχνικές και συμβαδίζουν έτσι με τις ανάγκες του κοινού και τις επιταγές της εποχής.

Ο Δημοσιογράφος 5 είπε: « Στην σύγχρονη εποχή λογικό είναι να δεχόμαστε κριτική στην δουλειά μας, όπως αυτό συμβαίνει σε όλους τους τομείς γύρω μας. Η κριτική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την δουλειά μας, θεωρώ αυτονόητο ότι θα κριθώ και μπορώ να πω ότι αυτό περιμένω σε κάθε μου εγχείρημα και αναρωτιέμαι που δεν ήμουν καλός και ειπώθηκε αυτό; Δηλαδή βελτιώνομαι μέσα από την κριτική, είναι κάτι που με βοηθά».

Ο Δημοσιογράφος 6 είπε: «Στην εποχή του διαδικτύου, ο καθένας μπορεί να εκφράσει ελεύθερα την άποψη του. Δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα ως προς τα σχόλια και την κριτική του κοινού. Την δέχομαι, περιμένω να δω τα σχόλια, τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις του κοινού και προσαρμόζομαι σε αυτά. Έτσι θα πάει μπροστά η δημοσιογραφία, όταν δίνεται χώρος στο κοινό να εκφράσει τα θετικά αλλά να σχολιάσει και τα κακώς κείμενα».

Ο Δημοσιογράφος 7, λέει ότι επηρεάζεται σε λογικά πλαίσια και δεν αφήνει το feedback να τον καταβάλλει. Σε όλους τους τομείς και τις εκφάνσεις της ζωής μας υπάρχει η αξιολόγηση.

«Από τα μαθητικά μας χρόνια, τα φοιτητικά, αλλά και αργότερα ως γονείς και επαγγελματίες, βλέπουμε ότι η αξιολόγηση κυριαρχεί παντού. Δεν αφήνω τα σχόλια να μου ρίξουν το ηθικό, ούτε όμως παίρνω θάρρος όταν είναι πολύ θετικά. Τα παρακολουθώ όμως, με ενδιαφέρει να είμαι όπως πρέπει απέναντι στο κοινό και αν μπορώ κάπου να βελτιωθώ, γιατί όχι;»

Ομόφωνα οι ερωτηθέντες απάντησαν ότι το κοινό έχει μεγάλη επίδραση στη θεματολογία συγκριτικά με το παρελθόν. Οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι ερευνούσαν, έκαναν ρεπορτάζ, αξιολογούσαν, ανέλυναν και απλά μετέδιδαν τις ειδήσεις στο κοινό.

Σύμφωνα με τον Δημοσιογράφο 1, παλιά είχαν τον πλήρη έλεγχο των θεμάτων, γεγονός που πλέον μεταβάλλεται. Ερευνούσαν, αξιολογούσαν, διασταύρωναν, είχαν την εποπτεία των ερευνών και προσπαθούσαν να συγκεντρώσουν ολοένα και περισσότερα αξιόλογα στοιχεία αναφορικά με την είδηση.

«Το κοινό πλέον παράγει περιεχόμενο, ενώ παλαιότερα έπρεπε να τρέξουμε, να βγούμε έξω, να επισκεφτούμε τον τόπο των γεγονότων, να συγκεντρώσουμε στοιχεία, να τα διασταυρώσουμε, να ελέγξουμε την κάθε πηγή. Τα δεδομένα και οι συνήθειες άλλαξαν ριζικά».

Σύμφωνα με την Δημοσιογράφο 2, το κοινό πλέον συχνά είναι ένας άτυπος συνεργάτης. Συμμετέχει ενεργά στην παραγωγή της είδησης, συγκεντρώνει υλικό και δραστηριοποιείται σε μεγάλο βαθμό.

«Δεν είναι λίγες οι φορές που μέσω του blog στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, λαμβάνω φωτογραφίες και υλικό για γεγονότα που πραγματοποιούνται εκείνη ακριβώς την στιγμή. Σαφώς το κοινό έχει λόγο στην διαμόρφωση της θεματολογίας και είναι πολύ βοηθητικό κιόλας συνήθως. Είναι βέβαια και για εμένα αγχωτικό συχνά το να προσπαθήσω να διασταυρώσω την είδηση. Οι εξελίξεις πολλές φορές μας προλαβαίνουν. Το κοινό γίνεται αυτόπτης μάρτυρας και εξασφαλίζει τη θεματολογία όταν σου στέλνει υλικό. Εκεί βγάζω και τα συμπεράσματα μου για το τι έχει και μεγαλύτερη απήχηση στο κοινό».

Σύμφωνα με την Δημοσιογράφο 3 υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση ως προς την εξασφάλιση των θεμάτων σε σχέση με παλαιότερα. Το κοινό ενεργοποιείται, έχει σαφώς λόγο και πολλές φορές έμμεσα κατευθύνει τις έρευνες.

« Όταν προσπαθείς να διενεργήσεις μία έρευνα και λαμβάνεις πληροφορίες από το κοινό, αντιλαμβάνεσαι αμέσως τα σημεία του θέματος που θα προκαλέσουν περισσότερο το ενδιαφέρον του κόσμου. Δεν υπάρχει πλέον η παλιά καλή συνήθεια της έρευνας στο δρόμο, της προσπάθειας ανεύρεσης περισσότερων πηγών και του ρεπορτάζ με την κλασική έννοια. Υπάρχουν δημοσιογράφοι που προσπαθούν όσο μπορούν να μείνουν πιστοί στα παραδοσιακά και τα κλασσικά πρότυπα, όμως σε γενικές γραμμές αυτό έχει εκλείψει».

Η Δημοσιογράφος 4, επισημαίνει ότι το κοινό αναντίρρητα επηρεάζει την θεματολογία, γεγονός που το αποδίδει στον διαρκή ανταγωνισμό των δημοσιογράφων και στην μεγάλη προσπάθεια αποδοχής. Είναι αναπόσπαστη παράμετρος της δουλειάς του δημοσιογράφου η αλληλεπίδραση με το κοινό και σαφώς ασκούνται επιδράσεις και στην θεματολογία.

«Στην σύγχρονη εποχή του διαδικτύου και των νέων μέσων, το κοινό έχει λόγο παντού. Σαφώς λοιπόν επηρεάζει την θεματολογία και είναι σημαντικό για τον δημοσιογράφο να γίνεται αποδεκτός. Άρα θα συμβαδίζει με τις επιθυμίες του κοινού και θα στρέψει το ενδιαφέρον του και τις προσπάθειες του στις πτυχές των θεμάτων που φαίνεται να επιζητά το κοινό».

Ο Δημοσιογράφος 5, θεωρεί ότι το κοινό ουσιαστικά κατευθύνει πλέον τα θέματα, γεγονός που είναι τάση της εποχής.

«Το κοινό πλέον δραστηριοποιείται, έχει λόγο, είναι ενεργό και αναμφίβολα κατευθύνει πολλές φορές την θεματολογία. Ψάχνουμε και εμείς οι δημοσιογράφοι το κάτι διαφορετικό, αυτό που θα συναρπάσει το κοινό».

Ο Δημοσιογράφος 6, πιστεύει ότι το κοινό σαφώς επηρεάζει την θεματολογία και εννοείται ότι είναι σημαντικό να νιώθει ότι καλύπτονται οι ανάγκες του.

«Το κοινό επιλέγει κάπως την θεματολογία, αφού λόγω της μεγάλης αλληλεπίδρασης μας εκφράζει συχνά τα όσα επιζητά να μάθει, εκφράζει απόψεις, απορίες και προσπαθεί να συνεισφέρει σε πολλές περιπτώσεις στην έρευνα. Όλοι οι δημοσιογράφοι επιζητούμε το κοινό μας να είναι ευχαριστημένο».

Για τον Δημοσιογράφο 7, το κοινό επηρεάζει τη θεματολογία και για αυτόν το νέο αυτό στοιχείο, είναι η απόλυτη ανατροπή. Συνήθισε όπως λέει να διενεργεί το παραδοσιακό ρεπορτάζ και η νέα αυτή κατάσταση είναι για εκείνον απόλυτα καινούργια και πρωτόγνωρη.

«Εμείς οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι παίρναμε την κάμερα μας και βγαίναμε για ρεπορτάζ. Η έρευνα ήταν αναπόσπαστο κομμάτι της δουλειάς μας, έπρεπε να τρέξουμε για να εξασφαλίσουμε στοιχεία, να μάθουμε όλες τις λεπτομέρειες, να διασταυρώσουμε τις πληροφορίες. Σήμερα τα δεδομένα άλλαξαν. Το κοινό επικοινωνεί με τον δημοσιογράφο, συμβάλει στην διασφάλιση θεμάτων, επηρεάζει γνώμες, απόψεις, κατευθύνει την θεματολογία, διαμορφώνει περιεχόμενο».

Σχετικά με τον τρόπο διαχείρισης αρνητικών σχολίων, ο Δημοσιογράφος 1 είπε ότι τα αρνητικά σχόλια του δίνουν κίνητρο να συνεχίσει και να βελτιωθεί.

«Τα αρνητικά σχόλια είναι θα έλεγα στο πρόγραμμα. Τα ακούω, τα φιλτράρω και προσπαθώ να γίνω καλύτερος. Είναι πολύ σημαντικό να μπορώ να ακούω και αρνητικά σχόλια και έτσι μπορώ να βελτιώσω τον εαυτό μου. Η κριτική είναι αναπόσπαστο κομμάτι της δουλειάς μας, είναι για μένα ένα κίνητρο να συνεχίσω και να δώσω τον καλύτερο εαυτό μου».

Η Δημοσιογράφος 2, απάντησε ότι αντιμετωπίζει με ψυχραιμία την αρνητική κριτική, φιλτράροντας τα σχόλια και προσπαθώντας να συμμορφωθεί με τα καλοπροαίρετα.

«Δεχόμαστε αρνητικά και θετικά σχόλια, δεν είναι και λίγες οι φορές που βαλλόμαστε. Παλεύω να προστατέψω τον εαυτό μου, να μπορέσω να διαχειριστώ σωστά και εποικοδομητικά την κριτική. Τα αρνητικά σχόλια επιχειρώ να τα φιλτράρω. Προσπαθώ να καταλάβω αν είναι καλοπροαίρετα ή κακόβουλα. Γίνομαι καλύτερη όταν μου ασκούν καλοπροαίρετη αρνητική κριτική, αρνούμαι όμως να συμμορφωθεί με τα κακοπροαίρετα, τα αγνοώ και συνεχίζω την δουλειά μου».

Η Δημοσιογράφος 3, είπε ότι είναι ιδιαίτερα αγχωμένη και επηρεάζεται πολύ. Δυσκολεύεται όπως χαρακτηριστικά τόνισε να αντιμετωπίσει τα αρνητικά σχόλια και την επηρεάζουν, δυσκολεύοντας την απόδοση της και την καταβολή προσπαθειών βελτίωσης.

«Τα αρνητικά σχόλια με κάνουν να αγχώνομαι και συχνά να κλαίω. Επηρεάζομαι πολύ και συχνά πάω πίσω. Προσπαθώ να καλλιεργήσω την ψυχραιμία, να κάνω αυτοκριτική, να κατανοήσω το λόγο που ειώθηκαν ορισμένα σχόλια αρνητικού χαρακτήρα. Συχνά όμως αδυνατώ να δεχτώ ότι ορισμένα σχόλια είναι απλά κακοπροαίρετα και δεν έχουν βάση. Όλο αυτό με δυσκολεύει λοιπόν, αλλά προσπαθώ να διαχειρίζομαι όσο μπορώ τα αρνητικά σχόλια και να βελτιώνομαι».

Η Δημοσιογράφος 4, επισημαίνει ότι είναι μέσα στο πρόγραμμα και η αρνητική κριτική και χρειάζεται μάλιστα για να βελτιώνονται οι αστοχίες του δημοσιογράφου.

«Η κριτική είναι άμεσα συνυφασμένη με την δουλειά μας. Σε περίπτωση που ασκείται κριτική αρνητική, αποτελεί ένα κίνητρο για βελτίωση των λαθών. Επιταχύνεται η βελτίωση και αναμφίβολα θεωρώ ότι μέσω της κριτικής και κυρίως της αρνητικής, ο δημοσιογράφος πεισμώνει και γίνεται ολοένα και καλύτερος».

Ο Δημοσιογράφος 5, πολλές φορές τείνει να αγνοεί τα αρνητικά σχόλια και προσέχει απλά να είναι ο ίδιος ικανοποιημένος με τον εαυτό του και να προσφέρει το καλύτερο που μπορεί.

«Είναι σημαντικό να έχει ο δημοσιογράφος αυτογνωσία και να γνωρίζει μέχρι που μπορεί να φτάσει. Όταν γνωρίζεις τις δυνατότητες σου, ξέρεις ποιος είσαι και που μπορείς να φτάσεις, δεν σε πτοούν τα αρνητικά σχόλια».

«Δέχεσαι την κριτική και βελτιώνεσαι. Εγώ αυτό εφαρμόζω πάντα και βγαίνω κερδισμένος».

Ο Δημοσιογράφος 6, αντιμετωπίζει τα αρνητικά σχόλια σαν φυσιολογική αντίδραση μίας μερίδας του κοινού, ενώ όπως είπε προσπαθεί να λάβει υπ' όψιν σοβαρά όσα τον βοηθούν να βελτιωθεί.

«Αναμφισβήτητα τα σχόλια είναι αναμενόμενα. Σε κάποιους θα αρέσουμε και θα συμφωνούν μαζί μας και σε κάποιους όχι. Εγώ φιλτράρω τα σχόλια και πάντα κοιτώ από πού προήλθαν και επιχειρώ να ερμηνεύσω τον λόγο που αυτά ειπώθηκαν. Παίρνω στα σοβαρά όσα σχόλια και κριτικές μπορούν να με βελτιώσουν».

Ο Δημοσιογράφος 7, δεν αφήνει τα αρνητικά σχόλια να τον επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό και προσπαθεί να παρέχει στο κοινό την καλύτερη δυνατή ενημέρωση, γνωρίζοντας ότι τα αρνητικά σχόλια δεν είναι εύκολο να αποφευχθούν.

«Η αρνητική κριτική είναι στο πρόγραμμα. Εμείς απλά ακούμε, προσπαθούμε να δίνουμε τον καλύτερο εαυτό μας και προχωράμε».

3.4.4 Δεοντολογία, αξιοπιστία και επαγγελματική ταυτότητα

Αναφορικά με το πώς τα ψηφιακά μέσα έχουν επηρεάσει την δημοσιογραφική δεοντολογία, ο Δημοσιογράφος 1 επισημαίνει ότι τα ψηφιακά μέσα έχουν ταραξεί την ισορροπία που επικρατούσε.

« Παλαιότερα υπήρχε αποκλειστική φροντίδα για διασφάλιση εγκυρότητας, γεγονός που πλέον έχει ανατραπεί».

Η Δημοσιογράφος 2, εντοπίζει ότι η ραγδαία αύξηση των ειδήσεων, δεν διευκολύνει συχνά την διασταύρωση των πηγών. Τα ψηφιακά μέσα αναμφίβολα επηρέασαν την δημοσιογραφική δεοντολογία, ενώ σαφώς διαφοροποιήθηκε η διαδικασία διαμόρφωσης του ρεπορτάζ και διενέργειας σχετικών ερευνών.

«Η ανάγκη να δημοσιευθούν άμεσα οι ειδήσεις, έχουν μεταβάλει τις συνθήκες και έτσι ισχύουν διαφορετικά δεδομένα αναφορικά με την δημιουργία αντικειμενικού ρεπορτάζ. Τα ψηφιακά μέσα έτσι έχουν επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την δημοσιογραφική δεοντολογία».

Η Δημοσιογράφος 3, λέει ότι τα ψηφιακά μέσα, σαφώς επηρέασαν την δημοσιογραφική δεοντολογία και σε μεγάλο βαθμό επήλθε ανατροπή στα υπάρχοντα δεδομένα. Οι δημοσιογράφοι σαφώς άλλαξαν τρόπο εργασίας και δραστηριοποίησης, ενώ επήλθαν αλλαγές σε όλα όσα είχα συνηθίσει και στον καθιερωμένο τρόπο άσκησης των καθηκόντων τους.

«Η αμεσότητα του διαδικτύου και η ραγδαία μετάδοση των ειδήσεων είναι σημαντικές παράμετροι που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την δημοσιογραφική δεοντολογία. Έχουν ανατραπεί οι ισορροπίες μας».

Η Δημοσιογράφος 4, είναι απόλυτα πεπεισμένη ότι τα ψηφιακά μέσα, επηρέασαν την δημοσιογραφική δεοντολογία, φέρνοντας μάλιστα μεγάλη ανατροπή.

«Είχαμε μάθει διαφορετικά, ο κόσμος των ψηφιακών μέσων ανέτρεψε τα δεδομένα μας. Οι κανόνες που ακολουθούμε, ο τρόπος που εργαζόμαστε, οι αξίες μας, οι προτεραιότητες μας, μεταβλήθηκαν όλα. Οι νέες συνθήκες ανέτρεψαν τα δεδομένα μας».

Ο Δημοσιογράφος 5, θεωρεί ότι η ανάγκη για έγκυρη και αξιόπιστη ενημέρωση του κοινού, ενίσχυσε την λειτουργία των ψηφιακών μέσων και σαφώς επηρεάστηκε η δημοσιογραφική δεοντολογία και άλλαξαν οι ισορροπίες που προϋπήρχαν, ήταν όμως αναμενόμενο αυτό.

«Το κοινό επιζητά πλέον την σωστή ενημέρωση , οι νέες συνθήκες επηρέασαν σαφώς τα καθιερωμένα πρότυπα και οι συνήθειες άλλαξαν. Νέα δεδομένα, νέες συνήθειες, καινούργια όλα στο επάγγελμα, αναμενόμενο ήταν να έχουμε επιρροές σε όλες τις παραμέτρους».

Ο Δημοσιογράφος 6, επισημαίνει ότι τα ψηφιακά μέσα, σαφώς έχουν επηρεάσει την δημοσιογραφική δεοντολογία, γεγονός που οδηγεί στην εξέλιξη και την πρόοδο του επαγγέλματος.

«Σαφώς, ανατράπηκαν τα παλαιότερα δεδομένα και οι ισορροπίες αλλά πρόκειται για μία θετική κατάσταση, που επιφέρει αισιόδοξες προοπτικές».

Ο Δημοσιογράφος 7, επισημαίνει ότι τα ψηφιακά μέσα σαφώς και επηρέασαν σε μεγάλο βαθμό την δημοσιογραφική δεοντολογία. Ουσιαστικά συνέβαλαν στον επαναπροσδιορισμό της δημοσιογραφικής δεοντολογίας.

«Με βάση τις νέες συνθήκες, οι έννοιες ανατράπηκαν και άλλαξαν τα δεδομένα. Εγώ θα έλεγα ότι μέσω της καθιέρωσης των ψηφιακών μέσων, η δημοσιογραφική δεοντολογία προσδιορίστηκε εκ νέου».

Στην ερώτηση σχετικά με το πώς διαχειρίζονται την παραπληροφόρηση και τα fake news, οι ερωτηθέντες σε γενικές γραμμές απάντησαν αρχικά ότι επιδεικνύουν ψυχραιμία και προσοχή. Ο Δημοσιογράφος 1, αναφέρει ότι ένας δημοσιογράφος που ασκεί το έργο του τόσα πολλά χρόνια, σαφώς έχει εκπαιδευθεί στην αντιμετώπιση τέτοιων καταστάσεων.

«Προσπαθώ να αντιμετωπίσω την παραπληροφόρηση σαν μία επιπλέον πρόκληση που χαρακτηρίζει το επάγγελμα μου. Είμαι «παλιά καραβάνα», που λένε στο χωριό μου, με αποτέλεσμα να είμαι εκπαιδευμένος στα δύσκολα».

Η Δημοσιογράφος 2, επισημαίνει ότι η παραπληροφόρηση αποτελεί με βάση τις νέες συνθήκες ένα σύνηθες φαινόμενο, που είναι σημαντικό να αντιμετωπίζεται.

«Μαθαίνουμε να αντιμετωπίζουμε την παραπληροφόρηση σαν μία πρόκληση και να διαχειριζόμαστε τις συνέπειες. Η προσπάθεια επιβεβαίωσης των ειδήσεων και ελέγχου των πηγών είναι ιδιαίτερα εποικοδομητική».

Η Δημοσιογράφος 3, θεωρεί ότι είναι σημαντικό να γίνονται προσπάθειες αποτροπής της παραπληροφόρησης ή τουλάχιστο αν είναι δύσκολο αυτό, να επιχειρείται η σχετική κατάρτιση των δημοσιογράφων, ώστε να επηρεάζονται όσο το δυνατόν λιγότερο από τις επιπτώσεις.

«Η παραπληροφόρηση υπάρχει γύρω μας, το θέμα είναι να εκπαιδευθούμε σχετικά με την αντιμετώπιση της και να μπορέσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο να την αποτρέψουμε».

Η Δημοσιογράφος 4, δίνει έμφαση στην αξία της διασταύρωσης των πηγών και της αποφυγής της άμεσης διοχέτευσης στοιχείων στο κοινό πριν τον έλεγχο, ώστε να αποφευχθεί η παραπληροφόρηση. Αν και όπως επισημαίνει στην σύγχρονη εποχή της ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας, η παραπληροφόρηση και η διάδοση fake news κάποιες φορές είναι αναπόφευκτη.

«Είναι πολύ σημαντικό να ελέγχουμε εμείς οι δημοσιογράφοι τις πηγές μας και να προσπαθούμε να κοινοποιούμε πληροφορίες και ειδήσεις που έχουμε διασταυρώσει. Κάποιες φορές όμως δεν μπορείς να αποφύγεις την παραπληροφόρηση, αφού η ταχύτητα διάδοσης των πληροφοριών είναι μεγάλη και ο όγκος των στοιχείων τεράστιος».

Ο Δημοσιογράφος 5, θεωρεί ότι ενόψει της ραγδαίας διάδοσης των ειδήσεων, η παραπληροφόρηση είναι αναπόφευκτη. Σημαντικό είναι να είναι κανείς συγκρατημένος και να προσπαθεί να ελέγχει τις πηγές του, να διασταυρώνει τις ειδήσεις και να προτρέπει και το κοινό να φιλτράρει τις ειδήσεις που λαμβάνει.

«Στην εποχή του διαδικτύου, είναι αδύνατο να αποφευχθεί η παραπληροφόρηση, Ο δημοσιογράφος στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να διατηρεί την ψυχραιμία του και να προσπαθεί να ελέγχει τις πηγές, να αξιολογεί τα στοιχεία και να διοχετεύει στο κοινό τεκμηριωμένες και εμπεριστατωμένες ειδήσεις».

Ο Δημοσιογράφος 6, θεωρεί ότι η παραπληροφόρηση είναι για το δημοσιογράφο μία επιπλέον πρόκληση. Η διαχείριση της συμβάλει στην επίτευξη της εμπιστοσύνης του κοινού.

«Θεωρώ ότι η παραπληροφόρηση είναι αναπόφευκτη και είναι πρόκληση πλέον για εμάς τους δημοσιογράφους. Αν δεν προσπαθήσεις να ελέγξεις τις ειδήσεις, ο κόσμος δεν θα σε εμπιστευτεί. Στην σημερινή εποχή, η αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, συμβάλει στην εξασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού».

Ο Δημοσιογράφος 7, επισημαίνει ότι επειδή δραστηριοποιείται κυρίως σε τοπικό επίπεδο, η παραπληροφόρηση είναι συχνή. Η αυτοψία και η διασταύρωση των ειδήσεων, «όπως τον παλιό καλό καιρό» λέει χαρακτηριστικά, είναι σωτήριες μέθοδοι.

«Στα χώρια μας, δεν υπάρχει περίπτωση να μην υπάρξει παραπληροφόρηση. Ο καθένας θα προσθέσει την πινελιά του, θα πει την άποψη του, θα υποστηρίξει την γνώμη του. Είναι αναγκαίο να ελέγξεις εσύ ο ίδιος τα στοιχεία, να μεταβείς στο χώρο των γεγονότων, όπως κάναμε τον παλιό καλό καιρό, μόνο έτσι σώζεται η κατάσταση και αντιμετωπίζεται σε κάποιο βαθμό η παραπληροφόρηση».

Στην ερώτηση αν σήμερα υπάρχουν λιγότερα φίλτρα πριν την δημοσίευση, όλοι τόσο νεότεροι όσο και παλαιότεροι δημοσιογράφοι απάντησαν θετικά. Ο Δημοσιογράφος 1, θεωρεί ότι δεν είναι εφικτό λόγω του όγκου των ειδήσεων και της ανάπτυξης του διαδικτύου, να φιλτραριστούν όλα τα στοιχεία πριν δημοσιευτούν.

«Στην εποχή που ζούμε τα νέα διαδίδονται ραγδαία, το διαδίκτυο κυριαρχεί, εννοείται άρα ότι τα φίλτρα είναι λιγότερα. Είναι σημαντικό να γίνει έλεγχος πριν την δημοσίευση και να μην δημοσιεύονται τα πάντα αμέσως, χωρίς να ξέρουμε την πηγή και την αξιοπιστία».

Η Δημοσιογράφος 2, επισήμανε ότι η ραγδαία εξέλιξη του διαδικτύου συμβάλει στην άμεση μετάδοση των πληροφοριών και δυστυχώς αρκετά συχνά, ο δημοσιογράφος που τείνει να φιλτράρει κινδυνεύει να μείνει πίσω σε σχέση με τους υπόλοιπους.

Πρόκειται για μία τάση της εποχής, η ραγδαία μετάδοση των πληροφοριών μας έχει κατακλύσει και δυστυχώς αν δεν συμβαδίσεις μένεις πίσω. Είναι δύσκολο να φιλτραριστούν οι ειδήσεις, πριν την κοινοποίηση τους».

Η Δημοσιογράφος 3, θεωρεί ότι το φιλτράρισμα είναι σαφώς λιγότερο εφόσον καθημερινά πλέον και λόγω των νέων τεχνολογιών υπάρχει καταγισμός ειδήσεων.

«Δεν γίνεται να φιλτράρονται σε μεγάλο βαθμό οι ειδήσεις, λόγω του μεγάλου όγκου. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό τις συνθήκες, με συνέπεια αναγκαία το φιλτράρισμα να είναι λιγότερο».

Η Δημοσιογράφος 4 επίσης λέει ότι στην σημερινή εποχή του ανταγωνισμού και της μεγάλης εξέλιξης της τεχνολογίας, τα φίλτρα έχουν μειωθεί σε μεγάλο βαθμό.

«Συχνά πριν προλάβεις να πληροφορηθείς ένα γεγονός, αντιλαμβάνεσαι ότι έχει γίνει είδηση στο διαδίκτυο. Ο αγώνας της πρωτιάς και ο διαρκής ανταγωνισμός, σαφώς μειώνουν τα φίλτρα πριν την δημοσίευση. Ο καταγισμός των ειδήσεων, οδηγεί σε δυσκολία διαχείρισης των πληροφοριών και πολλές φορές δεν υπάρχει και χρόνος να ελέγχονται τα στοιχεία και οι ειδήσεις που θα κοινοποιηθούν».

Οι Δημοσιογράφοι 5 και 6, θεωρούν ότι το φιλτράρισμα είναι και θέμα τεχνικής. Και οι δύο ως νεότεροι δημοσιογράφοι εντοπίζουν ότι έχουν εκπαιδευθεί στο άμεσο φιλτράρισμα.

Δημοσιογράφος 5: «Έμαθα να λειτουργώ και να δραστηριοποιούμαι με γνώμονα τις νέες εξελίξεις στην τεχνολογία και την μεγάλη ανάπτυξη του διαδικτύου. Η διαχείριση της μεγάλης ροής των ειδήσεων, της τεχνολογίας και η προσπάθεια φιλτραρίσματος είναι άμεσα συνυφασμένα στοιχεία με την δουλειά μας».

Δημοσιογράφος 6: «Το φιλτράρισμα αναπόφευκτα είναι λιγότερο λόγω μεγάλου ανταγωνισμού και για να προλάβει κανείς να συμβαδίσει με τους υπόλοιπους. Εγώ που ανήκω στην νέα γενιά φιλτράρω τις ειδήσεις σχεδόν αυτόματα στο μυαλό μου».

Τέλος, ο Δημοσιογράφος 7, εντοπίζει ότι ο παλαιότερος δημοσιογράφος παλεύει να προλάβει τις εξελίξεις, εφόσον το διαδίκτυο αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό και διαρκώς προκύπτουν νέα τεχνολογικά επιτεύγματα. Αναντίρρητα έτσι το φιλτράρισμα είναι λιγότερο και οι δημοσιογράφοι πρέπει να συμβαδίζουν με τις επιταγές της εποχής.

«Όταν έχουμε συνηθίσει διαφορετικά, αναγκαστικά παλεύουμε να προσαρμοστούμε στα νέα δεδομένα. Το διαδίκτυο έχει μεγάλη εξέλιξη, οι ειδήσεις πολλές, οι πηγές περισσότερες άρα δεν γίνεται να φιλτραριστούν όλα όσα ακούμε και βλέπουμε, δεν γίνεται να φιλτράρονται όλες οι εξελίξεις γύρω από ένα θέμα. Αφού πριν προλάβει να συμβεί κάτι, δημοσιεύεται στο διαδίκτυο».

Ως προς το πώς έχει μεταβληθεί ο ρόλος του δημοσιογράφου, αλλά και η ταυτότητα του, ο Δημοσιογράφος 1, επισημαίνει ότι έχει μεταβληθεί ριζικά η ταυτότητα του δημοσιογράφου.

«Ο δημοσιογράφος σε αρκετές περιπτώσεις ταξινομεί τα στοιχεία που προκύπτουν από το διαδίκτυο. Δεν έχει την ίδια ευχέρεια διαμόρφωσης περιεχομένου και δεν μπορεί να λειτουργήσει με τον παραδοσιακό τρόπο, οι συνθήκες μας τρέχουν».

Η Δημοσιογράφος 2, λέει ότι παλαιότερα ο δημοσιογράφος είχε μέχρι ένα σημείο την δυνατότητα επιλογής για το ποια στοιχεία θα μάθει το κοινό. Πλέον, τα δεδομένα έχουν μεταβληθεί εξαιτίας του καταιγισμού των ειδήσεων.

«Σήμερα, μέσω του διαδικτύου τα νέα και οι ειδήσεις μαθαίνονται πιο άμεσα. Έτσι, ο δημοσιογράφος έχει αλλάξει ρόλο και απλά καλείται να διαχειριστεί τις ειδήσεις, να τις φιλτράρει στο βαθμό που μπορεί και να αποδώσει σε αυτές το ανάλογο πλαίσιο».

Η Δημοσιογράφος 3 επίσης θεωρεί ότι έχει μεταβληθεί ο ρόλος και η ταυτότητα του δημοσιογράφου, αφού πλέον απλά κοινοποιούν οι δημοσιογράφοι τα στοιχεία που προκύπτουν και δημοσιεύουν τις εξελίξεις.

«Έχει σε μεγάλο βαθμό δυστυχώς καταργηθεί η δυνατότητα της έρευνας για μεγάλο χρονικό διάστημα, της διασταύρωσης στοιχείων, της μελέτης πηγών και της εξαγωγής ασφαλών συμπερασμάτων, ο ρόλος μας έχει αλλάξει».

Η Δημοσιογράφος 4 θεωρεί ότι κάποια στιγμή μπορεί να καταργηθεί πλήρως το επάγγελμα του δημοσιογράφου και η ενημέρωση να γίνεται μόνο μέσω τεχνητής νοημοσύνης. Κρίνει λοιπόν ότι η τεχνητή νοημοσύνη και το δίκτυο, επέφεραν σε μεγάλο βαθμό την απαξίωση του δημοσιογράφου, καταργώντας πολλές από τις αρμοδιότητες του.

«Παλαιότερα είχαμε τους ρυθμούς μας, δραστηριοποιούμασταν, είχαμε φωνή σε μεγαλύτερο βαθμό. Τώρα απλά μεταφέρουμε στοιχεία. Παντού κυριαρχεί η τεχνητή νοημοσύνη, νιώθω πώς ο ρόλος μας χάνεται, αλλάζει συνεχώς.»

Ο Δημοσιογράφος 5, εντοπίζει ότι ο ρόλος και η ταυτότητα του δημοσιογράφου παρουσίασαν ραγδαία μεταβολή, χωρίς όμως να απαξιώνεται ο δημοσιογράφος.

«Το κοινό εκτιμά την επιβεβαίωση και την διασταύρωση των στοιχείων και αναμένει πάντα και την τελική εκτίμηση των δημοσιογράφων. Άλλαξε ο ρόλος του δημοσιογράφου σίγουρα, αλλά νιώθω ότι το κοινό δεν έπαψε να τον εκτιμά».

Ο Δημοσιογράφος 6, θεωρεί ότι στο πέρασμα των ετών ο ρόλος των δημοσιογράφων μεταβάλλεται ριζικά και συνδέεται περισσότερο με την διεκπεραίωση διαχείρισης πληροφοριών.

«Πλέον, δεν δραστηριοποιούνται σαφώς οι δημοσιογράφοι με το ρυθμό που το έκαναν παλαιότερα. Ο ρόλος μας έχει μεταβληθεί σε μεγάλο βαθμό. Νιώθω τώρα ότι απλά είμαστε μεσάζοντες, δηλαδή καλούμαστε να μεταφέρουμε στο κοινό τα νέα, τις ειδήσεις, τις πληροφορίες, δεν υπάρχει η έννοια του παραδοσιακού ρεπορτάζ, όπως συχνά σχολιάζουν οι παλαιότεροι.»

Ο Δημοσιογράφος 7, θεωρεί ότι η ταυτότητα και ο ρόλος των δημοσιογράφων έχει αλλάξει σε μεγάλο βαθμό. Έχει καταργηθεί η έννοια του δημοσιογράφου με την παραδοσιακή του μορφή και πλέον δεν είναι δεδομένη η εξονυχιστική έρευνα των γεγονότων με επιτόπια αυτοψία, αφού σε πολλές περιπτώσεις οι έρευνες διεξάγονται διαδικτυακά.

«Πλέον ο δημοσιογράφος πρέπει να περνά πολλές ώρες μπροστά σε μία οθόνη και να αντιμετωπίζει κυρίως αν είναι παλαιότερος, τις δυσκολίες που επιφέρει το διαδίκτυο και η δυνατότητα χρήσης του. Δεν υπάρχει η έννοια του δημοσιογράφου με την παλιά έννοια όπως τον ξέραμε, να βγεις, να κάνεις έρευνα, ρεπορτάζ, τα παλιά δεδομένα έχουν αλλάξει».

3.4.5 Μέλλον της δημοσιογραφίας

Στην ερώτηση αναφορικά με τα βασικά οφέλη των ψηφιακών μέσων για την δημοσιογραφία ο Δημοσιογράφος 1 επισημαίνει το γεγονός ότι τα ψηφιακά μέσα επέφεραν σημαντικές και ραγδαίες μεταβολές στην δημοσιογραφία. Αξιοσημείωτη είναι η μεγάλη ταχύτητα στο πλαίσιο της διάδοσης των ειδήσεων, η εμβέλεια που επιτεύχθηκε σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά και η δυνατότητα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με το κοινό.

«Τα ψηφιακά μέσα ωφέλησαν σε μεγάλο βαθμό την δημοσιογραφία. Καταιγισμός ειδήσεων, δυνατότητα επικοινωνίας, επαφής με το κοινό, το πλεονέκτημα του να εκπέμπεις παντού, σε εθνικό επίπεδο, αλλά και παγκοσμίως. Δεν το συζητάμε, είδαμε αλλαγές τις οποίες εμείς οι παλαιότεροι δεν μπορούσαμε να φανταστούμε καν. Ακόμα και αν δυσκολευτήκαμε και ακόμα δυσκολευόμαστε τα οφέλη είναι σημαντικά».

Η Δημοσιογράφος 2, αναφέρει ότι τα ψηφιακά μέσα όχι απλά ωφέλησαν την δημοσιογραφία, αλλά και την ανανέωσαν, την αναβάθμισαν και κατέστησαν βοηθητικά και καθοριστικά ώστε να γίνουν μεγάλα επιτεύγματα.

«Τα ψηφιακά μέσα μας πήγαν μπροστά, μας ωφέλησαν σε μεγάλο βαθμό δεν το συζητώ, μία άλλη δημοσιογραφία. Καλή και η παραδοσιακή μορφή και την ενστερνίζομαι και δεν σας κρύβω την αναπολώ συχνά, αλλά πλέον οι δυνατότητες που μας δίνονται είναι απίστευτες. Ναι όπως ξαναείπαμε χάνουμε συχνά την ουσία του ρόλου μας, αλλά έχουμε πετύχει πολλά. Παλιά η διαχείριση τόσων ειδήσεων δεν ήταν εύκολη, τώρα έχει επιτευχθεί. Τα ψηφιακά μέσα έχουν απίστευτα πλεονεκτήματα, δεν πρέπει να το αρνηθούμε».

Η Δημοσιογράφος 3 θεωρεί ότι τα ψηφιακά μέσα ωφέλησαν την δημοσιογραφία, αλλά κάποια αρνητικά στοιχεία υπάρχουν. Μεγαλύτερο πλεονέκτημα θεωρεί την ταχύτατη διάδοση των ειδήσεων και την επαφή με το κοινό, που όμως σε κάποιες περιπτώσεις μπορεί να επιφέρει παραπληροφόρηση και αλλοίωση του δημοσιογραφικού επαγγέλματος.

«Θεωρώ τεράστιο επίτευγμα την άμεση διάδοση των ειδήσεων, παλιά αυτό δεν μπορούσαμε να το διανοηθούμε. Σήμερα πριν προλάβει να γίνει κάτι το έχουμε μάθει, ενώ και η επαφή με το κοινό μας βοηθά πολύ. Μας στέλνουν πηγές, υλικό, φωτογραφίες, μας στέλνουν προτάσεις, σχόλια, παρατηρήσεις. Επίφοβα όμως όλα αυτά, είναι πιθανό πολλές φορές να μην τα καταφέρουμε να διαχειριστούμε σωστά το κοινό, να παρασυρθούμε, να ξεφύγουμε, να πλατειάσουμε, να έρθει εν τέλει η παραπληροφόρηση, να γίνει το λάθος».

Η Δημοσιογράφος 4, θεωρεί ότι τα ψηφιακά μέσα ήταν ευνοϊκά για την δημοσιογραφία, ενώ διατηρεί και ορισμένες επιφυλάξεις αναφορικά με τον παραδοσιακό ρόλο του δημοσιογράφου, την διαφύλαξη του και την διενέργεια ρεπορτάζ και εμπεριστατωμένης έρευνας.

«Ζούμε στην εποχή της τεχνητής νοημοσύνης. Όλα τα βρίσκεις με ένα κλικ, σαφώς ωφέλιμο αυτό και όλους μας έχει εξυπηρετήσει η χρήση ψηφιακών μέσων και μας έχει βγάλει από την δύσκολη θέση. Όμως πλέον έχει χαθεί η παραδοσιακή μορφή της δημοσιογραφίας. Δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε όπως παλιά. Δεν υπάρχει το ρεπορτάζ με την κλασική έρευνα. Η εμπεριστατωμένη έρευνα, το κυνήγι των παραπάνω πληροφοριών, η ανάγκη να βρεις όλο και περισσότερα στοιχεία. Τα ψηφιακά μέσα άλλαξαν το ρόλο μας, τη δουλειά μας, τον τρόπο που καλύπταμε την επικαιρότητα, δεν μπορούμε όμως να αρνηθούμε τις ωφέλειες».

Ο Δημοσιογράφος 5, επισημαίνει ότι δεν νοείται η δημοσιογραφία χωρίς τα ψηφιακά μέσα. Πιστεύει ότι είναι δύο έννοιες άρρηκτα συνδεδεμένες και ότι οι ωφέλειες που επήλθαν στη δημοσιογραφία είναι τεράστιες. Η παγκόσμια εμβέλεια, η ταχύτητα της διάδοσης των ειδήσεων,

η άμεση πληροφόρηση, είναι άμεσα πλεονεκτήματα που επήλθαν και αναβάθμισαν το δημοσιογραφικό επάγγελμα.

«Δεν μπορώ να αντιληφθώ πως γίνεται να ασκείται η δημοσιογραφία, χωρίς την χρήση ψηφιακών μέσων. Πλεονεκτήματα βρίσκω μόνο, εφόσον βρισκόμαστε στην εποχή της εξέλιξης και της προόδου. Δεν νοείται δημοσιογραφία χωρίς ψηφιακά μέσα».

Ο Δημοσιογράφος 6, δίνει ιδιαίτερη σημασία στο ότι τα ψηφιακά μέσα έχουν βελτιώσει σε μεγάλο βαθμό την δημοσιογραφία. Η ραγδαία διάδοση των ειδήσεων και η επαφή με το κοινό επισημαίνονται ως θετικά σημεία που εξελίσσουν τον δημοσιογράφο και βελτιώνουν το έργο του.

«Παλιά έπρεπε να κινήσει κανείς γη και ουρανό για να βρει μία πληροφορία, να μάθει μία εξέλιξη, να ολοκληρώσει ένα θέμα. Τώρα τα πράγματα έχουν γίνει πιο απλά. Είναι εύκολο να τα μάθεις όλα με το διαδίκτυο και τα ψηφιακά μέσα, μπορείς να επικοινωνήσεις με το κοινό, να ενημερωθείς καλύτερα, οι πληροφορίες ρέουν και αυτό είναι η μεγαλύτερη ωφέλεια των ψηφιακών μέσων».

Ο Δημοσιογράφος 7, εντοπίζει ότι υπήρξαν σημαντικές ωφέλειες στην δημοσιογραφία λόγω των ψηφιακών μέσων, έχει όμως κάποιες επιφυλάξεις ως προς το μέλλον του παραδοσιακού δημοσιογράφου και την αξιοπιστία των ειδήσεων και των πηγών ενημέρωσης.

«Δεν μπορώ να αρνηθώ το γεγονός ότι τα ψηφιακά μέσα ωφέλησαν την δημοσιογραφία. Όμως θεωρώ ότι ο δημοσιογράφος που έμαθε να κάνει ρεπορτάζ και έρευνα, να βγαίνει στο δρόμο και να παίρνει συνεντεύξεις πλήττεται. Οι πηγές μας ήταν έγκυρες, τώρα ρωτάς έναν νεότερο συνεργάτη «πού το βρήκες αυτό;» και απαντά «Έχει βουήξει το διαδίκτυο». Η παραδοσιακή δημοσιογραφία ασκούσαν αργά και σταθερά, αυτή η ταχύτητα της εποχής σήμερα με τρομάζει κάποιες φορές.»

Στην ερώτηση αναφορικά με το ποιες είναι οι προκλήσεις που υπάρχουν ως προς την διάδοση των ψηφιακών μέσων στην δημοσιογραφία, ο Δημοσιογράφος 1 επισημαίνει ότι η γρήγορη διάδοση των πληροφοριών και η σιγουριά που αποπνέει το διαδίκτυο στους νεότερους, ως προς το ότι θα εντοπίσουν ό, τι χρειάζονται εύκολα, χωρίς την διενέργεια ερευνών είναι επικίνδυνο στοιχείο και δημιουργεί αμφιβολίες για το μέλλον.

«Σήμερα οι νέοι δημοσιογράφοι έχουν επαναπαυθεί και αυτό για εμένα είναι η μεγαλύτερη πρόκληση. Νιώθω ότι τους βολεύει η αναζήτηση στο διαδίκτυο, η χρήση ψηφιακών μέσων και θεωρούν ιδιαίτερα επίπονη την επιτόπια έρευνα, αποφεύγοντας την. Αυτή η ευκολία πρόσβασης στην επικαιρότητα είναι για εμένα επικίνδυνη και πλήττει το μέλλον της δημοσιογραφίας».

Η Δημοσιογράφος 2, θεωρεί ότι η προσπάθεια να υπάρξει εξισορρόπηση ανάμεσα στην καινούργια κατάσταση και στα παλιά δεδομένα αποτελεί πρόκληση. Επίσης, πρόκληση επισημαίνει ότι αποτελεί η επιδίωξη να μεταλαμπαδευτούν στους νέους δημοσιογράφους της ψηφιακής εποχής, οι παραδοσιακές αξίες και οι αρχές που εφάρμοζαν οι παλαιότεροι, τόσο σε ηθικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο άσκησης των καθηκόντων τους.

«Είναι πρόκληση να μπορεί ένα νέο παιδί να διατηρήσει τις αξίες και τις αρχές που διδάχθηκε. Να μπορέσει στην εποχή της τεχνολογίας και των ψηφιακών μέσων, να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες και ταυτόχρονα να μην παρασυρθεί, να έχει υπ' όψιν την δημοσιογραφική δεοντολογία.»

Η Δημοσιογράφος 3, θεωρεί πρόκληση το να επιτευχθεί το φιλτράρισμα των ειδήσεων και η διαχείριση των πηγών στην σύγχρονη εποχή των ψηφιακών μέσων.

«Είναι δύσκολο να διατηρηθείς αλώβητος, να φιλτράρεις τις ειδήσεις από τα fake news, να μην παρασυρθείς από τη μάζα και να μπορέσεις να ελέγξεις την ορθότητα και την εγκυρότητα των πηγών σου. Η ροή των ειδήσεων τεράστια και ο δημοσιογράφος πρέπει να βρίσκεται διαρκώς σε επαγρύπνηση.»

Η Δημοσιογράφος 4, θεωρεί ιδιαίτερη πρόκληση την ραγδαία διάδοση των fake news που κλονίζουν την αξιοπιστία και θίγουν την εγκυρότητα των ειδήσεων, ενώ έτσι υπάρχει και ο κίνδυνος να κλονιστεί η εμπιστοσύνη του κοινού.

«Πρόκληση είναι η παραπληροφόρηση που κυριαρχεί. Μας βομβαρδίζουν οι ειδήσεις και αν δεν προσέξει ο δημοσιογράφος και παρασυρθεί από fake news, την πάτησε. Έτσι ακριβώς κλονίζεται η αξιοπιστία, η εμπιστοσύνη του κοινού, εσύ θεωρείς ότι είσαι μέσα στα πράγματα αφού χρησιμοποιείς τα ψηφιακά μέσα αλλά στην πραγματικότητα την πάτησες. Κάποια στιγμή το βρίσκουμε μπροστά μας, όταν γινόμαστε και εμείς θύματα της παραπληροφόρησης, άθελα μας συχνά λόγω της μεγάλης ταχύτητας διάδοσης των πληροφοριών.

Ο Δημοσιογράφος 5, πιστεύει ότι πρόκληση είναι η διάδοση των ειδήσεων με ραγδαία ταχύτητα παράλληλα με το ότι ο σύγχρονος δημοσιογράφος πρέπει να διαχειριστεί το κοινό και τις αντιδράσεις του και να μην παρασυρθεί από αυτό και οδηγηθεί στην παραπληροφόρηση.

«Η ραγδαία διάδοση των πληροφοριών και των ειδήσεων, αποτελεί πρόκληση για τον δημοσιογράφο. Πρέπει να προσέξεις, μην πεις ή γράψεις κάτι που δεν ισχύει και μην παραπληροφορήσεις το κοινό. Είναι δύσκολο να αλληλεπιδράς με το κοινό, βοηθητικό σε πολλές περιπτώσεις αλλά μπορεί να σε βγάλει από το πρόγραμμα και τον ρυθμό σου πολύ συχνά».

Ο Δημοσιογράφος 6, θεωρεί ότι πρόκληση αποτελεί η κατάρτιση των δημοσιογράφων, ώστε να αξιοποιούν ολοένα και περισσότερες εφαρμογές και όλο και πιο πολλά τεχνολογικά επιτεύγματα. Είναι σημαντικό να υπάρχει διάθεση για εξέλιξη και να επιδεικνύεται ενδιαφέρον για προσαρμογή στις νέες συνθήκες και διαρκή ενημέρωση και απόκτηση δεξιοτήτων.

«Είναι σπουδαίο να μπορείς να εξελίσσεσαι, να έχεις θέληση, να συμβαδίσεις με τις νέες συνθήκες, να καταρτίζεσαι και να μην τα παρατάς. Είναι πρόκληση να προσπαθείς να βρεις νέες εφαρμογές, να θέλεις να ξεχωρίσεις, να μην επαναπαυτείς στο ότι γνωρίζεις να χρησιμοποιείς τον υπολογιστή και το διαδίκτυο και όλα θα λυθούν έτσι».

Ο Δημοσιογράφος 7, επισημαίνει ότι πρόκληση είναι να μην πάψει ο ρόλος του δημοσιογράφου, με την έννοια της έρευνας, του ρεπορτάζ και της διασταύρωσης των πηγών. Εντοπίζει ότι στην σύγχρονη εποχή, υπάρχει ο κίνδυνος να κυριαρχήσει το διαδίκτυο και να μην επιχειρείται καμία προσπάθεια εύρεσης στοιχείων, τεκμηρίωσης των θεμάτων, μελέτης, αναζήτησης επιπλέον πηγών. Ο δημοσιογράφος τείνει να επισκιαστεί από τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα.

«Εκείνο που με προβληματίζει είναι ότι χάνεται η ιδέα του ρεπορτάζ. Φοβάμαι ότι δεν θα διατηρηθεί εκείνη η λαχτάρα που είχαμε παλιά να τρέξουμε, να ερευνήσουμε, να ρωτήσουμε, να βγάλουμε φωτογραφίες, βίντεο, να πάρουμε συνεντεύξεις, να βγάλουμε την είδηση «λαβράκι». Με ανησυχεί αυτή η ευκολία του διαδικτύου. Θεωρώ ότι το επάγγελμα του δημοσιογράφου αν δεν εξαλειφθεί, γιατί αυτό ακούγεται απόλυτο και δεν θέλω να το πω, κινδυνεύει να ανατραπεί πλήρως».

Στην ερώτηση σχετικά με το πώς επηρεάζεται η ποιότητα της ενημέρωσης ο Δημοσιογράφος 1 επισημαίνει ότι επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό, αφού το διαδίκτυο εξασφαλίζει μεγάλη αμεσότητα πληροφόρησης και πολλές φορές ο έλεγχος και η διασταύρωση των πηγών δεν είναι εφικτά, με αποτέλεσμα οι συνέπειες να είναι αρνητικές.

«Ο καταιγισμός των πληροφοριών, σαφώς οδηγεί στην αλλοίωση της ποιότητας. Είναι αδύνατο να διαχειριστείς τόσα στοιχεία μη γελιόμαστε, λογικό είναι η ποιότητα που υπήρχε παλιά, η έρευνα, το ρεπορτάζ, αυτά έχουν πάντως».

Η Δημοσιογράφος 2, επισημαίνει ότι αναμφισβήτητα ο καταιγισμός των ειδήσεων έχει επηρεάσει την ποιότητα τους. Η ανάγκη να μεταδώσει κανείς την είδηση πριν από κάποιον άλλο συνάδελφο του, συχνά πλήττει την δυνατότητα διασταύρωσης των πηγών και ταυτόχρονα επιδρά στο πόσο ποιοτικές είναι οι παρεχόμενες πληροφορίες.

«Στην εποχή που οι πληροφορίες ρέουν, δεν είναι εφικτό να γίνει ο κατάλληλος έλεγχος και η διασταύρωση και κατά συνέπεια οι ειδήσεις που καταλήγουν στο κοινό δεν είναι ποιοτικές. Ο όγκος των πληροφοριών και η αγωνία για την πρωτιά της μετάδοσης, δυστυχώς αλλοιώνουν συχνά τις ειδήσεις. Σαφώς έχει επηρεαστεί η ποιότητα των ειδήσεων στην σύγχρονη εποχή».

Η Δημοσιογράφος 3, θεωρεί ότι η ποιότητα των ειδήσεων έχει πληγεί εξαιτίας της ταχύτητας της σύγχρονης εποχής. Οι πληροφορίες μεταδίδονται αστραπιαία, γεγονός που συχνά τις αλλοιώνει.

« Οι πληροφορίες στην σύγχρονη εποχή, μας έχουν κατακλύσει. Οι ειδήσεις μεταδίδονται ραγδαία, ενώ στο πλαίσιο της προσπάθειας να ξεχωρίσει ο δημοσιογράφος, τα στοιχεία διαδίδονται αφιltrάριστα με αποτέλεσμα να μην είναι δεδομένη η ποιότητα των πληροφοριών».

Η Δημοσιογράφος 4, εντοπίζει ότι η ποιότητα των ειδήσεων έχει αλλοιωθεί αφού η ταχύτητα διάδοσης τους είναι μεγάλη. Η γρήγορη διάδοση των στοιχείων και των γεγονότων δεν αφήνει κανένα περιθώριο ελέγχου και σαφώς η ποιότητα δεν διασφαλίζεται.

« Οι πληροφορίες διαδίδονται ραγδαία, με αποτέλεσμα να μην έχουμε πλέον πάντα ποιοτικές ειδήσεις. Η ταχύτητα έχει επηρεάσει λοιπόν ιδιαίτερα αρνητικά την ποιότητα των ειδήσεων, ενώ και ο όγκος των δεδομένων που διαδίδονται έχει συμβάλει πολύ σε αυτό».

Ο Δημοσιογράφος 5, επισημαίνει ότι η ποιότητα των ειδήσεων έχει αλλάξει σε πολλές περιπτώσεις, χωρίς όμως αυτό να αποτελεί κανόνα.

«Σίγουρα τα δεδομένα σχετικά με την ποιότητα των ειδήσεων έχουν ανατραπεί, όμως αυτό εγώ δεν μπορώ να το γενικεύσω. Υπάρχουν και στην εποχή μας δημοσιογράφοι, που παρά τον καταγισμό των ειδήσεων δίνουν έμφαση στην ποιότητα των ειδήσεων και την διασταύρωση των πηγών».

Ο Δημοσιογράφος 6, θεωρεί ότι η ποιότητα έχει αλλοιωθεί και δυστυχώς αυτό μπορεί να χειροτερεύσει. Η ποιότητα των ειδήσεων επηρεάζεται αρνητικά από το πόσο πολλά γεγονότα διαδραματίζονται ταυτόχρονα και από το πόσο άμεσα και γρήγορα διαδίδονται.

« Η άμεση και γρήγορη μετάδοση των ειδήσεων, έχει αλλάξει την ποιότητα τους. Ταυτόχρονα γύρω μας γίνονται πολλά, τα οποία πρέπει άμεσα να μεταδοθούν, γιατί αλλιώς ο δημοσιογράφος θα μείνει πίσω. Έτσι δεν είναι δυνατόν να μεταδοθούν πάντα στο κοινό ποιοτικές ειδήσεις».

Ο Δημοσιογράφος 7, θεωρεί ότι οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι έδιναν έμφαση στην ποιότητα και πάσχιζαν να την εξασφαλίζουν. Έκαναν ρεπορτάζ, ερευνούσαν και μελετούσαν εμπεριστατωμένα τα στοιχεία που μετέδιδαν. Στην σύγχρονη εποχή η ποιότητα των ειδήσεων έχει αλλοιωθεί, αφού οι ειδήσεις μεταδίδονται άμεσα και δεν διασταυρώνονται πάντα.

Σχετικά με το πώς φαντάζονται την δημοσιογραφία τα επόμενα χρόνια, ο Δημοσιογράφος 1 είπε ότι θεωρεί πως η παραδοσιακή δημοσιογραφία σταδιακά θα υποχωρήσει. Οι δημοσιογράφοι θα αξιοποιούν την τεχνητή νοημοσύνη και τις ψηφιακές εφαρμογές και θα καταργηθεί η κλασική έννοια του ρεπορτάζ.

«Θεωρώ ότι η τεχνητή νοημοσύνη θα επικρατεί. Πλέον, δεν νομίζω οι νέοι δημοσιογράφοι να τρέχουν έξω για ρεπορτάζ, αφού πλέον όλα θα επιτυγχάνονται με τις ψηφιακές εφαρμογές».

Η Δημοσιογράφος 2, πιστεύει ότι η δημοσιογραφία του μέλλοντος θα είναι σε μεγάλο βαθμό βελτιωμένη. Η τεχνολογία προάγει νέες μεθόδους και δίνει νέες δυνατότητες, γεγονός που αναμφίβολα θα επιφέρει άλματα προόδου. Οι δημοσιογράφοι έχουν στην σύγχρονη εποχή περισσότερα εφόδια και μπορούν να επιτύχουν ικανοποιητικά αποτελέσματα, εφόσον βέβαια καταφέρουν να διαχειριστούν αρνητικούς παράγοντες που μπορεί να οδηγήσουν στην παραπληροφόρηση.

«Η σύγχρονη δημοσιογραφία δίνει πολλές δυνατότητες, εφαρμογές, τεχνικές, διαδίκτυο. Οι νεότεροι έχουν λοιπόν πολλά εφόδια ώστε να προοδεύσουν και να εξελιχθούν. Εκείνο που πρέπει όμως να αντιληφθούν είναι οι δημοσιογραφικές αξίες, η ηθική δεοντολογία, ενώ είναι αναγκαίο να διαχειριστούν όλους εκείνους τους παράγοντες που είναι εφικτό να εντείνουν την παραπληροφόρηση και την διάδοση fake news. Η δημοσιογραφία του μέλλοντος έχει όλες τις υποδομές να προοδεύσει και να γίνει ακόμα καλύτερη, αρκεί οι νέοι δημοσιογράφοι να διαχειριστούν σωστά τις συνθήκες».

Η Δημοσιογράφος 3, θεωρεί ότι μελλοντικά η δημοσιογραφία θα επαναπροσδιοριστεί. Παραδοσιακές έννοιες αρχίζουν να καταρρίπτονται, ενώ πλέον κυριαρχούν το διαδίκτυο και η τεχνητή νοημοσύνη. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι ψηφιακές εφαρμογές θα κυριαρχήσουν στον κλάδο της μετάδοσης των ειδήσεων λοιπόν και τα καθιερωμένα παραδοσιακά πρότυπα άσκησης της δημοσιογραφίας θα ανατραπούν.

«Οι εφημερίδες πλέον αρχίζουν να περιορίζονται και σταδιακά να εκλείπουν. Θεωρώ ότι τα έντυπα μέσα θα ελαττωθούν σε μεγάλο βαθμό. Εφόσον δίνεται η δυνατότητα με ένα κλικ στο τάμπλετ, στον υπολογιστή, στο κινητό, να πληροφορηθεί κανείς τα γεγονότα, για πιο λόγο να αγοράζει εφημερίδες;»

«Χάνεται πλέον και το παραδοσιακό ρεπορτάζ, τεχνητή νοημοσύνη, διαδίκτυο, εφαρμογές, εξασφαλίζουν άμεσα στοιχεία. Σίγουρα θα κυριαρχεί το διαδίκτυο και αυτό θα σημαίνει ένα βήμα προόδου, θα υπάρχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα»

Η Δημοσιογράφος 4, θεωρεί ότι η ουσία της δημοσιογραφίας δεν θα χαθεί. Θα υπάρξουν σαφώς μελλοντικά αλλαγές και νέα δεδομένα, όμως το ενδιαφέρον του κοινού να ενημερωθεί και η προσπάθεια του δημοσιογράφου να συγκεντρώσει όλο και περισσότερα στοιχεία και να διασφαλίσει την είδηση δεν θα πάνουν.

«Ό, τι και να συμβεί η είδηση θα συνεχίσει να βρίσκεται στο επίκεντρο. Το κοινό θα επιδιώκει να ενημερωθεί βέβαια με τα νέα μέσα της κάθε εποχής και ανάλογα με το πώς έχει συνηθίσει. Ο δημοσιογράφος, θα έχει πάντα το μικρόβιο. Είτε με παραδοσιακές μεθόδους είτε μέσω εφαρμογών, θεωρώ ότι πάντα θα υπάρχουν σωστοί επαγγελματίες και καλοί δημοσιογράφοι. Δεν μπορεί να εκλείψει η δημοσιογραφία, απλά θα μεταβληθούν οι συνθήκες.»

Ο Δημοσιογράφος 5, θεωρεί ότι τα δεδομένα θα ανατραπούν, το διαδίκτυο θα κυριαρχεί, όλα θα διεκπεραιώνονται μέσω εφαρμογών και θα είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη η τεχνητή νοημοσύνη. Αυτό αποτελεί ένα θετικό στοιχείο που θα διασφαλίσει στο κοινό πιο άμεση και ταχύτατη ενημέρωση, καλύπτοντας ολόπλευρα τα ζητήματα της επικαιρότητας.

«Το μέλλον της δημοσιογραφίας διαγράφεται λαμπρό. Πιστεύω ότι με τις νέες δυνατότητες θα επιτευχθεί γρήγορη ενημέρωση και το κοινό θα μπορέσει να έχει σφαιρική άποψη. Μόνο θετικά μπορώ να δω εγώ στο μέλλον της δημοσιογραφίας. Όλα εξελίσσονται και πάνε μπροστά, το ίδιο συμβαίνει και στο επάγγελμά μας.»

Ο Δημοσιογράφος 6, πιστεύει ότι η δημοσιογραφία του μέλλοντος θα παρουσιάσει έντονες αλλαγές. Η τεχνητή νοημοσύνη και το διαδίκτυο θα κυριαρχήσουν, γεγονός που ενδέχεται να έχει θετικές αλλά και αρνητικές επιπτώσεις. Σίγουρα πιστεύει πως θα υπάρξει πρόοδος, όμως η ταυτότητα του δημοσιογράφου και η παραδοσιακή έννοια του επαγγέλματος θα αλλοιωθούν.

«Ο δημοσιογράφος σίγουρα θα ωφεληθεί στο πλαίσιο της κυριαρχίας του διαδικτύου και της τεχνητής νοημοσύνης. Δεν γίνεται όμως να μην αλλοιωθούν παραδοσιακές έννοιες και συνήθειες. Θα επέλθουν ανατροπές, οι οποίες θα έχουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Κάθε αλλαγή αυτό έχει. Σε άλλους αρέσει και σε άλλους όχι, άλλους τους ωφελεί και άλλους όχι.»

Ο Δημοσιογράφος 7, επισημαίνει ότι θα ανατραπούν τα καθιερωμένα πρότυπα, γεγονός που θα αλλάξει ριζικά το επάγγελμα. Οι παραδοσιακές έννοιες και οι κλασικές δημοσιογραφικές τεχνικές θα πάνουν να υπάρχουν και η τεχνητή νοημοσύνη θα κυριαρχήσει. Η δημοσιογραφία θα είναι πλέον περίπλοκη και περιστατικά παραπληροφόρησης, που θα είναι συχνά, ενδέχεται να στιγματίσουν το επάγγελμα και να κλονίσουν το κοινό.

«Διαδίκτυο και τεχνητή νοημοσύνη στο προσκήνιο, άρα το μέλλον της δημοσιογραφίας αβέβαιο. Αλλαγές πολλές, νέα δεδομένα, τέλος οι εφημερίδες, τέλος το ρεπορτάζ, τέλος η έρευνα. Η δημοσιογραφία περιπλέκεται μελλοντικά. Στο τέλος δεν θα εμπιστεύεται το κοινό τους δημοσιογράφους, θα γεμίσει το διαδίκτυο παραπληροφόρηση και ψευδείς ειδήσεις.»

Συμπεράσματα

Με γνώμονα τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν και την σχετική έρευνα, διαπιστώνεται το γεγονός ότι ο ρόλος του δημοσιογράφου στην σύγχρονη εποχή των ψηφιακών μέσων, έχει μεταβληθεί σε μεγάλο βαθμό, σε σχέση με παλαιότερα, που ασκούνταν η παραδοσιακή δημοσιογραφία. Λόγω της εξάρσης του διαδικτύου έχει διαφοροποιηθεί ο τρόπος άσκησης των δημοσιογραφικών καθηκόντων, γεγονός που αποδεικνύεται κυρίως από τις μαρτυρίες μεγαλύτερων σε ηλικία δημοσιογράφων, που έχουν βιώσει και τις δύο εποχές και έχουν δραστηριοποιηθεί σε αυτές.

Επισημαίνεται αρχικά ότι ο δημοσιογράφος παλαιότερα προέβαινε στην έρευνα, την διενέργεια ρεπορτάζ, δραστηριοποιούνταν, παρήγαγε περιεχόμενο. Σήμερα, με τα νέα δεδομένα, ο δημοσιογράφος συνήθως απλά μεσολαβεί ως προς σχετικά με την δημιουργία θεμάτων, την διαμόρφωση των ειδήσεων και την κοινοποίηση τους. Ο ρόλος του δημοσιογράφου επομένως έχει αλλάξει. Δεν δίνει έμφαση πλέον στην αναζήτηση πηγών και στοιχείων και στην διενέργεια ρεπορτάζ, αλλά προτεραιότητα αποτελεί η επαφή με το κοινό. Σύμφωνα με τις μαρτυρίες των ερωτώμενων, το διαδίκτυο πλέον έχει περιορίσει το ρόλο τους, ενώ πολλές φορές αισθάνονται απλά ότι καλούνται να διεκπεραιώσουν ένα ζήτημα. Παλαιότερα αισθάνονταν πιο ενεργητικοί και αγωνίζονταν για την διασφάλιση ειδήσεων και πληροφοριών. Πλέον, το διαδίκτυο πολλές φορές διασφαλίζει έτοιμα στοιχεία, υλικό, εικόνες, βίντεο, τα οποία πολλοί είναι εκείνοι που τα αξιοποιούν, με αποτέλεσμα να υπάρχει φόβος ότι το επάγγελμα του δημοσιογράφου τείνει να αφανιστεί ή αν δεν συμβεί αυτό να αλλάξει ριζικά.

Αναφορικά με την μετάδοση των ειδήσεων και των γεγονότων, αυτό έχει παρουσιάσει σημαντική μεταβολή. Πλέον, οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να μεταδώσουν άμεσα μία είδηση ή να διαμορφώσουν και να κοινοποιήσουν γρήγορα ένα θέμα, γεγονός που διαφοροποιείται συγκριτικά με το παρελθόν. Στα πλαίσια της παραδοσιακής δημοσιογραφίας, σε αντίθεση με σήμερα ο δημοσιογράφος θα ερευνούσε, θα έκανε ρεπορτάζ και εφόσον διασταύρωνε τις πηγές, θα κοινοποιούσε τις ειδήσεις και τις πληροφορίες. Στην σύγχρονη εποχή του διαδικτύου, που οι εξελίξεις είναι άμεσες, παρατηρείται καταιγισμός ειδήσεων, ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος, οι παραδοσιακές μέθοδοι δεν αξιοποιούνται πάντα. Και αυτό γιατί υπάρχει κίνδυνος να μεταδώσει κάποιος άλλος πρώτος την είδηση. Αξιοσημείωτο είναι όμως και το γεγονός ότι η ταχύτητα διάδοσης των ειδήσεων έχει επιφέρει σημαντικές επιρροές στην ποιότητα τους. Οι

δημοσιογράφοι πλέον απλά ενδιαφέρονται να φέρουν εις πέρας την εργασία τους και τις υποχρεώσεις της κάθε ημέρας. Αναντίρρητα στα πλαίσια της σύγχρονης δημοσιογραφίας βασικά χαρακτηριστικά είναι η αμεσότητα και η ταχύτητα, ενώ και το κοινό με το πάτημα ενός κουμπιού, μπορεί να διασφαλίσει όλες τις πληροφορίες που αναζητά. Σε γενικές γραμμές δεν είναι ξεκάθαρο αν η σύγχρονη δημοσιογραφία είναι καλύτερη ή όχι από την παραδοσιακή, γεγονός που σαφώς θα αποτελέσει αντικείμενο ενδιαφέροντος και των μελλοντικών δημοσιογράφων.

Η μετάβαση από την παραδοσιακή δημοσιογραφία στην σύγχρονη, αποτέλεσε μία αναμενόμενη εξέλιξη λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης του διαδικτύου και των τεχνολογικών επιτευγμάτων. Ένα σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να επισημανθεί είναι ότι πλέον οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι προσπαθούν να προσαρμοστούν στα καινούργια δεδομένα, εφόσον έχει περάσει ένα σεβαστό διάστημα και οι συνθήκες έχουν μεταβληθεί σε μεγάλο βαθμό. Ένα πολύ σπουδαίο συμπέρασμα, είναι ότι οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι προσπαθούν να συνεχίσουν το έργο τους, βελτιώνοντας το. Δεν επιθυμούν να διαμορφώσουν νέους τρόπους άσκησης της δημοσιογραφίας, αφού πιστεύουν ότι σε περίπτωση που καταπατηθούν οι αξίες, δεν θα γίνεται λόγος πια για δημοσιογραφικό επάγγελμα. Οι παλαιότεροι δημοσιογράφοι επιθυμούν να τηρήσουν το παραδοσιακό πρότυπο εργασίας, ενώ παράλληλα προσπαθούν όσο μπορούν να εκσυγχρονιστούν και να συμβαδίσουν. Στους νεότερους, οι εξελίξεις φαίνονται πιο λογικές, με αποτέλεσμα να προσαρμόζονται πιο εύκολα στα νέα δεδομένα.

Με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν και τα ερευνητικά δεδομένα, αφού το κοινό είναι άμεσα συνυφασμένο με το δημοσιογραφικό επάγγελμα και την παραγωγή και μετάδοση των ειδήσεων, είναι σημαντικό να διενεργηθεί περαιτέρω έρευνα αναφορικά με αυτό, τα όσα επιθυμεί, αλλά και τις ανάγκες του, που πρέπει να καλυφθούν. Σε μελλοντική έρευνα, ενδεχομένως με την αξιοποίηση μεγαλύτερου δείγματος ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη αξιοπιστία, θα ήταν χρήσιμο να μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο επέρχεται ισορροπία ανάμεσα στο επάγγελμα του δημοσιογράφου και την συνεισφορά του σε δημόσιο επίπεδο

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ελληνικές

Βέγλης, Α. (2009). Μελέτη διαδικτυακών τόπων των ελληνικών Μ.Μ.Ε. Νέα μέσα, νέο περιεχόμενο. Αθήνα: ΙΟΜ

Βέγλης, Α. (2019). Διαδικτυακή Δημοσιογραφία. E-book. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Βρετός, Σ. (2013). Εθνοτικά και Κοινωνικά Μειοψηφικά Σύνολα μέσα από τα Μ.Μ.Ε.. Στο: Παπαγιαννίδης, επιμ. Κοινωνία και Επικοινωνία/Δημοσιογραφία. Αθήνα: Μεταμεσονύκτιες

Βρετός, Α. & Παπαγιαννίδης, Α. (2016). Η ιστορία των Μέσων και της Δημοσιογραφίας Στο: Βρετός, Α., Κοινωνία και Επικοινωνία-Δημοσιογραφία. Σειρά: Δημοσιογραφία-Επικοινωνία-Δίκτυα, Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Επικοινωνία και Νέα Δημοσιογραφία». Αθήνα: Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις

Ίσαρη, Φ. & Πουρκός, Μ. (2015). Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

Kolodzy, J. (2015). Δημοσιογραφία της σύγκλισης, Μια πρακτική εισαγωγή στη δημοσιογραφία για όλα τα μέσα έντυπα, οπτικοακουστικά, ψηφιακά. Αθήνα: Κλειδάριθμος

Λεάνδρος, Ν. (2000). Πολιτική Οικονομία των ΜΜΕ. Αθήνα: Καστανιώτης

Μπακουνάκης, Ν. (2014). Δημοσιογράφος ή ρεπόρτερ. Η αφήγηση στις ελληνικές εφημερίδες, 19ος- 20ος αιώνας. Αθήνα: Πόλις

Παπαθανασόπουλος, Σ. (2011). Τα νέα μέσα επικοινωνίας στην Ευρώπη. Στο Τα μέσα επικοινωνίας στον 21ο αιώνα. Αθήνα: Καστανιώτης

Πασχαλίδης, Γ. (2014). Ραδιοπειρατές. Στο: Βαμβακάς, Β. & Παναγιωτόπουλος, Π. Η Ελλάδα στη δεκαετία του '80: Κοινωνικό, πολιτικό και πολιτισμικό λεξικό. Αθήνα: Επίκεντρο

Πλειός, Γ. (2011). Η εποχή της ενημέρωσης: Ευχάριστη πληροφόρηση και κατασκευή της πραγματικότητας, κεφ. 4ο, Το νέο στα Μέσα. Στο: Η κοινωνία της ενημέρωσης – Ειδήσεις και νεωτερικότητα. Διεύθυνση: Στέλιος Παπαθανασόπουλος. Αθήνα: Καστανιώτη

Ρήγου, Μ. (2010). «Η πορεία της ιδιωτικής ραδιοφωνίας στην Ελλάδα». *Ζητήματα Επικοινωνίας* (10): 41-61

Ρήγου, Μ. (2014). Από την ψηφιακή επανάσταση στην ψηφιακή επιτήρηση. Αθήνα: Σιδέρη

Ρήγου Μ. (2015). Ανοικτή διακυβέρνηση: Η εφαρμογή του.opengov.gr. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 24, 101–114

Σιώμκος, Γ. Ι. & Μαύρος, Δ. Α. (2015). Έρευνα αγοράς. Αθήνα: Λιβάνη

Χαιρετάκης, Μ. (2014). Η ραδιοφωνία στην Ελλάδα, 1930-1950. Αθήνα: Έκδοση του ραδιοφωνικού σταθμού 105,5 FM Στο Κόκκινο

Ξένες

Allan, S.& Fowler-Watt, K. (2013). Journalism: New Challenges. London: Taylor & Francis. Apps For The Mobile Journalist - AppAdvice. Retrieved October 23, 2016, from <http://appadvice.com/applists/show/apps-for-the-mobile-journalist>

Borah, P. (2011). Conceptual issues in framing theory: A systematic examination of a decade's literature. *Journal of Communication*, 61, 246-263.

Bullard, S. B. (2013). Social media and journalism: What works best and why it matters. A paper prepared for presentation at the national convention of the Association for Education in Journalism and Mass Communication. Washington: D.C.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2011). Research Methods in Education (7th ed.). London: Routledge

Daniels, G. L. (2012). Broadcasting and Community Journalism, Foundations of community journalism. London: Sage

Eisner, E. W. (1991). The enlightened eye: Qualitative inquiry and the enhancement of educational practice. New York, NY: Macmillan

Fadnes, I., Krovel, R., & Larsen, A. G. (2020). Introduction: Safety for journalists and selfcensorship. Στο Larsen, A. G., Fadnes, I., & Krøve, R. (επιμ.), *Journalist Safety and selfcensorship* (σσ. 1-12). New York: Routledge

Lewis, C. S. & Molyneux, L. (2018). A Decade of Research on Social Media and Journalism: Assumptions, Blind Spots, and a Way Forward. *Media and Communication*, 6(4)

Poulet, B.(2009). Το τέλος των εφημερίδων και το μέλλον της ενημέρωσης (μτφρ. Γ. Αγγελόπουλος). Αθήνα: ΠΟΛΙΣ

Ramonet, I. (2011). Η έκρηξη της δημοσιογραφίας: Από τα μέσα της μαζικής ενημέρωσης στη μαζικότητα των μέσων ενημέρωσης (μτφ. Θ. Τσαπακίδης). Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου

Schmidt, E., & Cohen, J. (2014). *The New Digital Age: Transforming Nations, Businesses, and Our Lives*. Vintage Books

Siapera, E. (2012). *Understanding New Media* (pp. 1-22). London: Sage

Ηλεκτρονικές πηγές

Δασκαλοθανάσης, Α. (2013). Η επικοινωνία στο Βυζάντιο -Βυζαντινές καμινοβίγλες – Ωρονόμιο. Online στο http://vizantinonistorika.blogspot.com/2013/08/h_30.html (τελευταία πρόσβαση 10 Ιουνίου 2026)

Καραμαγκάλη Ε. (2015). Όταν ο Όρσον Γουέλς τρόλαρε τους Αμερικάνους. Online στο <https://www.cnn.gr/news/kosmos/story/2640/otan-o-orson-goyels-trolare-toysamerikanoy> (τελευταία πρόσβαση 10 Ιουνίου 2026)

Παπαθανασόπουλος, Στ. (2013). Δημοσιογραφία: Σε αναζήτηση ενός νέου μοντέλου. Ανακτήθηκε από https://medianalysis.net/2013/06/07/journalism_newmedia/ (τελευταία πρόσβαση στις 11 Ιουνίου 2026)

Fielding R. (2018). Lee de Forest. Online στο <https://www.britannica.com/biography/Lee-de-Forest> (τελευταία πρόσβαση 13 Ιουνίου 2026)

Fisher, D. (2020). *Television*. Britannica. Διαθέσιμο στο <https://www.britannica.com/technology/television-technology> (τελευταία πρόσβαση 13 Ιουνίου 2026)

Leandros (2011). The International Media System in Transition. A Human Development Perspective. Retrieved from: <https://www.newmedia21.eu/analizi/the-international-media-system-intransition-a-human-development-perspective/> (τελευταία πρόσβαση 13 Ιουνίου 2026)

<https://www.kathimerini.gr/> (τελευταία πρόσβαση 13 Ιουνίου 2026)

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.